

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2022-2023

**ΠΡΟΣΟΧΗ
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ
ΕΡΓΑ**

ΤΕΛΗ ΕΚΠΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2022-2023 ΤΕΑΠΗ ΕΚΠΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Με την ολοκλήρωση της μετεγκατάστασης των υπηρεσιών και των γραφείων του ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ θα εκδοθεί ο κατάλογος των διευθύνσεων και των τηλεφωνικών γραμμών του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.

Γραμματεία: Νέο Χημείο, Ναυαρίνου 13α (ισόγειο), 10680 Αθήνα

Τηλέφωνα: 210 3688196

e-mail: secr@ecd.uoa.gr

Ιστοσελίδα: www.ecd.uoa.gr

Η Γραμματεία δέχεται τους/τις φοιτητές/τριες Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή από 10:30 π.μ. έως 13:30 μ.μ.

Επιμέλεια:

Αναστασία Γόντικα, Βασιλική Κολατσού

Φωτεινή Ασημακοπούλου, Βασιλική Τσάκωνα

Σχεδιασμός:

Ηρώ Βούλγαρη

Θεοφάνης Κέτας

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Αντιγόνη Παρούση

Περιεχόμενα

1. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	1
1.1 Ονομασία Τμήματος	1
1.2 Ίδρυση.....	1
1.3 Εκπαιδευτικό / Επιστημονικό έργο	1
1.4 Στόχοι.....	2
1.5 Γνώσεις.....	3
1.6 Δεξιότητες	3
1.7 Ικανότητες	3
2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	3
2.1 Διοίκηση	4
2.2 Διοικητικό προσωπικό στήριξης εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.....	5
2.2.1 Μόνιμο προσωπικό και ΙΔΑΧ	5
2.2.2 Ορισμένου χρόνου προσωπικό.....	5
2.2.3 Προσωπικό Βιβλιοθήκης.....	5
2.3 Διδακτικό Προσωπικό.....	5
2.3.1 Μέλη ΔΕΠ.....	5
2.3.2 Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ).....	6
2.3.3 Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΔΙΠ).....	6
2.3.4 Ομότιμοι/ες καθηγητές/τριες στους/στις οποίους/ες έχει ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων.....	6
2.3.5 Διδάσκοντες/ουσες άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ και Πανεπιστημίων στους/στις οποίους/ες έχει ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων.....	6
2.4 Αποσπασμένοι/ες εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	6
2.5 Ομότιμοι/ες καθηγητές/τριες ΤΕΑΠΗ	6
3. ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	7
4. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....	8
5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....	9
6. ΦΟΙΤΗΣΗ.....	11
6.1 Διάρκεια Σπουδών – Πτυχίο	11
6.2 Εγγραφές - Δηλώσεις Μαθημάτων.....	11
6.3 Παροχή συγγραμμάτων	11

6.4 Σύμβουλος καθηγητής/τρια	11
6.5 Σύμβουλος καθηγητής/τρια φοιτητών/τριών με αναπηρίες και χρόνιες παθήσεις	12
6.6 Συνεργασία με διδάσκοντες/ουσες	12
6.7 Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων	12
6.8 Βιβλιοθήκη του ΤΕΑΠΗ	12
6.9 Πρόγραμμα ERASMUS+	13
6.10 «Ευρωπαϊκή Πανεπιστημιακή Συνεργασία για τους Πολίτες της Ευρώπης» - CIVIS	13
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	15
8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023.....	17
1. Ενότητα Παιδαγωγικής	17
2. Ενότητα Ψυχολογίας	19
3. Ενότητα Κοινωνιολογίας.....	21
4. Ενότητα Μεθοδολογίας	23
5. Ενότητα Εκπαίδευσης στις Θετικές Επιστήμες	23
6. Ενότητα Αγωγής στις Τέχνες	26
6.Α. Μαθήματα μουσικής-κίνησης	26
6.Β. Μαθήματα εικαστικών τεχνών.....	27
6.Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών	27
7. Ενότητα Γλώσσας, Λογοτεχνίας, Ιστορίας	28
8. Ενότητα Ξένης Γλώσσας	30
9. Ενότητα Πρακτικών Ασκήσεων στην Εκπαίδευση και την Έρευνα.....	30
Υποενότητα μαθημάτων 93: Πρακτική άσκηση και γνωστικά αντικείμενα	31
Υποενότητα μαθημάτων 94: Πρακτική άσκηση στις μεθόδους έρευνας	33
10. Θεματικές Εβδομάδες.....	35
11. Προαιρετική πτυχιακή εργασία.....	36
12. Προαιρετικό ένα (1) μάθημα από άλλο τμήμα του ΕΚΠΑ.....	36
13. Άλλη ξένη γλώσσα	36
14. Απαιτούμενες ΔΜ/ΠΜ για την απόκτηση πτυχίου	36
9. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.....	37
1. ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ.....	37
2. ΕΝΟΤΗΤΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	44
3. ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ	49
4. ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ	56
5. ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ.....	57

6. ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ.....	62
6. Α. Μαθήματα μουσικής-κίνησης	62
6. Β. Μαθήματα εικαστικών τεχνών.....	65
6. Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών.....	66
7. ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ.....	69
8. ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	75
9. ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ.....	76
Υποενότητα μαθημάτων 93: Πρακτική άσκηση και γνωστικά αντικείμενα	78
Υποενότητα μαθημάτων 94: Πρακτική Άσκηση στις μεθόδους έρευνας.....	82
10. ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ.....	87
11. ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	91
12. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑ	92
13. ΑΛΛΗ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ	92
10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	93
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»	93
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ειδική Αγωγή»	94
Διδρυματικό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση»	96
Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία»	97
Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική»	97
11. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	99
12. ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	99
13. ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	99
14. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΕΑΠΗ	100
1) Εργαστήριο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικής Παρέμβασης.....	100
2) Εργαστήριο Συμβουλευτικής Ομηλίκων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης.....	101
3) Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ).....	102
4) Εργαστήριο Ειδικής, Ενταξιακής Εκπαίδευσης και Σπουδών στην Αναπηρία.....	102
5) Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Στατιστικής και Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση.....	103
6) Παιδαγωγικό Εργαστήριο	103
7) Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας και Εκπαίδευσης.....	103
Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της ΙΕΑ	104

15. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ....	105
Υποτροφίες και Βραβεία ΕΚΠΑ	105
Υποτροφίες ΙΚΥ	105
Βιβλιοθήκες του ΕΚΠΑ	105
Μονάδα Προσβασιμότητας για φοιτητές/τριες με αναπηρία	105
16. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ	106
Τμήμα σίτισης φοιτητών/τριών.....	106
Φοιτητικά αναγνωστήρια	106
Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Εύρεσης Εργασίας	107
Πολιτιστικός Όμιλος Πανεπιστημίου Αθηνών	107
Ταμείο Αρωγής φοιτητών/τριών	107
Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών	107
17. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	107

1. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1.1 Ονομασία Τμήματος

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ), ΦΕΚ 221/29-10-1997

1.2 Ίδρυση

Η εκπαίδευση των νηπιαγωγών και των δασκάλων παρεχόταν μέχρι τη δεκαετία του 1980 σε ανώτερες σχολές διетуός φοίτησης, δηλαδή στις Σχολές Νηπιαγωγών και στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Αναβαθμίστηκε με νομοθετική ρύθμιση του 1982 σε τετράχρονη φοίτηση πανεπιστημιακού επιπέδου. Η Ελλάδα ήταν μια από τις πρώτες χώρες που θέσπισαν τη συγκεκριμένη αλλαγή, σε μια στιγμή ευρύτερων μεταρρυθμίσεων της εκπαίδευσης στη χώρα.

Η οργάνωση και η λειτουργία των παιδαγωγικών τμημάτων στην Ελλάδα καθορίζονται από τον Νόμο 1268/82 (άρθρο 1, παράγραφος 2), καθώς και από το Προεδρικό Διάταγμα 320/83 (άρθρο 2). Με τις παραπάνω νομοθετικές ρυθμίσεις ορίζεται ότι αποστολή τους είναι: (α) να καλλιεργούν και να προάγουν τις παιδαγωγικές επιστήμες μέσω της ακαδημαϊκής και εφαρμοσμένης διδασκαλίας και έρευνας, (β) να παρέχουν στους/στις πτυχιούχους τους τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν άρτια κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική δραστηριότητά τους, (γ) να συμβάλλουν στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της εκπαίδευσης σε ζητήματα παιδαγωγικής, (δ) να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και την επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων γενικότερα.

Τα πρώτα πανεπιστημιακά παιδαγωγικά τμήματα ιδρύθηκαν στα πανεπιστήμια της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, της Πάτρας, των Ιωαννίνων, της Θράκης και της Κρήτης. Η οργάνωση όμως και η έναρξη της λειτουργίας τους πραγματοποιήθηκαν σταδιακά, αρχίζοντας από το έτος 1984-1985. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών άρχισε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988 και οι πρώτοι/ες φοιτητές/τριες αποφοίτησαν το 1991.

Τον Σεπτέμβριο του 1997 μετονομάστηκε σε Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ). Μετά τον Νόμο 4009/2011, τις τροποποιήσεις του, καθώς και το ΠΔ. 85/2013 (ΦΕΚ Α.124/3-6-13), το ΤΕΑΠΗ λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών της Αγωγής.

1.3 Εκπαιδευτικό / Επιστημονικό έργο

Με δεδομένο ότι διαφορετικές επιστήμες συμβάλλουν σε ζητήματα που αφορούν την εκπαίδευση, οι διδάσκοντες/ουσες του Τμήματος καλύπτουν ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων. Περιλαμβάνονται ειδικεύσεις της εφαρμοσμένης παιδαγωγικής και της διδακτικής ποικίλων γνωστικών αντικειμένων, καθώς και της θεωρίας και της έρευνας σε διάφορα πεδία των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών.

Από την ίδρυσή του και εξής στο Τμήμα έχουν λειτουργήσει τέσσερα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Το παλαιότερο όλων, το διακρατικό και διαπανεπιστημιακό-διατμηματικό πρόγραμμα «Συγκριτική Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, ιδρύθηκε το 1994. Το πρόγραμμα αυτό εξελίχθηκε σε δύο ανεξάρτητα και αυτοτελή Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του ΤΕΑΠΗ: (α) «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» και (β) «Ειδική Αγωγή».

Το ακαδημαϊκό έτος 2005-06 άρχισε να λειτουργεί το διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (ΔΠΜΣ) «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση» σε συνεργασία με τα Τμήματα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του ΕΚΠΑ, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, σε σύμπραξη με το τμήμα Ηλεκτρονικής του τότε Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πειραιά. Το ΔΠΜΣ επανιδρύθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015.

Τέλος, το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 άρχισε να λειτουργεί, σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, το διαπανεπιστημιακό-διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (ΔΔΠΜΣ) «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία», τη διοικητική υποστήριξη του οποίου

είχε αναλάβει το TEΑΠΗ. Από το ακαδημαϊκό έτος 2020-21 άρχισε να λειτουργεί το ΔΠΜΣ «Συμβουλευτική» το οποίο αποτελεί εξέλιξη του παραπάνω ΔΔΠΜΣ.

Επίσης, στο TEΑΠΗ είναι ενταγμένο το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών της Αθήνας, το οποίο ιδρύθηκε το 1995. Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, μετά από νομοθετική παρέμβαση του αρμόδιου Υπουργείου, το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών σταμάτησε να δέχεται εκπαιδευτικούς προς επιμόρφωση. Σήμερα, εκκρεμεί η απόφαση για τη μετεξέλιξή του σε ευρύτερο επιμορφωτικό φορέα ή την κατάργησή του.

Το TEΑΠΗ από το 1997 ανέλαβε τα προγράμματα ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναβάθμισης αποφοίτων ανωτέρων σχολών διετούς φοίτησης (εξομοίωσης των πτυχίων με πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών), τα οποία σήμερα έχουν ολοκληρωθεί.

Στο πλαίσιο του TEΑΠΗ λειτουργεί το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (International Association for the Evaluation of Educational Achievement).

Τέλος, από το ακαδημαϊκό έτος 2014-15 θεσμοθετήθηκε στο TEΑΠΗ η λειτουργία των ακόλουθων Εργαστηρίων, τα οποία συνεχίζουν τις δραστηριότητες των Ερευνητικών Κέντρων που λειτουργούσαν στο Τμήμα από την ίδρυσή του:

- Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικής Παρέμβασης, Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 90/2015 (ΦΕΚ 1514/20-7-15, τ. Β΄) και (ΦΕΚ 2029/17-9-15, τ. Β΄)

- Συμβουλευτικής Ομηλικών και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης, Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 91/2015 (ΦΕΚ 1534/22-7-15, τ. Β΄) και (ΦΕΚ 2029/17-9-15, τ. Β΄)

- Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ), Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 92/2015 (ΦΕΚ 1514/20-7-15, τ. Β΄)

- Ειδικής, Ενταξιακής Εκπαίδευσης και Σπουδών στην Αναπηρία, Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 93/2015 (ΦΕΚ 1514/20-7-15, τ. Β΄)

- Παιδαγωγικό Εργαστήριο, Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 151/2015 (ΦΕΚ 2451/13-11-15, τ. Β΄)

- Εφαρμοσμένης Στατιστικής και ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 155/2015 (ΦΕΚ 2451/13-11-15, τ. Β΄)

- Κοινωνικής Έρευνας και Εκπαίδευσης, Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 156/2015 (ΦΕΚ 2451/13-11-15, τ. Β΄)

Το TEΑΠΗ το ακαδημαϊκό έτος 2014-15 πρότεινε την ίδρυση των τριών εξής τομέων:

- Επιστήμες και τέχνες: εκπαιδευτικές πρακτικές και καινοτομίες
- Ανάπτυξη του παιδιού-Διαφοροποιημένη, ειδική και ενταξιακή παιδαγωγική
- Παιδική ηλικία, εκπαίδευση και κοινωνία

1.4 Στόχοι

Το TEΑΠΗ είναι ένα από τα πανεπιστημιακά τμήματα με προνόμιο να προσφέρει πτυχίο με συγκεκριμένη επαγγελματική προοπτική. Δεν πρόκειται ωστόσο για επαγγελματική σχολή, αλλά για πανεπιστημιακή μονάδα που καλλιεργεί την επιστημονική παιδεία και μέσω αυτής διασφαλίζει τη σχετική με το επάγγελμα του/της νηπιαγωγού κατάρτιση. Η σύνθεση επιστημονικής γνώσης και επαγγελματικής κατάρτισης ή, με άλλους όρους, η σύνθεση θεωρίας και πράξης, είναι βασική αρχή του Τμήματος. Είναι αδύνατη η προετοιμασία για το δύσκολο και υψηλής ευθύνης επάγγελμα του/της νηπιαγωγού δίχως θεωρητική και μεθοδολογική κατάρτιση.

Στόχος του TEΑΠΗ είναι να εκπαιδεύει επιστήμονες και επαγγελματίες με κριτική κατανόηση της κοινωνικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του TEΑΠΗ αναπτύσσουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική και κοινωνική έρευνα και να εντάσσονται δυναμικά σε διαφορετικούς εκπαιδευτικούς οργανισμούς και θεσμούς.

1.5 Γνώσεις

Το ΤΕΑΠΗ αναπτύσσει τη γνώση στους τομείς των Επιστημών της Αγωγής, των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, της Ψυχολογίας, των Φυσικών Επιστημών, των Μαθηματικών και των Τεχνών. Οι βασικές αυτές γνώσεις αποτελούν θεμελιώδεις θεωρητικές συνιστώσες της επιστημονικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών. Η ιδιαίτερη έμφαση που δίνεται στη Μεθοδολογία της Επιστημονικής Έρευνας, ευνοεί την κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών που συγκροτούν τα παραπάνω πεδία γνώσης.

1.6 Δεξιότητες

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του ΤΕΑΠΗ κατανοούν και αναλύουν με επάρκεια πολύπλοκες έννοιες των Επιστημών της Εκπαίδευσης, είναι σε θέση να προσεγγίζουν και να ερμηνεύουν σύνθετα κοινωνικά και εκπαιδευτικά φαινόμενα, αξιολογούν κριτικά διαδικασίες, πρακτικές και πολιτικές που αναπτύσσονται στους χώρους της τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Η διεπιστημονική προσέγγιση, η οποία ευνοείται από τη συνεργασία και τον διάλογο ανάμεσα στους διαφορετικούς τομείς γνώσης που συγκροτούν το ΤΕΑΠΗ, ενισχύει την κατανόηση των εκπαιδευτικών φαινομένων και αναπτύσσει δεξιότητες για την ανάλυση σύνθετων κοινωνικών ζητημάτων, όπως εκείνων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

1.7 Ικανότητες

Οι απόφοιτοι και οι απόφοιτες του ΤΕΑΠΗ αναπτύσσουν ικανότητες που τους επιτρέπουν να ασκούν με επάρκεια το επάγγελμα του/της νηπιαγωγού. Επιπλέον, αναπτύσσουν αναστοχαστική ικανότητα όσον αφορά εκπαιδευτικές πρακτικές σε επιμέρους ζητήματα όπως τη σημασία των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκπαιδευτική διαδρομή, την εθνοπολιτισμική, θρησκευτική και έμφυλη ετερότητα και το περιβάλλον. Επίσης διαθέτουν την ικανότητα σχεδιασμού και ανάπτυξης δράσεων σε εκπαιδευτικό πλαίσιο και είναι σε θέση να συμμετέχουν σε έρευνες συναφείς με τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύονται στο Τμήμα.

Το ΤΕΑΠΗ πραγματοποιεί συστηματική εσωτερική αξιολόγηση του διδακτικού, επιστημονικού και διοικητικού του έργου από το 2009, που αποτελεί τη βάση για τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης και συνεχούς προσαρμογής, τόσο των Προγραμμάτων Σπουδών, όσο και της γενικότερης λειτουργίας του.

Στο πλαίσιο αυτό ολοκλήρωσε με επιτυχία, τον Οκτώβριο του 2013, και τη διαδικασία της εξωτερικής αξιολόγησης (βλ. http://www.ecd.uoa.gr/?page_id=235).

Τέλος, στις 14/10/2020 εκδόθηκε απόφαση πιστοποίησης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών από το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.) με την οποία πιστοποιείται ότι το ΤΕΑΠΗ συμμορφώνεται πλήρως με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΠΠΣ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015) για το επίπεδο 6 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (βλ. https://www.ecd.uoa.gr/?page_id=235).

2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Σύμφωνα με το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας των πανεπιστημίων στην Ελλάδα, μετά από την τελική τροποποίηση του νόμου για τα ΑΕΙ (Ν.4485/2017), βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα είναι το Τμήμα. Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το πτυχίο μπορεί όμως να έχει κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις. Τμήματα τα οποία αντιστοιχούν σε συγγενείς επιστήμες μπορούν να συγκροτήσουν Σχολή. Επιπλέον, κάθε Τμήμα μπορεί να διαιρεθεί σε επιμέρους τομείς. Το ΤΕΑΠΗ λειτουργεί ως Τμήμα ενταγμένο στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής.

2.1 Διοίκηση

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο τα όργανα διοίκησης του ΤΕΑΠΗ είναι ο/η Πρόεδρος και η Συνέλευση.

Ο/Η Πρόεδρος και ο/η Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος εκλέγεται από το σύνολο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, με άμεση και μυστική ψηφοφορία η οποία διεξάγεται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, έχει διετή θητεία και τις ακόλουθες αρμοδιότητες: (α) συγκαλεί τη Συνέλευση, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή/ήτρια των θεμάτων μέλος της Συνέλευσης, προεδρεύει των εργασιών της και εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει οριστεί ως εισηγητής/ήτρια άλλο μέλος της Συνέλευσης, (β) μεριμνά για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και του Εσωτερικού Κανονισμού, (γ) συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων της αρμοδιότητας του Τμήματος, (δ) διαβιβάζει στην Κοσμητεία τις απόψεις της Συνέλευσης, (ε) συντάσσει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του Τμήματος και τη διαβιβάζει στην Κοσμητεία.

Η Συνέλευση του Τμήματος αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ, τον/την Πρόεδρο και τον/την Αναπληρωτή/τρια Πρόεδρο, τους/τις εκπροσώπους των φοιτητών/τριών σε ποσοστό 15% του συνόλου των μελών της Συνέλευσης του Τμήματος, από έναν/μία εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ).

Η Συνέλευση του Τμήματος έχει μεταξύ άλλων τις ακόλουθες αρμοδιότητες: (α) εφαρμόζει και αξιολογεί το πρόγραμμα σπουδών, (β) ορίζει τους/τις διδάσκοντες/ουσες των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, (γ) επιλέγει και εγκρίνει τα συγγράμματα για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών, (δ) διατυπώνει γνώμη στην Κοσμητεία για τους τρόπους βελτίωσης του προγράμματος σπουδών, (ε) συγκροτεί ομάδες για την εσωτερική αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών, (στ) εισηγείται στον/στην Πρύτανη την προκήρυξη θέσεων διδασκόντων/σκουσών, (ζ) χαράσσει τη γενική εκπαιδευτική και ερευνητική πολιτική του Τμήματος και την πορεία ανάπτυξης του στο πλαίσιο της πολιτικής της Σχολής και του Ιδρύματος και η) απονέμει τους τίτλους σπουδών των προγραμμάτων σπουδών που οργανώνει το Τμήμα.

Η αμέσως ανώτερη του Τμήματος διοικητική μονάδα του Πανεπιστημίου είναι η Σχολή. Το ΤΕΑΠΗ υπάγεται στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής, της οποίας τα όργανα διοίκησης είναι ο/η Κοσμήτορας, η Κοσμητεία και η Συνέλευση της Σχολής. Το ΤΕΑΠΗ μετέχει στην Κοσμητεία δια του/της Προέδρου του και στη Συνέλευση της Σχολής δια των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Στις κεντρικές μονάδες διοίκησης του Πανεπιστημίου το ΤΕΑΠΗ μετέχει δια του/της Προέδρου του στη Σύγκλητο.

Ακαδημαϊκό έτος 2022-2023

Κοσμήτορας Σχολής Επιστημών της Αγωγής
Θωμάς Μπαμπάλης

Πρόεδρος ΤΕΑΠΗ
Βασίλης Τσάφος

Αναπληρώτρια Πρόεδρος ΤΕΑΠΗ
Νέλλη Ασκούνη

Γραμματέας ΤΕΑΠΗ
Αναστασία Γόντικα

2.2 Διοικητικό προσωπικό στήριξης εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου

2.2.1 Μόνιμο προσωπικό και ΙΔΑΧ

Αναστασία Γόντικα, Γραμματέας

Σταυρούλα Γεωργοπούλου
Μαρία Ηλιοπούλου
Βασιλική Κολατσού
Συμεών Κουτσουβέλης
Φραντζέσκα Μπόθου
Βασιλική Νασιώκα (άδεια άνευ αποδοχών)
Ιωάννα Νικολιδάκη
Ελένη Σωτηρίου
Παρασκευή Ταμπάκη (σε απόσπαση)
Δήμητρα Χωραΐτη (άδεια άνευ αποδοχών)

2.2.2 Ορισμένου χρόνου προσωπικό

Θεοφάνης Κέτας
Αικατερίνη Μίχα
Σεριφέ Σιράκ

2.2.3 Προσωπικό Βιβλιοθήκης

Ελένη Χριστοδούλου

2.3 Διδακτικό Προσωπικό

2.3.1 Μέλη ΔΕΠ

Καθηγητές/τριες
Αγγελική Γιαννικοπούλου (Παιδική Λογοτεχνία)
Φωτεινή Ασημακοπούλου (Νεότερη και σύγχρονη Ιστορία)
Παρασκευή Ζαμπέτα (Συγκριτική Εκπαίδευση)
Βασίλης Τσάφος (Παιδαγωγική Θεωρία και Αναλυτικά Προγράμματα)
Αλεξάνδρα Ανδρούσου (Διδακτική Μεθοδολογία και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού)
Νέλλη Ασκούνη (Κοινωνιολογία των εκπαιδευτικών πρακτικών)
Μαίρη Λεοντσίνη (Θεωρίες Κοινωνικού Φύλου)

Αναπληρωτές/τριες καθηγητές/τριες
Μαρία Σφυρόρα (Σύγχρονες Παιδαγωγικές προσεγγίσεις)
Βασιλική Τσάκωνα (Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις της Γλώσσας)
Γεωργία Λιαράκου (Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία)
Ευδοξία Ντεροπούλου-Ντέρου (Ειδική Αγωγή με έμφαση στην Παιδαγωγική της Ένταξης)
Καλλιρρόη Παπαδοπούλου (Αναπτυξιακή Ψυχολογία με έμφαση στην πρώτη παιδική ηλικία)

Επίκουροι καθηγητές/τριες
Αλεξάνδρα Βασιλοπούλου (Κοινωνιολογία των Σχολικών Πρακτικών)
Λήδα Αναγνωστάκη (Ψυχοδυναμικές προσεγγίσεις στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία)
Παναγιώτης Παντίδος (Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση)
Βάσια Λέκκα (Κοινωνιολογία-Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας)
Πέτρος Χαραβιτσίδης (Κριτική θεωρία και εκπαιδευτική πράξη σε σχολικά πλαίσια)

2.3.2 Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ)

Νικόλας Τσαφταρίδης (Μουσική και Κινητική Αγωγή, Κατασκευές Μουσικών Οργάνων)
Ουρανία Κούβου (Εικαστική Αγωγή)
Ολυμπία Αγαλιανού (Διδακτική της Κίνησης και της Μουσικής)
Δέσποινα Ακριώτου (Αγγλική γλώσσα)
Παναγιώτα Γιαννούλη (Θέατρο στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση)

2.3.3 Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΔΙΠ)

Διονύσης Μάνεσης (Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων και Εκπαιδευτική Τεχνολογία)
Ηρώ Βούλγαρη (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση)
Αιμιλία Φάκου (Κοινωνιολογία των παιδαγωγικών πρακτικών)
Αναστασία Κυριακοπούλου (Γνωστική Ψυχολογία και Εκπαίδευση)
Κλεοπάτρα Νικολοπούλου (ΤΠΕ στην εκπαίδευση)
Ιωάννης Σταράκης (Διδακτική των Φυσικών Επιστημών)
Ελένη Τσαλαγιώργου (Παιδαγωγικές Θεωρίες και Διδακτικές Πρακτικές στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών)

2.3.4 Ομότιμοι/ες καθηγητές/τριες στους/στις οποίους/ες έχει ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων

Κυριάκος Αθανασίου, ομότιμος καθηγητής ΤΕΑΠΗ
Ευαγγελία Κούρτη, ομότιμη καθηγήτρια ΤΕΑΠΗ
Αντιγόνη Παρούση, ομότιμη καθηγήτρια ΤΕΑΠΗ
Βασίλης Τσελφές, ομότιμος καθηγητής ΤΕΑΠΗ
Δημήτρης Χασάπης, ομότιμος καθηγητής ΤΕΑΠΗ

2.3.5 Διδάσκοντες/ουσες άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ και Πανεπιστημίων στους/στις οποίους/ες έχει ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων

Γεώργιος Τσίτσας, μέλος ΔΕΠ στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

2.4 Αποσπασμένοι/ες εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Στεφανία Βουβουσίρα

2.5 Ομότιμοι/ες καθηγητές/τριες ΤΕΑΠΗ

Μαρία Ηλιού

Άννα Φραγκουδάκη

Γιάννης Παπακώστας

Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα

Όλγα Μαράτου-Πανοπούλου

Γεωργία Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη

Κώστας Χρυσαιφίδης

Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη

Κυριάκος Αθανασίου

Μάρω Μαλικιώση-Λοϊζου

Βασίλης Τσελφές

Δημήτρης Χασάπης

Θάλεια Δραγώνα

Δήμητρα Κατή

Ευγενία Φλογαΐτη

Αντιγόνη Παρούση

Δήμητρα Μακρυνιώτη

Βασίλης Γιαλαμάς

Ευαγγελία Κούρτη

3. ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Με την ολοκλήρωση της μετεγκατάστασης των υπηρεσιών και των γραφείων του ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ θα εκδοθεί ο κατάλογος των διευθύνσεων και των τηλεφωνικών γραμμών του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.

Το ΤΕΑΠΗ στεγάζεται στο κέντρο της Αθήνας στα εξής κτίρια:

ΚΤΙΡΙΟ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ 13α (Νέο Χημείο)

Ισόγειο:

Γραμματεία Τμήματος

Γραμματείες των ΠΜΣ:

Γραμματεία ΔΠΜΣ «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση»

Γραμματεία ΔΔΠΜΣ «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία» και του νέου ΔΠΜΣ «Συμβουλευτική»

Γραμματεία ΠΜΣ Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα

Αίθουσες διδασκαλίας:

3ος όροφος: αίθουσα ΓΑ (Δελμούζου), ΓΔ (Γληνού), Παϊδούση και Ιμβριώτη

2ος όροφος: μεγάλο αμφιθέατρο (ΜΑΝΧ)

Ισόγειο: μικρό αμφιθέατρο (μαΝΧ)

Υπόγειο: Εργαστήριο Θεάτρου και Μουσικής, Υ3 (Πολυξένη Ματέυ) και

Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Στατιστικής και ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, ΥΑ1 και αμφιθέατρο Υ.

3ος όροφος:

Γραφεία διδασκόντων/σκουσών, Γραφείο Ομότιμων καθηγητών/τριών

Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ),

Παιδαγωγικό Εργαστήριο

ΣΤΑΔΙΟΥ 5

7ος όροφος:

Εργαστήριο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικής Παρέμβασης, γρ. 704

Εργαστήριο Συμβουλευτικής Ομηλίκων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης, γρ. 713-714

Εργαστήριο Ειδικής, Ενταξιακής Εκπαίδευσης και Σπουδών στην Αναπηρία, γρ. 707 και 709

Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας και Εκπαίδευσης, γρ. 708

Γραφείο επισκεπτών καθηγητών/τριών, γρ. 710

Γραφείο ΠΜΣ Ειδικής Αγωγής, γρ. 719

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης ΔΠΜΣ «Συμβουλευτική», γρ. 715

Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων (ΣΥΚΕΟΜ), γρ. 713-714

Αναγνωστήριο ΠΜΣ, γρ. 717-718

Ισόγειο: Εργαστήριο Εικαστικών

ΚΤΙΡΙΟ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 31

Γραφεία διδασκόντων/ουσών: 1ος, 2ος, 3ος, 4ος & 5ος όροφος

ΚΤΙΡΙΟ ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 4

Βιβλιοθήκη Σχολής Επιστημών της Αγωγής: 1ος και 2ος όροφος

4. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Γραμματέας Τμήματος

Γόντικα Αναστασία	3688043	gontika@uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 4
-------------------	---------	----------------	----------------------------

Διοικητικό Προσωπικό

Γεωργοπούλου Σταυρούλα	3688038	genimal@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 2
------------------------	---------	--------------------	----------------------------

Ηλιοπούλου Μαρία	3688039	marilis@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 2
------------------	---------	--------------------	----------------------------

Κολατσού Βασιλική	3688055	vkolatsou@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α Γραφείο 3
-------------------	---------	----------------------	----------------------------

Κουτσοβέλης Συμεών	3688044	simeonk@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 2
--------------------	---------	--------------------	----------------------------

Νασιώκα Βασιλική			Άδεια άνευ αποδοχών
------------------	--	--	------------------------

Μπόθου Φρατζέσκα	3689308	fmpothou@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 2
------------------	---------	---------------------	----------------------------

Νικολιδάκη Ιωάννα	3688063	inikol@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 2
-------------------	---------	-------------------	----------------------------

Σωτηρίου Ελένη	3689323	epimus@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 3
----------------	---------	-------------------	----------------------------

Ταμπάκη Παρασκευή			σε απόσπαση
-------------------	--	--	-------------

Χωραΐτη Δήμητρα			Άδεια άνευ αποδοχών
-----------------	--	--	------------------------

Προσωπικό ορισμένου χρόνου

Κέτας Θεοφάνης	3688058	thketas@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13α γραφείο 2
----------------	---------	--------------------	----------------------------

Μίχα Αικατερίνη	3689311	kmich@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 γραφείο 719
-----------------	---------	------------------	--------------------------

Σιράκ Σεριφέ	3689313	spoydastirio.pms@gmail.com	Σταδίου 5 7ος όρ., γρ. 718
--------------	---------	----------------------------	-------------------------------

Βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών της Αγωγής

Χριστοδούλου Ελένη	3689603	ehristod@uoa.gr	Δραγατσανίου 4 1ος όροφος
--------------------	---------	-----------------	------------------------------

5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Μέλη ΔΕΠ

Αναγνωστάκη Λήδα	3689552	lanagnostaki@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 5ος όροφος
Ανδρούσου Αλεξάνδρα	3688543	alandr@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 4ος όροφος
Ασημακοπούλου Φωτεινή	3688054	fasimakop@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 15 1ος όροφος
Ασκούνη Νέλλη	3688546	naskouni@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 4ος όροφος
Βασιλοπούλου Αλεξάνδρα	3688510	avasil@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 3ος όροφος
Γιαννικοπούλου Αγγελική	3689330	aggianik@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 7ος όροφος, γρ. 712
Ζαμπέτα Εύη	3689320	ezambeta@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 7ος όροφος, γρ. 703
Λέκκα Βάσια	3688519	vasial@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 2ος όροφος
Λεοντσίνη Μαίρη	3689321	mleontsini@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 7ος όροφος, γρ. 702
Λιαράκου Γεωργία	3688037	gliarakou@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 15 3ος όροφος
Ντεροπούλου-Ντέρου Ευδοξία	3689325	ederou@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 7ος όροφος, γρ. 707
Παντίδος Παναγιώτης	3688521	ppantidos@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 4ος όροφος
Παπαδοπούλου Καλλιρρόη	3689314	kalpapad@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 7ος όροφος, γρ. 716
Σφυρόερα Μαρία	3688508	msfyroera@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 3ος όροφος
Τσάκωνα Βασιλική	3688506	vtsakona@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 4ος όροφος
Τσάφος Βασίλης	3688531	vtsafos@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 3ος όροφος
Χαραβιτσίδης Πέτρος	3688522	pcharavits@uoa.gr	Ιπποκράτους 31 2ος όροφος

Μέλη ΕΕΠ

Αγαλιανού Ολυμπία	3688550	oagalianou@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 5ος όροφος
Ακριώτου Δέσποινα	3688553	dakriotou@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 5ος όροφος
Γιαννούλη Παναγιώτα	3688551	giannoulip@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 5ος όροφος
Κούβου Ουρανία	3688084	okounou@ecd.uoa.gr	Σταδίου 5 Ισόγειο
Τσαφταρίδης Νικόλας	3688547	nikotsaf@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 2ος όροφος

Μέλη ΕΔΙΠ

Βούλγαρη Ηρώ	3688504	voulgari@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 3ος όροφος
Κυριακοπούλου Αναστασία	3688545	ankyriak@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 5ος όροφος
Μάνεσης Διονύσης	3688562	manesis_d@yahoo.com	Ιπποκράτους 31 1ος όροφος
Νικολοπούλου Κλεοπάτρα	3688512	klnikolop@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 1ος όροφος
Σταράκης Γιάννης	3688509	gstarakakis@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 4ος όροφος
Τσαλαγιώργου Ελένη	3688548	etsalagior@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 2ο όροφος
Φάκου Αιμιλία	3688502	efakou@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 31 5ος όροφος

Λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό

Γεώργιος Τσίτσας	gtsitsas@hua.gr
------------------	-----------------

6. ΦΟΙΤΗΣΗ

6.1 Διάρκεια Σπουδών - Πτυχίο

Η διάρκεια σπουδών είναι τέσσερα ακαδημαϊκά έτη. Για κάθε έτος σπουδών το πρόγραμμα οργανώνεται σε δύο εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό. Τα μαθήματα είναι εξαμηνιαία. Στο τέλος κάθε εξαμήνου, δηλαδή τον Φεβρουάριο και τον Ιούνιο, διεξάγονται οι εξετάσεις των μαθημάτων. Τον Σεπτέμβριο υπάρχει μια επιπλέον εξεταστική περίοδος για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων. Για να αποκτήσουν το πτυχίο τους οι φοιτητές και οι φοιτήτριες χρειάζεται να έχουν περάσει συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε 3 έως 7 διδακτικές μονάδες (ΔΜ) και προσφέρει από 5 έως 8 πιστωτικές μονάδες (ECTS) (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών). Για το πτυχίο απαιτούνται συνολικά 161 διδακτικές μονάδες, οι οποίες ισοδυναμούν με 250 πιστωτικές μονάδες, και φυσικά η ολοκλήρωση των τεσσάρων ετών φοίτησης.

6.2 Εγγραφές - Δηλώσεις Μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους και σε καθορισμένη προθεσμία γίνονται ηλεκτρονικά οι εγγραφές των πρωτοετών και οι ανανεώσεις εγγραφής των ήδη εγγεγραμμένων. Στην αρχή κάθε εξαμήνου, δηλαδή δύο φορές στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, αμέσως μετά την έναρξη των μαθημάτων, γίνονται από όλους και όλες ανεξαιρέτως τους φοιτητές και τις φοιτήτριες οι δηλώσεις των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν στο συγκεκριμένο εξάμηνο στη δικτυακή περιοχή my-studies.uoa.gr. Ο αριθμός των μαθημάτων που δηλώνεται ανά εξάμηνο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά.

Τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά και επιλογής και κατανέμονται σε συγκεκριμένα εξάμηνα. Σε ό,τι αφορά τα υποχρεωτικά μαθήματα, υπάρχει συγκεκριμένος χρονικός περιορισμός. Οι φοιτητές/τριες, δηλαδή, υποχρεούνται να τα παρακολουθήσουν στο συγκεκριμένο εξάμηνο που ορίζεται από το Πρόγραμμα Σπουδών. Για παράδειγμα, οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες πρέπει να δηλώσουν τα υποχρεωτικά μαθήματα του α' και β' εξαμήνου (δεν έχουν δηλαδή τη δυνατότητα να δηλώσουν κάποια άλλα στη θέση τους, με την προοπτική να παρακολουθήσουν τα συγκεκριμένα σε κάποιο επόμενο εξάμηνο). Αντίστοιχη δέσμευση δεν υφίσταται για τα μαθήματα επιλογής (βλ. παρακάτω το *Πρόγραμμα Σπουδών*).

6.3 Παροχή συγγραμμάτων

Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται δωρεάν παροχή συγγραμμάτων, σημειώσεων ή φακέλου βιβλιογραφίας. Το σχετικό διδακτικό υλικό διανέμεται σε βιβλιοπωλεία/εκδοτικούς οίκους. Η διαδικασία είναι η εξής: Οι φοιτητές/τριες κάνουν ηλεκτρονική δήλωση στην ηλεκτρονική υπηρεσία Εύδοξος, όπου επιλέγουν τα συγγράμματα σύμφωνα με τη δήλωση μαθημάτων και συγγραμμάτων που υπέβαλαν στη δικτυακή περιοχή my-studies.uoa.gr. Κατόπιν παραλαμβάνουν τα συγγράμματα με επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας και υπογράφοντας σε σχετική κατάσταση. Στην ιστοσελίδα του Τμήματος υπάρχουν όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν τα διδακτικά συγγράμματα και τη διανομή τους.

6.4 Σύμβουλος καθηγητής/τρια

Για την καλύτερη οργάνωση του ατομικού προγράμματος σπουδών ορίζεται ένας διδάσκων ή μια διδάσκουσα ως σύμβουλος καθηγητής/τρια. Συνιστάται ένθερμα στους/τις φοιτητές/τριες να κάνουν χρήση του συγκεκριμένου θεσμού. Οι λεπτομέρειες ανακοινώνονται από τη Γραμματεία όταν έχουν εγγραφεί οι πρωτοετείς.

6.5 Σύμβουλος καθηγητής/τρια φοιτητών/τριών με αναπηρίες και χρόνιες παθήσεις

Ο θεσμός που λειτουργεί με επιτυχία στο Τμήμα αποτελεί συνδυαστικό κρίκο των φοιτητών/τριών με αναπηρίες και χρόνιες παθήσεις, του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού με την κεντρική Μονάδα Προσβασιμότητας του ΕΚΠΑ. Ο ρόλος του θεσμού είναι συμβουλευτικός, υποστηρικτικός και ενημερωτικός σε τομείς που σχετίζονται: (α) με το πρόγραμμα σπουδών, (β) με τους διαφοροποιημένους τρόπους παρακολούθησης και εξέτασης των μαθημάτων, (γ) με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών με αναπηρίες και χρόνιες παθήσεις και με τις παρεχόμενες υποστηρικτικές υπηρεσίες του Ιδρύματος.

6.6 Συνεργασία με διδάσκοντες/ουσες

Στο πλαίσιο της γενικότερης λειτουργίας του Τμήματος, οι διδάσκοντες/ουσες δέχονται τους φοιτητές/τριες για συνεργασία και βοήθεια συγκεκριμένες ώρες, οι οποίες ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου στην ιστοσελίδα του τμήματος. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμβουλευθούν τους/τις διδάσκοντες/ουσες για οποιοδήποτε θέμα τους/τις απασχολεί σχετικά με τις σπουδές τους.

6.7 Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών

Το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών (ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ.) λειτουργεί από το 1995 σε εθελοντική βάση από τελειόφοιτους/ες ή απόφοιτους/ες του ΤΕΑΠΗ. Απευθύνεται σε όλους τους/τις φοιτητές/τριες και απόφοιτους/ες του Τμήματος αλλά και σε φοιτητές/τριες άλλων τμημάτων του ΕΚΠΑ και έχει ως κύριο στόχο να βοηθήσει στην ομαλή προσαρμογή τους στο Πανεπιστήμιο και τη φοιτητική ζωή, προσφέροντας συναισθηματική στήριξη και παρέχοντας υπηρεσίες πληροφόρησης και προσανατολισμού. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν τις σπουδές, το πρόγραμμα μαθημάτων, τις μεταπτυχιακές και επαγγελματικές προοπτικές. Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 υπάρχει δυνατότητα παροχής ψυχολογικής συμβουλευτικής από ψυχολόγους, εξωτερικούς/ές συνεργάτες/τιδες του ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ.

Το Κέντρο διαθέτει ηλεκτρονική βιβλιοθήκη με οδηγούς σπουδών και ενημερωτικά φυλλάδια διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προγραμμάτων υποτροφιών. Οργανώνει ημερίδες, σεμινάρια-εργαστήρια αυτοεκτίμησης, διαχείρισης του άγχους, διεκδικητικότητας, γνωριμίας με το διαδίκτυο κ.ά.

Στεγάζεται στην οδό Σταδίου 5, 7ος όροφος, γρ. 713-714. Οι ημέρες και οι ώρες λειτουργίας του Κέντρου αναρτώνται στην ιστοσελίδα <http://www.sykeom.ecd.uoa.gr>. Ηλεκτρονική διεύθυνση: sykeom@ecd.uoa.gr

6.8 Βιβλιοθήκη του ΤΕΑΠΗ

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος, η οποία από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 εντάχθηκε στην ενιαία βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών της Αγωγής, υποστηρίζει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και τις ερευνητικές δραστηριότητες που αναλαμβάνουν οι διδάσκοντες/ουσες και οι φοιτητές/τριες (στην εκπόνηση εργασιών, διπλωματικών και διατριβών).

Το υλικό της βιβλιοθήκης καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύονται στη Σχολή, καθώς και θέματα ευρύτερου γνωστικού ενδιαφέροντος. Οι περισσότεροι από τους μισούς τίτλους είναι στην ελληνική γλώσσα, ενώ η πλειονότητα των υπολοίπων είναι στην αγγλική. Μεγάλος αριθμός από τα ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά είναι δυνατόν να αναζητηθούν σε ηλεκτρονική μορφή.

Για την ανεύρεση συγκεκριμένων τίτλων βιβλίων και περιοδικών μπορεί να γίνει αναζήτηση στις βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων του Πανεπιστημίου από την ιστοσελίδα www.lib.uoa.gr. Αν αυτό γίνει μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών της βιβλιοθήκης, παρέχεται πρόσβαση ενίοτε και στο πλήρες κείμενο άρθρων σε ξενόγλωσσα ηλεκτρονικά περιοδικά. Για οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με βιβλιογραφικές αναζητήσεις οι αναγνώστριες/στες εξυπηρετούνται από το προσωπικό σύμφωνα με τον κανονισμό της Βιβλιοθήκης.

Η βιβλιοθήκη είναι δανειστική για τους/τις προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, καθώς και για το διδακτικό και το διοικητικό προσωπικό. Περισσότερες πληροφορίες για τους όρους δανεισμού (όπως αριθμός δανειζόμενων βιβλίων, διάρκεια δανεισμού κ.ά.) δίνονται επιτόπου.

Η ενιαία βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών της Αγωγής βρίσκεται στον 1ο και 2ο όροφο της οδού Δραγατσανίου 4. Λειτουργεί από Δευτέρα έως Παρασκευή, ώρες: 9.00 π.μ-6.00 μ.μ. Όταν είναι πρακτικά εφικτό ανακοινώνονται στην είσοδο της βιβλιοθήκης πρόσθετες ώρες λειτουργίας.

6.9 Πρόγραμμα ERASMUS+

Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, που στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας για την περίοδο 2021-2027 και έχει τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του 2021.

Το TEΑΠΗ στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus έχει αναπτύξει συνεργασίες με τα εξής ευρωπαϊκά πανεπιστήμια: University of Eastern Finland, Université Charles de Lille, Université Paris Cité, Università degli studi di Padova, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, ISCTE-Instituto Universitário de Lisboa, Universität Heidelberg. Κάθε ακαδημαϊκό έτος, στην αρχή του εαρινού εξαμήνου αναρτάται στην ιστοσελίδα του TEΑΠΗ ανοιχτή πρόσκληση υποβολής αιτήσεων συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος και προσδιορίζονται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων, Εθιμοτυπίας και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του ΕΚΠΑ, Πανεπιστημίου 30, Αθήνα, email: publicrelations@uoa.gr

Ιστοσελίδα του ΕΚΠΑ: <http://www.interel.uoa.gr/erasmus.html>

<http://www.interel.uoa.gr/erasmus/civis.html>

6.10 «Ευρωπαϊκή Πανεπιστημιακή Συνεργασία για τους Πολίτες της Ευρώπης» - CIVIS

Η «Ευρωπαϊκή Πανεπιστημιακή Συνεργασία για τους Πολίτες της Ευρώπης» - CIVIS, στην οποία συμμετέχει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι ένα από τα 17 έργα που επιλέχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της πρώτης πρόσκλησης του προγράμματος Erasmus+ για τα «Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια». Το CIVIS είναι ένα δίκτυο δημόσιων ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων με στόχο τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου. Τα υπόλοιπα εννέα Πανεπιστήμια που αποτελούν τα μέλη του δικτύου είναι:

1. το Πανεπιστήμιο Aix-Marseille, Aix-Marseille Université (Aix-en-Provence και Μασσαλία, Γαλλία)
2. το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών, Université Libre de Bruxelles (Βρυξέλλες, Βέλγιο),
3. το Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου, Universitatea din București (Βουκουρέστι, Ρουμανία),
4. το Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης, Universidad Autónoma de Madrid (Μαδρίτη, Ισπανία),
5. το Πανεπιστήμιο "La Sapienza" της Ρώμης, Sapienza Università di Roma (Ρώμη, Ιταλία),
6. το Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης, Stockholms Universitet (Στοκχόλμη, Σουηδία),
7. το Πανεπιστήμιο του Tübingen, Eberhard-Karls-Universität Tübingen (Tübingen, Γερμανία),
8. το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης, University of Glasgow (Γλασκώβη, Ηνωμένο Βασίλειο) και
9. το Πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ, Paris Lodron Universität Salzburg (Salzburg, Αυστρία).

Ανάμεσα στους στόχους αυτής της συμμαχίας είναι:

- η κλιμάκωση των πολυάριθμων υπάρχουσών συνεργασιών μεταξύ των Πανεπιστημίων σε ένα πρόγραμμα δομικής ολοκλήρωσης-ενσωμάτωσης που υπερβαίνει τις συνηθισμένες συνεργασίες μεταξύ πανεπιστημίων.
- η αύξηση της κινητικότητας κυρίως μεταξύ των Πανεπιστημίων-μελών του δικτύου.
- η ενίσχυση της διασφάλισης της ποιότητας και η διευκόλυνση της αναγνώρισης των προσόντων και των περιόδων σπουδών, προκειμένου να προωθηθεί περαιτέρω η συμβατότητα μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων και η μετακίνηση των φοιτητών/τριών στην Ευρώπη.
- η ενίσχυση της πολυγλωσσίας και της πολυπολιτισμικότητας.
- η ενίσχυση των ερευνητικών δεσμών που υπάρχουν μεταξύ των πανεπιστημίων μέσω της διεπιστημονικότητας, των κοινών ερευνητικών υποδομών και της χρηματοδότησης κινήτρων για κοινά έργα.
- η ενίσχυση καινοτόμων παιδαγωγικών μεθόδων.
- η ενίσχυση της ιδέας για ανοικτούς και προσβάσιμους εκπαιδευτικούς πόρους, κατά τις επιταγές της Ανοικτής Επιστήμης και των Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων, Εθιμοτυπίας και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του ΕΚΠΑ, Πανεπιστημίου 30, Αθήνα, email: publicrelations@uoa.gr

Ιστοσελίδα του ΕΚΠΑ: <http://www.interel.uoa.gr/erasmus/civis.html>

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) του ΤΕΑΠΗ αναθεωρήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2012-13. Το νέο πρόγραμμα, όπως ακριβώς περιγράφεται στον παρόντα Οδηγό Σπουδών, ισχύει για τους/τις φοιτητές/τριες που εισήχθησαν στο ΤΕΑΠΗ από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εξής. Για τους/τις φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί στο ΤΕΑΠΗ τα ακαδημαϊκά έτη 2010-2011 και παλαιότερα ισχύει το ίδιο ΠΣ με διαφοροποιήσεις σε περιορισμένο αριθμό μαθημάτων που αναγράφονται για κάθε περίπτωση χωριστά.

Δομή και στόχοι

Βασικός στόχος του ΠΣ είναι να προσφέρει στους/στις φοιτητές/τριες τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες στο πλαίσιο της διεπιστημονικής φυσιογνωμία του Τμήματος, δίνοντας ταυτόχρονα τη μέγιστη δυνατή ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν και, κατά συνέπεια, των διδασκόντων/σκουσών με τους/τις οποίους/ες θα συνεργαστούν. Έτσι, οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν εν μέρει την ευθύνη να συγκροτήσουν το δικό τους πρόγραμμα και έχουν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο βέβαια των προσφερόμενων μαθημάτων και των απαιτήσεων του Τμήματος, να δώσουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε τομείς που τους/τις ενδιαφέρουν. Επίσης, το ΠΣ αποσκοπεί να δώσει στους/στις διδάσκοντες/σκουσες ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα διδάξουν και, κατά συνέπεια, την ευκαιρία να μεταβάλλουν και να εμπλουτίζουν το πρόγραμμα των προσφερόμενων μαθημάτων. Αποσκοπεί τέλος να δώσει στο Τμήμα και στη Συνέλευσή του τη δυνατότητα ενός ευέλικτου και αποτελεσματικότερου σχεδιασμού σχετικά με τις προσαρμογές του προγράμματος, το διδακτικό δυναμικό, τις κατευθύνσεις και τις ειδικεύσεις, αλλά και τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Το ΠΣ περιλαμβάνει δέκα υποχρεωτικές ενότητες μαθημάτων και τρεις προαιρετικές.

Οι υποχρεωτικές ενότητες είναι οι εξής:

Παιδαγωγική

Ψυχολογία

Κοινωνιολογία

Μεθοδολογία

Εκπαίδευση στις Θετικές Επιστήμες

Αγωγή στις Τέχνες

Γλώσσα, Λογοτεχνία, Ιστορία

Ξένη Γλώσσα

Πρακτικές Ασκήσεις στην Εκπαίδευση και την Έρευνα

Θεματικές Εβδομάδες

Οι τρεις προαιρετικές ενότητες αφορούν τη δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, παρακολούθησης ενός μαθήματος σε άλλο Τμήμα του ΕΚΠΑ και αναγνώρισης ξένης γλώσσας.

Οι παραπάνω ενότητες αντανακλούν την πολύμορφη και διεπιστημονική κατάρτιση, η οποία κρίνεται αναγκαία σήμερα για τους/τις παιδαγωγούς με ειδίκευση στην πρώιμη παιδική ηλικία. Για κάθε ενότητα οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να ολοκληρώσουν έναν ελάχιστο αριθμό μαθημάτων (και αντίστοιχων διδακτικών μονάδων). Στη συνέχεια του Οδηγού Σπουδών υπάρχει αναλυτική παρουσίαση των ενοτήτων και των υποχρεωτικών διδακτικών μονάδων.

Για καθεμιά από τις υποχρεωτικές ενότητες υπάρχει ορισμένος αριθμός διδακτικών μονάδων, ο οποίος αντιστοιχεί συνήθως σε συγκεκριμένα υποχρεωτικά μαθήματα. Το πρόγραμμα επιδιώκει την ισορροπία μεταξύ υποχρεωτικών και μαθημάτων επιλογής, έτσι ώστε οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να αποκτούν τις γνώσεις που θεωρούνται απαραίτητες, αλλά να έχουν και αρκετά περιθώρια ελευθερίας για να συνθέσουν το δικό τους "ατομικό πρόγραμμα". Τα μαθήματα που κρίθηκαν υποχρεωτικά θεωρείται ότι προσφέρουν απαραίτητες γνώσεις για τον/την μελλοντικό/ή εκπαιδευτικό της προσχολικής ηλικίας, αλλά και τη βάση για την παρακολούθηση των υπόλοιπων μαθημάτων σε κάθε ενότητα.

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν διδάσκοντες/ουσες και διδασκόμενοι/ες στο σημερινό μαζικό πανεπιστήμιο είναι ο μεγάλος αριθμός των ακροατηρίων. Γι' αυτόν τον λόγο αποφασίστηκε τα υποχρεωτικά μαθήματα να διδάσκονται σε τμήματα. Κρίθηκε ότι με τη μείωση (τουλάχιστον κατά το ήμισυ) του ακροατηρίου θα δοθεί μεγαλύτερη δυνατότητα επαφής και συζήτησης. Αυτή η ρύθμιση ενδέχεται να αλλάξει, όταν σε ένα ακαδημαϊκό έτος η οργάνωση της προσφοράς μαθημάτων το απαιτεί.

Για την ολοκλήρωση των μαθημάτων που απαιτούνται για το πτυχίο, συνιστάται στους/τις φοιτητές/τριες να παρακολουθήσουν κάποιο μάθημα από άλλο Τμήμα του ΕΚΠΑ. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να έλθουν σε επαφή με άλλους τομείς εμπλουτίζοντας έτσι την επιστημονική τους συγκρότηση.

Επιπλέον, μέσω του Προγράμματος Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατόν ορισμένες διδακτικές μονάδες που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου να αποκτώνται με την παρακολούθηση μαθημάτων σε πανεπιστήμια της αλλοδαπής εφόσον έχει θεσπιστεί σχετική συνεργασία. Στη σχετική ενότητα του Οδηγού Σπουδών παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες για τη λειτουργία των συγκεκριμένων προγραμμάτων ανταλλαγής και για τη μερική χρηματοδότησή τους με τη μορφή υποτροφίας.

Κατά κανόνα ένα μάθημα αντιστοιχεί σε 3 Διδακτικές Μονάδες και προσφέρει 5 Πιστωτικές Μονάδες (ECTS). Η ενότητα ωστόσο των Παιδαγωγικών Εφαρμογών περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν σε 7 Διδακτικές Μονάδες (8 ECTS). Στην Ενότητα της Ξένης Γλώσσας μερικά μαθήματα αντιστοιχούν σε 2 Διδακτικές Μονάδες (2 ή 4 ECTS). Η προαιρετική πτυχιακή εργασία προσφέρει 12 Διδακτικές Μονάδες (20 ECTS). Για την απόκτηση πτυχίου απαιτούνται συνολικά 161 Διδακτικές Μονάδες (250 ECTS), εκ των οποίων 116 (175 ECTS) είναι οι μονάδες των υποχρεωτικών μαθημάτων και των μαθημάτων που επιλέγονται υποχρεωτικά από συγκεκριμένη ενότητα.

Όλα τα μαθήματα του ΠΣ αντιστοιχούν σε καθορισμένο εξάμηνο φοίτησης. Σε ό,τι αφορά τα υποχρεωτικά μαθήματα, οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να τα παρακολουθήσουν στο εξάμηνο που ορίζεται. Δεν μπορούν να εγγραφούν σε αυτά φοιτητές/τριες προηγούμενων εξαμήνων. Για παράδειγμα, οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες οφείλουν να δηλώσουν τα υποχρεωτικά μαθήματα του α' και β' εξαμήνου, δεν μπορούν όμως να γίνουν δεκτοί/ές σε υποχρεωτικό μάθημα των γ', δ' ή άλλων εξαμήνων. Αυτό δεν ισχύει για τα μαθήματα επιλογής, για τα οποία το προτεινόμενο εξάμηνο είναι ενδεικτικό. Επομένως οι φοιτητές/τριες μπορούν να αποφασίσουν, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους, τη σειρά με την οποία θα παρακολουθήσουν τα μαθήματα επιλογής.

Συνιστάται πάντως στους/τις φοιτητές/τριες να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις υποδείξεις του ΠΣ σχετικά με τη χρονική ακολουθία των μαθημάτων, αφενός επειδή προτείνουν μια λογικά κατάλληλη σειρά παρακολούθησης των μαθημάτων ανάλογα με τη δυσκολία και την σύνδεσή τους, αφετέρου επειδή διευκολύνουν την οργάνωση της προσφοράς μαθημάτων εκ μέρους του Τμήματος. Όταν, για παράδειγμα, ένα μάθημα προτείνεται για τα πρώτα εξάμηνα, καλό θα είναι να μην αφεθεί για το τέλος, επειδή μπορεί ένα συγκεκριμένο ακαδημαϊκό έτος να μην προσφερθεί, με αποτέλεσμα κάποιος/α που δεν το έχει παρακολουθήσει, να μην μπορεί να ολοκληρώσει τις σπουδές του/της κατά το εξάμηνο που προγραμματίζει. Ωστόσο, η Συνέλευση του Τμήματος μεριμνά για την επαρκή προσφορά μαθημάτων, παρά τις σημαντικές δυσκολίες στις οποίες προσκρούει λόγω της αδυναμίας χρηματοδότησης νέων θέσεων διδασκόντων/σκουσών.

Προσοχή θα πρέπει να δίνεται και στις ειδικές απαιτήσεις κάθε μαθήματος. Για ορισμένα μαθήματα ορίζονται κάποια άλλα ως προαπαιτούμενα. Σε μερικές περιπτώσεις αναφέρεται ρητά ότι είναι απαραίτητο οι φοιτητές/τριες να έχουν έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε ένα ή περισσότερα μαθήματα, ενώ σε άλλες απλώς συνιστάται να τα έχουν παρακολουθήσει. Όπως έχει αναφερθεί, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθούν τα υποχρεωτικά μαθήματα στο εξάμηνο που προσφέρονται. Κάποια μαθήματα προσφέρονται συνδεδεμένα ανά δύο και για την παρακολούθησή τους θα πρέπει να δηλωθούν και τα δύο. Υπάρχουν επίσης μαθήματα που, για λόγους οργάνωσης, δέχονται περιορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών και με κριτήρια που αποφασίζουν οι διδάσκοντες/ουσες. Οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία σεμιναριακών και εργαστηριακών μαθημάτων, η ειδική φύση των οποίων αναγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Συνήθως σε αυτά τα μαθήματα αναγράφεται και η απαίτηση για υποχρεωτική παρακολούθηση.

Για περισσότερες λεπτομέρειες οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να προστρέχουν στη συνολική περιγραφή του ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2022-2023. Για το περιεχόμενο των μαθημάτων θα πρέπει να προστρέχουν στο ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023¹

1. Ενότητα Παιδαγωγικής

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Παιδαγωγικής: 15 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από 4 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ) και ένα μάθημα υποχρεωτικώς επιλεγόμενο.

Οι φοιτητές/τριες με έτος εισαγωγής 2010-11 και παλαιότερα υποχρεούνται να συγκεντρώσουν αντίστοιχα: 15 ΔΜ από 3 ΥΜ και δύο μαθήματα υποχρεωτικώς επιλεγόμενα.

101. Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής I (υποχρεωτικό)
(προηγούμενος τίτλος: Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής)
α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ²: 5)

A. Ανδρούσου

127. Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής II (υποχρεωτικό)
α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

B. Τσάφος

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα παραπάνω μαθήματα (101 και 127) διδάσκονται παράλληλα και οι φοιτητές/τριες πρέπει να παρακολουθούν και τα δύο, δηλαδή 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

107. Γραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία I (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες του 4ου έτους)

(προηγούμενος τίτλος: Εγγραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία)

ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Δεν θα διδαχθεί.

109. Εισαγωγή στην ειδική αγωγή (υποχρεωτικό)

γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

E. Ντεροπούλου-Ντέρου

112. Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (υποχρεωτικό)

γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Γ. Λιαράκου

---

¹ Η δομή του προγράμματος, όπως ακριβώς αναφέρεται εδώ, ισχύει για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που έχουν εισαχθεί στο ΤΕΑΠΗ τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 και μετά. Κάποιες διαφοροποιήσεις που αφορούν φοιτητές και φοιτήτριες που έχουν εισαχθεί στο ΤΕΑΠΗ τα ακαδημαϊκά έτη 2010-2011 και παλαιότερα αναγράφονται για κάθε περίπτωση μαθήματος χωριστά.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: Επειδή κάποιιοι τίτλοι μαθημάτων έχουν τροποποιηθεί ενώ το περιεχόμενό τους έχει παραμείνει το ίδιο ή κάποιιοι τίτλοι μαθημάτων που διδάσκονταν παλαιότερα είναι παρόμοιοι με τίτλους καινούργιων η σημασία των κωδικών είναι αποφασιστική. Αν δύο μαθήματα είναι ίδια φαίνεται από τον κωδικό τους.

² ΠΜ: Πιστωτικές μονάδες.

113. Εναλλακτικές διδακτικές τεχνικές στην εκπαίδευση (σεμινάριο)
(προηγούμενος τίτλος: Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη)
(προαπαιτούμενο: 112. Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη)

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Γ. Λιαράκου

117. Αγωγή υγείας
β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Κ. Αθανασίου

118. Παραγωγή και αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α. Ανδρούσου

119. Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία Ι
(προηγούμενος τίτλος: Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου

130. Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία ΙΙ
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου

123. Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις: από την ενεργητική ακρόαση των παιδιών στην εκπαιδευτική πράξη
(προηγούμενος τίτλος: Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις Ι: αξιοποίηση βασικών θεωρητικών εννοιών στην εκπαιδευτική πράξη)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Μ. Σφυρόερα

124. Ζητήματα περιβάλλοντος και αειφορίας
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Γ. Λιαράκου

128. Παιδαγωγικές πρακτικές γραμματισμού στην πρώιμη παιδική ηλικία
(προηγούμενος τίτλος: Γραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία)
ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Τσαλαγιώργου

133. Κριτική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Π. Χαραβιτσίδης

135. Το αναλυτικό πρόγραμμα και η αναμόρφωσή του από τον εκπαιδευτικό
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

136. Παιδαγωγικές παρεμβάσεις σε ανοιχτά πλαίσια: ανάλυση δράσεων για παιδιά προσφύγων και ευάλωτων κοινωνικά ομάδων (έως 60 φοιτητές/τριες)
Το μάθημα δεν προσφέρεται σε φοιτητές/τριες μικρότερων εξαμήνων. Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή να παρακολουθούν το μάθημα.

906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο.

δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ : 5)

A. Ανδρούσου

138. Κριτική παιδαγωγική II (εργαστήριο, έως 30 φοιτητές/τριες)

(προαπαιτούμενο: 133. Κριτική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη)

δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Π. Χαραβιτσίδης

139. Δημιουργικότητα και προσχολική εκπαίδευση για την αειφορία

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

140. Βιωματικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία στο νηπιαγωγείο

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

141. Το αναλυτικό πρόγραμμα και η αξιοποίησή του στην προσχολική εκπαίδευση

γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

E. Τσαλαγιώργου

2. Ενότητα Ψυχολογίας

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Ψυχολογίας: 12 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από 3 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ)³ και ένα μάθημα υποχρεωτικώς επιλεγόμενο.

202. Ανάπτυξη του παιδιού I (υποχρεωτικό)

(προηγούμενος τίτλος: Ανάπτυξη του παιδιού)

α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A-Λ: K. Παπαδοπούλου

M-Ω: Λ. Αναγνωστάκη

222. Ανάπτυξη του παιδιού II (υποχρεωτικό)

β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A-Λ: Λ. Αναγνωστάκη

M-Ω: Λ. Αναγνωστάκη

Το μάθημα υποστηρίζεται από το Εργαστήριο Ανάπτυξη II: Θέματα γνωστικής και κοινωνικής ανάπτυξης το οποίο διδάσκει η Ν. Κυριακοπούλου.

204. Ανάπτυξη του λόγου (υποχρεωτικό)

δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

---

³ Οι φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί πριν το έτος 2011-12 και έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς το μάθημα 201. Εισαγωγή στην ψυχολογία, το οποίο δεν διδάσκεται πλέον, θα πιστωθούν τις 3 ΔΜ (5 ΠΜ) ως μονάδες υποχρεωτικού μαθήματος.

207. Ρεύματα κοινωνικής ψυχολογίας
(προηγούμενος τίτλος: Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.

210. Μέσα επικοινωνίας και παιδική ηλικία
(προηγούμενος τίτλος: Μέσα μαζικής επικοινωνίας και παιδί)
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

213. Συμβουλευτική ψυχολογία
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Γ. Τσίτσας

214. Συμβουλευτικές δεξιότητες στην εκπαίδευση (σεμινάριο)
(προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς το μάθημα:
213. Συμβουλευτική ψυχολογία)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.

215. Ψυχολογία της εκπαίδευσης
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Λ. Αναγνωστάκη

216. Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ν. Κυριακοπούλου

220. Αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία και πρώιμες σχέσεις (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
(προηγούμενος τίτλος: Αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία και διαπροσωπική επικοινωνία)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Λ. Αναγνωστάκη
Δεν θα διδαχθεί.

221. Επικοινωνία στις ομάδες
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.

223. Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας
(προαπαιτούμενο: 906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο)
ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Λ. Αναγνωστάκη

224. Ψυχολογία της τάξης: αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση
(προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα 215. Ψυχολογία της εκπαίδευσης)
β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.

225. Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη στην πρώτη παιδική ηλικία (σεμινάριο, υποχρεωτική παρακολούθηση, έως 50 φοιτητές/τριες)
(προαπαιτούμενα: 202. Ανάπτυξη του παιδιού I και 222. Ανάπτυξη του παιδιού II)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Κ. Παπαδοπούλου

226. Μάθηση και γνωστική ανάπτυξη υπό το πρίσμα της εννοιολογικής αλλαγής
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ν. Κυριακοπούλου

3. Ενότητα Κοινωνιολογίας

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Κοινωνιολογίας: 9 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από δύο Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ) και ένα μάθημα υποχρεωτικώς επιλεγόμενο.

301. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία (υποχρεωτικό)
α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α-Λ: Μ. Λεοντσίνη
Μ-Ω: Β. Λέκκα

303. Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας (σεμινάριο, έως 25 φοιτητές/τριες)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α. Βασιλοπούλου

304. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας I
(προηγούμενος τίτλος: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας- προαπαιτούμενο:
301. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία)
ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Λέκκα

306. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης (υποχρεωτικό)
β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α-Λ: Ν. Ασκούνη
Μ-Ω: Αι. Φάκου

308. Ζητήματα κοινωνιολογίας του σώματος
(αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ετών: Ζητήματα κοινωνικής θεωρίας-
προαπαιτούμενο: 301. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Λέκκα

309. Globalisation and education
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Ζαμπέτα
Δεν θα διδαχθεί.

310. Εκπαιδευτική πολιτική II
(προηγούμενος τίτλος: Κράτος και εκπαίδευση)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Ζαμπέτα
Δεν θα διδαχθεί.

311. Εκπαιδευτική πολιτική Ι: οι εκπαιδευτικοί θεσμοί στην πρώιμη παιδική ηλικία
(προηγούμενος τίτλος: Εκπαιδευτική πολιτική με έμφαση στην πολιτική για την εκπαίδευση της
πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη)
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Ζαμπέτα

313. Θεωρίες φύλων
(προαπαιτούμενο: 301. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Μ. Λεοντσίνη

314. Φύλα και πολιτιστικές πρακτικές
(προηγούμενος τίτλος: Φύλα, πολιτιστικές πρακτικές και εκπαίδευση - προαπαιτούμενο: 301.
Εισαγωγή στην κοινωνιολογία)
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.

316. Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

317. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας ΙΙ
(προαπαιτούμενο: 304. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας Ι)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Λέκκα
Δεν θα διδαχθεί.

318. Πολιτικές ζωής και θανάτου
(προαπαιτούμενο: 308 Ζητήματα κοινωνιολογίας του σώματος)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Λέκκα
Δεν θα διδαχθεί.

319. Διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ε. Ζαμπέτα
Δεν θα διδαχθεί.

320. Παιδιά και χώρος: παιδαγωγικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις (σεμινάριο, έως 30
φοιτητές/τριες)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Αι. Φάκου

4. Ενότητα Μεθοδολογίας

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Μεθοδολογίας: 9 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από 3 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ).

Οι φοιτητές/τριες με έτος εισαγωγής 2010-11 και παλαιότερα υποχρεούνται να συγκεντρώσουν: 6 ΔΜ από 2 ΥΜ.

401. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I (υποχρεωτικό)

(προηγούμενος τίτλος: Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στην εκπαίδευση)

β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5) και

407. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες II (υποχρεωτικό)

β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A-KA: A. Βασιλοπούλου

KE-O: B. Λέκκα

Π-Ω: Γ. Λιαράκου

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα παραπάνω μαθήματα (401 και 407) διδάσκονται παράλληλα και πρέπει να δηλωθούν και τα δύο. Δίνουν συνολικά 6 ΔΜ.

Οι εισαχθέντες/είσες φοιτητές/τριες το 2010-11 και παλαιότερα έχουν ως υποχρεωτικό μόνο το 401. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I (προηγούμενος τίτλος: Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στην εκπαίδευση). Έτσι, όσοι/ες από αυτούς/ές το έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς μπορούν να συμπληρώσουν τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα με το μάθημα 403. Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: στατιστική. Όσοι/ες δεν το έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς θα υποχρεωθούν να παρακολουθήσουν (και να δηλώσουν) και τα δύο συνδεδεμένα μαθήματα 401 και 407.

403. Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: στατιστική (υποχρεωτικό)

A-Λ: γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

M-Ω: δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Δ. Μάνεσης

5. Ενότητα Εκπαίδευσης στις Θετικές Επιστήμες

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Εκπαίδευσης στις Θετικές Επιστήμες: 6 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από 2 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ). Οι φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί πριν από το 2014-15 χρειάζεται να συγκεντρώσουν τις 6 ΔΜ από ένα υποχρεωτικό μάθημα και ένα μάθημα επιλογής.

502. Οι φυσικές επιστήμες στην εκπαίδευση (υποχρεωτικό)

(προηγούμενος τίτλος: Έννοιες φυσικών επιστημών I)

Το μάθημα είναι υποχρεωτικό για τους/τις φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί από το 2014-15 και εξής.

M-Ω: α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Γ. Σταράκης

A-Λ: β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Π. Παντίδος

- 5Κ1. Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής Ι (εργαστήριο)
(προηγούμενος τίτλος: Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής)
Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα 502. Οι φυσικές επιστήμες στην εκπαίδευση και ένα μάθημα από την υποενότητα 6.Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών.
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Π. Παντίδος, Α. Παρούση, Β. Τσελφές
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα προσφέρεται μαζί με το 6Κ1, δίνοντας συνολικά 6 ΔΜ (10 ΠΜ). Προσφέρει δηλαδή 3 ΔΜ στην ενότητα 5 και 3 ΔΜ στην ενότητα 6. Η δήλωση πρέπει να γίνει και στις δύο ενότητες.
504. Λογικο-μαθηματικές σχέσεις και αριθμητικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση
(προαπαιτούμενο: 514. Βασικές έννοιες μαθηματικών)
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.
505. Εισαγωγή στην πληροφορική (εργαστήριο, έως 30 φοιτητές/τριες ανά ομάδα)
Α-Λ: α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Μ-Ω: β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δ. Μάνεσης
506. Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση
(προηγούμενος τίτλος: Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση)
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Η. Βούλγαρη
Δεν θα διδαχθεί.
508. Διδασκαλία της βιολογίας: η Εξέλιξη ως ενοποιητική θεωρία
(προηγούμενος τίτλος: Εισαγωγή στις βιολογικές επιστήμες)
Το μάθημα ήταν υποχρεωτικό για τους/τις φοιτητές/τριες που είχαν εισαχθεί πριν από το 2014-15.
α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Κ. Αθανασίου
509. Θέματα ιστορίας και φιλοσοφίας των μαθηματικών
β' εξάμηνο (Δ.Μ.: 3, Π.Μ.: 5)
Δεν θα διδαχθεί.
510. Χωρικές σχέσεις και γεωμετρικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση
(προαπαιτούμενο: 514. Βασικές έννοιες μαθηματικών)
δ' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί.
511. Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών Ι
(προηγούμενος τίτλος: Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών- προαπαιτούμενα: 514. Βασικές έννοιες μαθηματικών και 504. Λογικο-μαθηματικές σχέσεις και αριθμητικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση)
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.
512. Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσχολική εκπαίδευση (εργαστήριο, 2 ομάδες, έως 25 φοιτητές/τριες ανά ομάδα)
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Κ. Νικολοπούλου

514. Βασικές έννοιες μαθηματικών (υποχρεωτικό)

Το μάθημα είναι υποχρεωτικό για τους/τις φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί από το 2014-15 και εξής.

β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Δ. Χασάπης

516. Εκπαιδευτική τεχνολογία και ψηφιακός κόσμος: σύγχρονες τάσεις και προοπτικές

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Η. Βούλγαρη

Δεν θα διδαχθεί.

517. Ψηφιακά παιχνίδια, εικονικοί κόσμοι και μάθηση: έρευνα και εφαρμογές (εργαστήριο έως 20 φοιτητές/τριες)

Προτείνεται οι φοιτητές/ριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα 519. Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα για την Προσχολική Εκπαίδευση: σχεδιασμός, ανάπτυξη και αξιολόγηση.

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Η. Βούλγαρη

Δεν θα διδαχθεί.

518. Διδασκαλία και μάθηση με τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)

(2 ομάδες, έως 25 φοιτητές/τριες ανά ομάδα)

η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Κ. Νικολοπούλου

519. Ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα για την προσχολική εκπαίδευση: σχεδιασμός, ανάπτυξη και αξιολόγηση (εργαστήριο, έως 20 φοιτητές/τριες)

γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Η. Βούλγαρη

Δεν θα διδαχθεί.

520. Σχεδιασμός εκπαιδευτικών σεναρίων και δραστηριοτήτων με ΤΠΕ (σεμινάριο, 2 ομάδες, έως 25 φοιτητές/τριες ανά ομάδα)

Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα 512. Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Προσχολική Εκπαίδευση.

ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Κ. Νικολοπούλου

Δεν θα διδαχθεί.

521. Ο ρόλος του πειράματος στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών (εργαστήριο, έως 20 φοιτητές/τριες ανά ομάδα)

ε' εξάμηνο, 1 ομάδα (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

στ' εξάμηνο, 1 ομάδα (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Γ. Σταράκης

6. Ενότητα Αγωγής στις Τέχνες

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Αγωγής στις Τέχνες: 9 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από τρία μαθήματα. Είναι υποχρεωτικό να επιλέξουν ένα μάθημα από τα σχετικά με τη μουσική, ένα από τα σχετικά με τις εικαστικές τέχνες και ένα από τα σχετικά με το θέατρο-κουκλοθέατρο.

6.Α. Μαθήματα μουσικής-κίνησης

601. Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής

(προηγούμενος τίτλος: Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής Ι)

α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A-Λ, M-Ω

O. Αγαλιανού

602. Αυτοσχέδιες κατασκευές μουσικών οργάνων (εργαστήριο)

(προηγούμενος τίτλος: Κατασκευές μουσικών οργάνων)

α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

N. Τσαφταρίδης

605. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα Ι (σεμινάριο)

(προηγούμενος τίτλος: Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα, προαπαιτούμενο:

602. Αυτοσχέδιες κατασκευές μουσικών οργάνων, εργαστήριο έως 50 φοιτητές/τριες)

γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

N. Τσαφταρίδης

Δεν θα διδαχθεί.

606. Κρουστά μουσικά όργανα και ηχογόνες πηγές (εργαστήριο)

Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει τα μαθήματα: 605. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα Ι και 601. Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής.

δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

N. Τσαφταρίδης

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα διδάσκεται σε δύο δίωρα

619. Εισαγωγή στη μουσικοκινητική αγωγή Orff (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)

(προηγούμενος τίτλος: Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής ΙΙ

προαπαιτούμενο: 601. Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής)

β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A-Λ, M-Ω

O. Αγαλιανού

620. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα ΙΙ (σεμινάριο)

(προαπαιτούμενο: 605. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα Ι)

ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

N. Τσαφταρίδης

624. Ιστορικές, πολιτισμικές και παιδαγωγικές διαστάσεις των μουσικών οργάνων

γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

N. Τσαφταρίδης

627. Ο χορός στην εκπαίδευση (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)

ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A-Λ, M-Ω

O. Αγαλιανού

Δεν θα διδαχθεί.

632. Παιδαγωγικές διαστάσεις καλλιτεχνικής δημιουργίας και επιτέλεσης (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
(προαπαιτούμενα: τουλάχιστον δύο από τα μαθήματα μουσικής-κίνησης)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ο. Αγαλιανού, Ν. Τσαφταρίδης

6.Β. Μαθήματα εικαστικών τεχνών

607. Διδακτική των εικαστικών τεχνών
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ο. Κούβου

608. Στοιχεία και τεχνικές των εικαστικών τεχνών (εργαστήριο, έως 35 φοιτητές/τριες)
(προηγούμενος τίτλος: Εικαστικό εργαστήριο)
Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα: 610. Ιστορία των εικαστικών τεχνών.
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5): Ο. Κούβου
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5): Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

610. Ιστορία των εικαστικών τεχνών
α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ο. Κούβου

618. Παιδικό σχέδιο: σύγχρονες προσεγγίσεις
(προηγούμενος τίτλος: Παιδικό ιχνογράφημα)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Ο. Κούβου

6.Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών

611. Εισαγωγή στο κουκλοθέατρο
β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

614. Σύγχρονες και παραδοσιακές όψεις του θεάτρου σκιών/παιδαγωγικές εφαρμογές
β' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

6Κ1. Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής Ι
(προηγούμενος τίτλος: Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής)
Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα 502. Οι φυσικές επιστήμες στην εκπαίδευση και σε ένα μάθημα από την υποενότητα 6.Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών.
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Π. Παντίδος, Α. Παρούση, Β. Τσελφές
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα προσφέρεται μαζί με το 5Κ1, δίνοντας συνολικά 6 ΔΜ (10 ΠΜ). Προσφέρει δηλαδή 3 ΔΜ στην ενότητα 5 και 3 ΔΜ στην ενότητα 6. Η δήλωση πρέπει να γίνει και στις δύο ενότητες.

623. Θέατρο στην εκπαίδευση: παιδαγωγικές και κοινωνικές παρεμβάσεις (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Π. Γιαννούλη
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα διδάσκεται σε δύο δίωρα.

628. Θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα: επιμόρφωση, σχεδιασμός, εφαρμογή (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Π. Γιαννούλη
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα διδάσκεται σε δύο δίωρα.

629. Θεατροπαιδαγωγικές προσεγγίσεις και εφαρμογές σε εκπαιδευτικό πλαίσιο (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
(προηγούμενος τίτλος: Θεατροπαιδαγωγικές προσεγγίσεις και εφαρμογές σε εκπαιδευτικό πλαίσιο Ι)
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα διδάσκεται σε δύο δίωρα
Π. Γιαννούλη
Δεν θα διδαχθεί.

631. Εισαγωγή στο θέατρο ως εκπαίδευση
α' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α-Λ, Μ-Ω
Π. Γιαννούλη

7. Ενότητα Γλώσσας, Λογοτεχνίας, Ιστορίας

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Γλώσσας, Λογοτεχνίας, Ιστορίας: 12 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από 3 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ) και ένα μάθημα υποχρεωτικώς επιλεγόμενο.

704. Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία (υποχρεωτικό)
(ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
γ' εξάμηνο: Α-Λ, Μ-Ω
Α. Γιαννικοπούλου

706. Διδακτική της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α. Γιαννικοπούλου
Δεν θα διδαχθεί.

707. Ελληνική ιστορία, 19ος αιώνας (υποχρεωτικό)
(ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
γ' εξάμηνο: Μ-Ω
δ' εξάμηνο: Α-Λ
Φ. Ασημακοπούλου

708. Ιστορία της εκπαίδευσης (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Φ. Ασημακοπούλου
Δεν θα διδαχθεί.

709. Εισαγωγή στη γλωσσολογία (υποχρεωτικό)
(προηγούμενος τίτλος: Γλώσσα, κοινωνία και νόηση)
(ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
α' εξάμηνο Α-Λ: Β. Τσάκωνα
β' εξάμηνο Μ-Ω: Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.
710. Γραπτός λόγος, κοινωνία και νόηση
ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.
711. Ελληνική ιστορία, 20ός αιώνας (σεμινάριο, έως 30 φοιτητές/τριες)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Φ. Ασημακοπούλου
Δεν θα διδαχθεί.
714. Διγλωσσία και εκπαίδευση
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δ. Ακριώτου
716. Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Α. Γιαννικοπούλου
Δεν θα διδαχθεί.
718. Παιδική λογοτεχνία: θεωρητικές προσεγγίσεις (σεμινάριο)
ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Το μάθημα απευθύνεται αποκλειστικά σε φοιτητές/τριες ε' εξαμήνου
Α. Γιαννικοπούλου
Δεν θα διδαχθεί.
719. Γλώσσα και σκέψη
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Δεν θα διδαχθεί.
720. Ιστορία και εικονογραφημένο βιβλίο (σεμινάριο, έως 25 φοιτητές/τριες)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Φ. Ασημακοπούλου
Δεν θα διδαχθεί.
721. Κριτικός γραμματισμός
(προηγούμενος τίτλος: Γλώσσα και εκπαίδευση)
δ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Τσάκωνα
722. Κοινωνιογλωσσολογία
γ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Τσάκωνα
723. Κειμενογλωσσολογία
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Τσάκωνα
724. Θέματα γλωσσικής πολιτικής
στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)
Β. Τσάκωνα

8. Ενότητα Ξένης Γλώσσας

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Ξένης Γλώσσας: 6 Διδακτικές Μονάδες. Οι μονάδες καλύπτονται και από την προβλεπόμενη αναγνώριση ξενόγλωσσων τίτλων σπουδών τους οποίους οι φοιτητές/τριες πρέπει να προσκομίσουν στη Γραμματεία του Τμήματος.

Σημ.: Οι φοιτητές/τριες που έχουν ξενόγλωσσο τίτλο σπουδών άριστης γνώσης της αγγλικής γλώσσας (επιπέδου C2) αποκτούν τις 6 ΔΜ χωρίς καμία άλλη υποχρέωση. Οι φοιτητές/τριες που έχουν αποκτήσει 4 ΔΜ με την αναγνώριση ξενόγλωσσου τίτλου σπουδών πολύ καλής γνώσης (επιπέδου C1) ή καλής γνώσης (επιπέδου B2) της αγγλικής γλώσσας, έχουν την υποχρέωση της επιτυχούς παρακολούθησης του μαθήματος με κωδικό 804.

801. Αγγλική γλώσσα I

Το μάθημα απευθύνεται στους/στις φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες δεν έχουν καθόλου γνώση της αγγλικής γλώσσας και δεν προσφέρει ΔΜ.

χειμερινό εξάμηνο (0 ΔΜ)

Δ. Ακριώτου

802. Αγγλική γλώσσα II

χειμερινό εξάμηνο (2 ΔΜ, 2 ΠΜ)

Δ. Ακριώτου

803. Επιστημονική ορολογία και κείμενα I

χειμερινό εξάμηνο (2 ΔΜ, 4 ΠΜ)

Δ. Ακριώτου

804. Επιστημονική ορολογία και κείμενα II

Προτείνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα: 803 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I.

εαρινό εξάμηνο (2 ΔΜ, 4 ΠΜ)

A-Λ, M-Ω

Δ. Ακριώτου

9. Ενότητα Πρακτικών Ασκήσεων στην Εκπαίδευση και την Έρευνα

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα των Πρακτικών Ασκήσεων στην Εκπαίδευση και την Έρευνα: 35 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) από 5 Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΜ).

906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο (υποχρεωτικό)

(προηγούμενος τίτλος: Παρατήρηση στο νηπιαγωγείο/Ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης)

δ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Ομάδα Α: Μ. Σφυρόερα

Ομάδα Β: Α. Ανδρούσου

Ομάδα Γ: Π. Χαραβιτσίδης

Ομάδα Δ: Ε. Τσαλαγιώργου

901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό (υποχρεωτικό)

(προηγούμενος τίτλος: Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί και παιδαγωγικές πρακτικές στο νηπιαγωγείο - προαπαιτούμενο 906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο)

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Ν. Κυριακοπούλου, Μ. Σφυρόρα, Ε. Τσαλαγιώργου, Αι. Φάκου, Π. Χαραβιτσίδης

902. Από τον σχεδιασμό στην πράξη: παιδαγωγικές παρεμβάσεις και αναστοχαστικές πρακτικές (υποχρεωτικό)

(προηγούμενος τίτλος: Σχεδιασμός οργάνωση και διαχείριση περιβαλλόντων μάθησης για τις μικρές ηλικίες - προαπαιτούμενο: 901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό)

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Ν. Κυριακοπούλου, Μ. Σφυρόρα, Ε. Τσαλαγιώργου, Αι. Φάκου, Π. Χαραβιτσίδης

Υποενότητα μαθημάτων 93: Πρακτική άσκηση και γνωστικά αντικείμενα (υποχρεωτικά)
η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Στην ενότητα των Πρακτικών Ασκήσεων στην εκπαίδευση και την έρευνα λειτουργεί η συγκεκριμένη υποενότητα μαθημάτων από τα οποία οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν ένα. Τα μαθήματα προσφέρονται από διαφορετικούς/ές διδάσκοντες/ουσες σε χωριστά τμήματα και σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών ανά μάθημα. Από τα μαθήματα που προσφέρονται οι φοιτήτριες/τές θα πρέπει να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν ένα. Ο αριθμός όσων μπορούν να συμμετάσχουν σε κάθε μάθημα είναι περιορισμένος και η κατανομή γίνεται με ενιαία διαδικασία.

Προαπαιτούμενο για όλα τα μαθήματα αυτής της υποενότητας είναι το 901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό.

93Α. Μετανάστες, μειονότητες και εκπαίδευση: ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Α. Ανδρούσου, Ν. Ασκούνη

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

93Β. Μουσική και κινητική αγωγή στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία: πρακτικές εφαρμογές

(προαπαιτούμενο: 601. Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής)

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Ο. Αγαλιανού

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

93Γ. Ενταξιακές εκπαιδευτικές πρακτικές

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου

93Δ. Το εικονογραφημένο βιβλίο στην προσχολική εκπαίδευση

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

Α. Γιαννικοπούλου

Δεν θα διδαχθεί.

93Ζ. Πρακτικές ασκήσεις στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη

(προαπαιτούμενο: 112. Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη)

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δώρα).

93Η. Διδασκαλία σχεδίου στην προσχολική ηλικία

(προηγούμενος τίτλος: Εικαστικό εργαστήριο Ι και ΙΙ - προαπαιτούμενο: 618. Παιδικό σχέδιο: σύγχρονες προσεγγίσεις)

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Ο. Κούβου

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δώρα).

93Θ. Παιδί και παιχνίδι στο νηπιαγωγείο

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Κ. Παπαδοπούλου

Δεν θα διδαχθεί.

93Ι. Κουκλοθέατρο και αυτοσχεδιασμοί-Πρακτική άσκηση

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δώρα)

Δεν θα διδαχθεί.

93Κ. Διδακτική φυσικών επιστημών

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Π. Παντίδος, Γ. Σταράκης

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δώρα). Το μάθημα προσφέρεται σε δύο (2) τμήματα.

93Λ. Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών ΙΙ

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80.

93Μ. Θεωρία και πράξη της αξιολόγησης: εναλλακτικές μορφές στην εκπαίδευση

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Β. Τσάφος

93Ν. ΤΠΕ και εκπαιδευτική πράξη: Θεωρητικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις

(προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα 519. Ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα για την προσχολική εκπαίδευση: Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αξιολόγηση ή το μάθημα 506. Οι Τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση).

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Η. Βούλγαρη

Δεν θα διδαχθεί.

93Ξ. Θεατροπαιδαγωγικές πρακτικές στο νηπιαγωγείο

Προτείνεται οι φοιτητές/τριες να έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε ένα μάθημα από την υποεπένδυση 6.Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών.

η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Π. Γιαννούλη

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δώρα).

930. Μουσείο και Σχολείο: μουσειοπαιδαγωγικές πρακτικές
η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Β. Τσάφος
Δεν θα διδαχθεί.

93Π. Σχέδια εργασίας (projects) στην προσχολική εκπαίδευση: θεωρητικές και πρακτικές
προσεγγίσεις
η' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Ε. Τσαλαγιώργου

Υποενότητα μαθημάτων 94: Πρακτική άσκηση στις μεθόδους έρευνας (υποχρεωτικά)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)

Στην ενότητα των Πρακτικών Ασκήσεων στην εκπαίδευση και την έρευνα λειτουργεί η συγκεκριμένη υποενότητα μαθημάτων από τα οποία οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν ένα. Τα μαθήματα προσφέρονται από διαφορετικούς/ές διδάσκοντες/ουσες σε χωριστά τμήματα και σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών ανά μάθημα. Από τα μαθήματα που προσφέρονται οι φοιτήτριες/τές θα πρέπει να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν ένα. Ο αριθμός όσων μπορούν να συμμετάσχουν σε κάθε μάθημα είναι περιορισμένος και η κατανομή γίνεται με ενιαία διαδικασία.

Προαπαιτούμενα για όλα τα μαθήματα αυτής της υποενότητας είναι τα 401. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I και 407. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες II.

94Α. Ποσοτική μεθοδολογία στην εκπαιδευτική έρευνα και συγγραφή συναφών επιστημονικών εργασιών
(προηγούμενος τίτλος: Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: ανάλυση δεδομένων με στατιστικό λογισμικό)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Δ. Μάνεσης

94Γ. Θέματα οπτικοακουστικής επικοινωνίας
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Ε. Κούρτη

94Δ. Εκπαιδευτικές πρακτικές και ανισότητες: σχέση σχολείου-οικογένειας
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Ν. Ασκούνη
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

94Ε. Ανάλυση σχολικού λόγου
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Α. Βασιλοπούλου
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

94Ζ. Οικογένειες παιδιών με αναπηρία και σχολείο: Διερευνώντας ζητήματα συνεργασίας (σεμινάριο)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου

94Η. Θέματα κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Δεν θα διδαχθεί.

94Θ. Ερευνητικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών
(προηγούμενος τίτλος: Έννοιες φυσικών επιστημών ΙΙ)
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Γ. Σταράκης
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

94Ι. Μεθοδολογία ιστορίας
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Φ. Ασημακοπούλου
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

94Κ. Η εκπαιδευτική έρευνα δράσης
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Β. Τσάφος

94Λ. Ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής: μεθοδολογία ανάλυσης των εκπαιδευτικών θεσμών
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Ε. Ζαμπέτα
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

94Ν. Το φύλο των επαγγελματιών και της απασχόλησης
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Μ. Λεοντσίνη
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

94Ξ. Σημειωτική της διδασκαλίας των φυσικών επιστημών
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).
Π. Παντίδος
Δεν θα διδαχθεί.

94Ο. Ο γραμματισμός στην πρώιμη παιδική ηλικία: διερευνώντας τις ιδέες των παιδιών
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Μ. Σφυρόερα

94Π. Γεωγραφίες των παιδιών: ερευνητικές προσεγγίσεις και μεθοδολογικά εργαλεία
ζ' εξάμηνο (ΔΜ: 7, ΠΜ: 8)
Αι. Φάκου
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 4 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 δίωρα).

10. Θεματικές Εβδομάδες (υποχρεωτικές)

ε' / στ' εξάμηνο (ΔΜ:3, ΠΜ:5)

Από τις Θεματικές Εβδομάδες (ΘΕ) που προσφέρονται σε αυτήν την ενότητα οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν μία.

ΘΕ1. Διαπολιτισμική εκπαίδευση

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A. Ανδρούσου

ΘΕ2. Φύλα, σώμα, ετερότητες

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

M. Λεοντσίνη

ΘΕ4. Παιδί και Παιχνίδι

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

K. Παπαδοπούλου

Δεν θα διδαχθεί.

ΘΕ6. Κοινωνικές ανισότητες και εκπαίδευση

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

N. Ασκούνη

ΘΕ7. Διαφοροποιημένη παιδαγωγική

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

M. Σφυρόερα

ΘΕ11. Μιλώντας για ζητήματα δημοκρατίας στο σχολείο

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Δεν θα διδαχθεί.

ΘΕ13. Παιδί και κινηματογράφος

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Φ. Ασημακοπούλου, E. Κούρτη

ΘΕ14. Το αειφόρο σχολείο

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Γ. Λιαράκου

Δεν θα διδαχθεί.

ΘΕ15. Σύγχρονες τάσεις στο ελληνικό κουκλοθέατρο. Μια άτυπη μορφή εκπαίδευσης;

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

A. Παρούση

Δεν θα διδαχθεί.

ΘΕ16. Ήχοι, φωνήματα και μουσικά-κινητικά παιχνίδια

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

O. Αγαλιανού, N. Τσαφταρίδης

ΘΕ17. Μουσείο και εκπαίδευση

στ' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

B. Τσάφος

ΘΕ19. Παιδαγωγικές πρακτικές και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τη συμπερίληψη

ε' εξάμηνο (ΔΜ: 3, ΠΜ: 5)

Π. Χαραβιτσίδης

11. Προαιρετική πτυχιακή εργασία (ΔΜ: 12, ΠΜ: 20)

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε αριθμό μαθημάτων που αντιστοιχούν τουλάχιστον σε 100 ΔΜ ή 170 ΠΜ.

12. Προαιρετικό ένα (1) μάθημα από άλλο τμήμα του ΕΚΠΑ (ΔΜ: 3 ΠΜ: 5)

**13. Άλλη ξένη γλώσσα
(ΔΜ: 3, ΠΜ:5)**

14. Απαιτούμενες ΔΜ/ΠΜ για την απόκτηση πτυχίου

Για τους/τις φοιτητές/τριες που εισήλθαν το 2011-12 και εξής

Σύνολο διδακτικών/πιστωτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου: 161 ΔΜ/250 ΠΜ

Υποχρεωτικά μαθήματα: 116 ΔΜ (175 ΠΜ)

Μαθήματα επιλογής: 45 ΔΜ (75 ΠΜ)

Για τους/τις φοιτητές/τριες που εισήλθαν το 2010-11 και παλαιότερους/ες

Σύνολο διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου: 161 ΔΜ (250 ΠΜ)

Υποχρεωτικά μαθήματα: 113 ΔΜ (170 ΠΜ)

Μαθήματα επιλογής: 48 ΔΜ (80 ΠΜ)

9. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1. ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα περιλαμβάνονται μαθήματα παιδαγωγικής θεωρίας και πρακτικής. Δίνεται έμφαση στην προσέγγιση ποικίλων εκπαιδευτικών παραμέτρων και στις ειδικότερες θεματικές της Ειδικής Αγωγής και της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Παρουσιάζονται καταρχάς οι βασικές έννοιες της παιδαγωγικής, με βάση τις οποίες προσεγγίζονται, υπό το πρίσμα της ιστορικής και επιστημολογικής τους ανάπτυξης, η παιδαγωγική σχέση και οι εκπαιδευτικοί θεσμοί. Οι παιδαγωγικές επιστήμες εξετάζονται τόσο ως προς τις σύγχρονες τάσεις τους όσο και από συγκριτική σκοπιά, για να αναδειχτούν διαφορετικές εξελίξεις και εναλλακτικές προτάσεις. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Στο πλαίσιο της διδακτικής η διδασκαλία αντιμετωπίζεται ως η κυρίαρχη μορφή παιδαγωγικής επικοινωνίας. Αναφέρονται οι σχετικές βασικές θεωρητικές τάσεις και τα ρεύματα που έχουν καθιερωθεί ιστορικά και αφορούν την ανάπτυξη και τη μάθηση των παιδιών στις ηλικίες της προσχολικής εκπαίδευσης. Αναλύονται βασικά προβλήματα σχετικά με τη διαδικασία της μάθησης, όπως οι ατομικές διαφορές και η διερεύνηση και η αξιολόγησή της, καθώς επίσης και η σχέση μάθησης και διδασκαλίας. Επιχειρείται να κατανοηθεί η σχέση ανάμεσα στη μάθηση και την εκπαιδευτική πράξη, μέσα από τη συμβολή ποικίλων θεωριών και διδακτικών προγραμμάτων. Παρουσιάζονται επίσης τα ζητήματα που τίθενται για την εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες, δηλαδή για την “ειδική αγωγή”, η οποία έχει ίδιους στόχους με τη γενική εκπαίδευση.

Παρουσιάζεται επίσης η προβληματική και το θεωρητικό-μεθοδολογικό πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ενός κατεξοχήν διεπιστημονικού αντικειμένου, που εισάγει καινοτόμες προσεγγίσεις στη διδασκαλία και τη μάθηση. Επίσης, στο πλαίσιο ενός σεμιναρίου προσεγγίζονται οι θεωρίες για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξοικειώνονται με τα κριτήρια επιλογής υλικού, αλλά και με τεχνικές παραγωγής του.

Τέλος, η Αγωγή Υγείας, ως μια διαδικασία παιδαγωγικού χαρακτήρα, πρέπει να έχει ως κύριο στόχο της τα παιδιά. Είναι γεγονός ότι οι συνήθειες που αποκτά κανείς στην παιδική ηλικία τον ακολουθούν συνήθως στην υπόλοιπη ζωή του. Τα οφέλη από την αλλαγή του τρόπου ζωής είναι αντιστρόφως ανάλογα ως προς την ηλικία που γίνεται μια τέτοια αλλαγή, γι’ αυτό και ο ρόλος των εκπαιδευτικών σε μια τέτοια διαδικασία είναι αναντικατάστατος.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν 15 Διδακτικές Μονάδες από την ενότητα της Παιδαγωγικής (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

101. Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής I (υποχρεωτικό)

A. Ανδρούσου

Επισκόπηση των επιστημών της αγωγής και του ερευνητικού τους πεδίου ώστε να κατανοηθούν το περιεχόμενο, οι στόχοι τους και ο πολυ-επιστημονικός τους χαρακτήρας. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται: η μετάβαση από την Παιδαγωγική στις Επιστήμες της Αγωγής, η εξέλιξη των Επιστημών της Αγωγής στον διεθνή χώρο και στην Ελλάδα, η έρευνα στον χώρο των Επιστημών της Αγωγής, τα επιστημονικά τους εργαλεία και οι ερευνητικές τους προοπτικές. Προσεγγίζονται επίσης παραδειγματικά εκπαιδευτικά γεγονότα και εκπαιδευτικές καταστάσεις, καθώς και οι ποικίλοι παράγοντες που τα καθορίζουν, οι οποίοι διερευνώνται και ερμηνεύονται μέσα από τις διάφορες οπτικές των Επιστημών της Αγωγής. Σε αυτήν την προοπτική παρουσιάζονται παραδείγματα ερευνών, αναλύονται σχετικά κείμενα, ώστε να επισημανθεί η συμβολή των Επιστημών της Αγωγής στην κατανόηση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται είτε με εξετάσεις (προφορικές ή γραπτές) είτε με εργασίες που παραδίδονται σταδιακά όσο εξελίσσεται το μάθημα. Το μάθημα διδάσκεται σε συνδιδασκαλία με τον Β. Τσάφο σε συνδυασμό με το Επιστήμες της Αγωγής II, σε δύο συνεχόμενα δίωρα.

127. Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής II (υποχρεωτικό)

B. Τσάφος

Επισκόπηση των παιδαγωγικών ρευμάτων και της σταδιακής τους εξέλιξης από τις αρχές του 20ού αιώνα έως τις μέρες μας (κίνημα Νέας Αγωγής, Dewey, Montessori, Freinet, Cousinet, Claparède, Neil). Η προσέγγιση των συγκεκριμένων ρευμάτων βασίζεται στις ακόλουθες θεματικές: βιωματική προσέγγιση, κίνητρο στην εκπαίδευση, διαφοροποιημένη παιδαγωγική, ανισότητα ευκαιριών, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται και η εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης στην Ελλάδα, καθώς και ζητήματα που απασχόλησαν τους Έλληνες παιδαγωγούς την ίδια περίοδο (εκπαιδευτικός δημοτικισμός: Γληνός, Δελμούζος, Τριανταφυλλίδης, εκπαιδευτικά προγράμματα, κριτική παιδαγωγική, διαπολιτισμική εκπαίδευση). Στο μάθημα μελετώνται κείμενα παιδαγωγών και συσχετίζονται με συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνθήκες και εκπαιδευτικά γεγονότα. Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται είτε με εξετάσεις είτε με εργασίες που παραδίδονται σταδιακά όσο εξελίσσεται το μάθημα. Το μάθημα διδάσκεται σε συνδιδασκαλία με την Α. Ανδρούσου σε συνδυασμό με το Επιστήμες της Αγωγής I, σε δύο συνεχόμενα δίωρα.

107. Γραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία I

Ο γραμματισμός προσεγγίζεται ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο, το οποίο στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες συνδέεται με την πρόσβαση σε πολλά και διαφορετικά μέσα παραγωγής μηνυμάτων και στη συνάρθρωση πολλαπλών συστημάτων αναπαράστασης. Αναλύονται πρακτικές γραμματισμού τόσο στο επίπεδο της οικογένειας όσο και στον οργανωμένο χώρο του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναδεικνύονται, μέσα από την παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων, οι πρακτικές γραμματισμού που θεωρείται ότι ευνοούν τις κατανοήσεις των μικρών παιδιών σχετικά με την ανάγνωση και τη γραφή. Επίσης, δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές και στις φοιτήτριες να πραγματοποιήσουν μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες, οι οποίες συμβάλλουν στις δικές τους κατανοήσεις σχετικά με τις διαδρομές που διανύουν τα παιδιά στην πορεία κατάκτησης του συστήματος γραφής.

109. Εισαγωγή στην ειδική αγωγή (υποχρεωτικό)

E. Ντεροπούλου-Ντέρου

Στο μάθημα αναλύονται ζητήματα των ορισμών και των στόχων της Ειδικής Αγωγής ως επιστήμης, καθώς και ο πολυεπιστημονικός της χαρακτήρας και η σχέση της με άλλους επιστημονικούς κλάδους. Γίνεται αναφορά στην ιστορία της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα από το 1900 έως σήμερα και δίνεται έμφαση στο νομοθετικό πλαίσιο των ζητημάτων που ρυθμίζουν την ειδική εκπαίδευση αναπήρων από το 1981 έως σήμερα. Περιγράφεται η δομή και η λειτουργία του σύγχρονου ειδικού σχολείου και σκιαγραφείται ο ρόλος του ειδικού εκπαιδευτικού. Αναλύονται ζητήματα που άπτονται των αναλυτικών προγραμμάτων στην ειδική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες. Τέλος, παρουσιάζονται οι ποικίλες ερμηνευτικές προσεγγίσεις της αναπηρίας σε μια προσπάθεια νοηματοδότησης του όρου “αναπηρία”.

112. Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (υποχρεωτικό)

Γ. Λιαράκου

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στον γνωστικό και ιδεολογικό χώρο του περιβάλλοντος και της αειφορίας και η κατανόηση της προβληματικής και του εννοιολογικού πλαισίου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ). Συγκεκριμένα εξετάζονται οι βασικές έννοιες που προσδιορίζουν την εκπαίδευση αυτή όπως αυτές του περιβάλλοντος, της φύσης, της οικολογίας, του περιβαλλοντικού ζητήματος και της αειφορίας. Αναλύονται ζητήματα που συνδέονται με την

ιστορική και συγχρονική προσέγγισή της και αποσαφηνίζεται η μετεξέλιξη της ΠΕ προς την ΕΑΑ. Οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τη θεματολογία, τους παιδαγωγικούς στόχους, τις αρχές και τα χαρακτηριστικά της ΠΕ/ΕΑΑ, όπως την ολιστικότητα, τη διεπιστημονικότητα, την κριτική και συστημική σκέψη και την πολιτική διάσταση. Τέλος παρουσιάζονται το θεσμικό της πλαίσιο και τα μοντέλα ένταξής της στο εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ έμφαση δίνεται στις σύγχρονες απόψεις που διαμορφώνονται σχετικά με το αειφόρο σχολείο.

113. Εναλλακτικές διδακτικές τεχνικές στην εκπαίδευση

Γ. Λιαράκου

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται μεθοδολογικές προσεγγίσεις και τεχνικές που προάγουν την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευομένων στην εκπαιδευτική πράξη. Οι τεχνικές αυτές εστιάζουν όχι μόνο στο αποτέλεσμα αλλά και στην ίδια τη διαδικασία της μάθησης. Δίνουν έμφαση στη συλλογική κατασκευή της γνώσης και καλλιεργούν κοινωνικοπολιτικές δεξιότητες και αξίες, όπως αυτές της συνεργασίας, της διαπραγμάτευσης και της συναίνεσης για την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Συγκεκριμένα εξετάζονται οι εξής τεχνικές: πρότζεκτ, παιχνίδι ρόλων, ηθικό δίλημμα, χαρτογράφηση εννοιών, μελέτη πεδίου, διαλογική αντιπαράθεση, θέατρο φόρουμ, καταγισμός ιδεών και χαρτογράφηση κοινότητας. Οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και υλοποιούν τις συγκεκριμένες τεχνικές στην τάξη χρησιμοποιώντας ως θεματολογία ανοικτά ζητήματα που αντλούνται από το πεδίο του περιβάλλοντος και της αειφορίας. Παράλληλα αξιολογούν την πορεία της κάθε τεχνικής και εξετάζουν τις συνθήκες εφαρμογής της στην τάξη.

117. Αγωγή υγείας

Κ. Αθανασίου

Οι νηπιαγωγοί και οι δάσκαλοι, οι εκπαιδευτικοί γενικότερα, αποτελούν το κλειδί για οποιαδήποτε μακροχρόνια πολιτική προαγωγής της υγείας που φιλοδοξεί να έχει κάποια επιτυχία. Η Αγωγή Υγείας είναι μια διαδικασία παιδαγωγικού χαρακτήρα που σχετίζεται πρωτίστως με τα παιδιά. Εκτός από το γεγονός ότι οι συνήθειες που αποκτά κανείς στην παιδική ηλικία τον ακολουθούν, συνήθως, στην υπόλοιπη ζωή του είναι γνωστό ότι στη σημερινή κοινωνία οι βλάβες που προκαλούν τις πιο σημαντικές ασθένειες εγκαθίστανται στον οργανισμό κατά την παιδική ηλικία. Τα οφέλη από την αλλαγή του τρόπου ζωής είναι αντιστρόφως ανάλογα ως προς την ηλικία που γίνεται μια τέτοια αλλαγή. Γι' αυτό και ο ρόλος των νηπιαγωγών καταρχάς (και των δασκάλων στη συνέχεια) είναι αναντικατάστατος.

Για την επιλογή της ύλης, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος, πάρθηκαν υπόψη αφενός οι σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας μας (πρόληψη, ενημέρωση κ.λπ.) και αφετέρου οι υποδείξεις των διεθνών οργανισμών για τον ρόλο και τις ανάγκες του σχολείου και του εκπαιδευτικού σε θέματα Αγωγής Υγείας. Με γνώμονα τα παραπάνω, εκτός από το πρώτο μέρος που καλύπτει τις γενικές έννοιες της Αγωγής Υγείας, συμπεριλαμβάνονται ενότητες που αφορούν τη διατροφή, τη φροντίδα των δοντιών, την πρόληψη του καρκίνου, την πρόληψη των καρδιαγγειακών και γενετικών νοσημάτων, καθώς και την ενημέρωση σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης. Επειδή ο προβληματισμός για το περιβάλλον και τις επιδράσεις του στην υγεία τείνει στις μέρες μας να καταλάβει ένα σημαντικό κομμάτι της θεματολογίας της υγείας, στην ύλη του μαθήματος συμπεριλαμβάνονται και κεφάλαια σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με το κάπνισμα, άλλους περιβαλλοντικούς ρύπους (μόλυβδος και αμιάντος) ή την έκθεση στην ακτινοβολία. Τέλος, επειδή η Αγωγή Υγείας φαίνεται να δημιουργεί με την πάροδο του χρόνου μια δική της μεθοδολογία διδασκαλίας, κρίθηκε απαραίτητο να ενσωματωθούν στην ύλη του μαθήματος ενότητες για σύγχρονες διδακτικές μεθόδους σχετικά με τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και τη διατροφή.

118. Παραγωγή και αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού

A. Ανδρούσου

Στόχος του σεμιναρίου είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες γνώσεις για να αξιολογούν την καταλληλότητα των εκπαιδευτικών υλικών, αλλά και να παράγουν οι ίδιοι/ες υλικό για το νηπιαγωγείο λαμβάνοντας υπόψη το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο, καθώς και τα βιώματα των παιδιών. Στο σεμινάριο θα εξεταστούν καταρχάς οι θεωρητικές αρχές για την παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν και θα εξεταστούν κριτικά τα υπάρχοντα στην αγορά υλικά όλων των ειδών: έντυπα, παιχνίδια, κατασκευές, ηλεκτρονικά, παιδαγωγικές βαλίτσες μουσείων ή οργανισμών. Τέλος, οι φοιτητές/τριες θα εξασκηθούν στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και θα κληθούν να το δοκιμάσουν σε τάξεις νηπιαγωγείου ή σε πλαίσιο μη τυπικής εκπαίδευσης. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών θα βασιστεί σε εργασίες/παραουσιάσεις που θα γίνονται κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου και στην τελική γραπτή ομαδική εργασία. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.

119. Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία I

E. Ντεροπούλου-Ντέρου

Στο μάθημα εξετάζεται η ανάπτυξη του προφορικού και του γραπτού λόγου στην αναπηρία κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας. Οι φοιτητές/τριες εισάγονται στις ιδιαιτερότητες που σχετίζονται με τις διαταραχές λόγου και ομιλίας νηπίων με κώφωση, τύφλωση, κινητική και νοητική αναπηρία. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στη διάγνωση, στην αιτιολογία και στα συστήματα ταξινόμησης των διαταραχών λόγου και ομιλίας. Αναλύονται οι φωνητικές, προσωδιακές, ρυθμικές διαταραχές, καθώς και οι διαταραχές που σχετίζονται με τη δομή, σημασιολογία και την επικοινωνιακή λειτουργία του προφορικού και του γραπτού λόγου. Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζονται και αναλύονται οι στόχοι των λογοθεραπευτικών παρεμβάσεων σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της διεπιστημονικής συνεργασίας μεταξύ του εκπαιδευτικού και του λογοθεραπευτή.

130. Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία II

E. Ντεροπούλου-Ντέρου

Στο μάθημα δίνεται έμφαση στην εκπαιδευτική παρέμβαση και στους τρόπους οργάνωσης του εκπαιδευτικού έργου αναφορικά με την ανάπτυξη του προφορικού και του γραπτού λόγου νηπίων με αναπηρίες. Ειδικότερα, αναλύονται διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις ανάπτυξης του λόγου των νηπίων με αναπηρίες σε δομές γενικής προσχολικής εκπαίδευσης. Οι διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στοχεύουν στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου και ειδικότερα στη βελτίωση της φώνησης, της προσωδίας, της ρυθμικής οργάνωσης του λόγου, στην ανάπτυξη της δομής και της σημασιολογίας του λόγου και των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των νηπίων με αναπηρία. Επίσης, δίνεται έμφαση στην εξοικείωση και στην έκθεση των νηπίων με αναπηρίες με τον γραπτό λόγο στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης.

123. Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις: από την ενεργητική ακρόαση των παιδιών στην εκπαιδευτική πράξη

M. Σφυρόερα

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τη δυνατότητα να αξιοποιούν βασικές έννοιες των γνωστικών και κοινωνιογνωστικών θεωριών μάθησης (των Piaget, Bruner, Vygotsky κ.ά.) τόσο για την ανάγνωση/ερμηνεία εκπαιδευτικών καταστάσεων όσο και για τη διαμόρφωση κατάλληλων περιβαλλόντων μάθησης και την οργάνωση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν, τόσο θεωρητικά όσο και μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα από τον χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης, οι εξής έννοιες: αξιοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης, μάθηση με νόημα για τα παιδιά, κίνητρο, μεταβίβαση της μάθησης, γνωστική και κοινωνιογνωστική

σύγκρουση, στρατηγικές μάθησης και διδασκαλίας, γνώσεις και δεξιότητες, γνωστικά εμπόδια, μεταγνώση, λάθος και αξιοποίησή του, ρόλος της γλώσσας στις διαδικασίες μάθησης, αλληλεπίδραση και μάθηση, διαμεσολάβηση και μάθηση.

Η αξιολόγηση του μαθήματος θα γίνεται: (α) με ενδιάμεση πρόοδο (κριτική ανάλυση άρθρου) και (β) είτε με τελικές εξετάσεις είτε με ατομική απαλλακτική εργασία.

124. Ζητήματα περιβάλλοντος και αειφορίας

Γ. Λιαράκου

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της προβληματικής του περιβάλλοντος και της αειφορίας στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ). Οι φοιτητές/τριες μελετούν τα σημαντικότερα ζητήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος κόσμος προκειμένου να κατανοήσουν την κοινωνική και πολιτική τους φύση και να καταστούν ικανοί να αναλύουν με κριτικό τρόπο ζητήματα στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης. Ζητήματα, όπως η φτώχεια, οι ανισότητες, η κλιματική αλλαγή, η παραγωγή της τροφής, το νερό, η βιοποικιλότητα, τα απορρίμματα κ.ά., αναλύονται σε όλες τις διαστάσεις τους, συζητούνται οι αιτίες και οι συνέπειες και αναζητούνται τρόποι αντιμετώπισής τους. Πέρα από την παγκόσμια διάσταση των ζητημάτων, έμφαση δίνεται και στη διαχρονική εξέλιξη του περιβάλλοντος στην Ελλάδα, γεγονός που επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση όχι μόνο των σημερινών περιβαλλοντικών προκλήσεων αλλά και των μηχανισμών αλλαγής και αντίστασης που δημιουργεί η αλληλεπίδραση του ανθρώπου με τη φύση.

128. Παιδαγωγικές πρακτικές γραμματισμού στην πρώιμη παιδική ηλικία

Ε. Τσαλαγιώργου

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτήτριες/ες έρχονται σε επαφή με τις νέες παιδαγωγικές των γραμματισμών που επικεντρώνουν στην πολυτροπικότητα και στα διαφορετικά είδη νοήματος που δημιουργούνται σε διάφορα κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια. Έμφαση δίνεται στην παιδαγωγική του λειτουργικού γραμματισμού καθώς και στην παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού. Σε αυτή την προοπτική αναλύονται οι τρόποι με τους οποίους τα παιδιά δημιουργούν νοήματα και μετέχουν σε αυτά καθώς πρακτικές γραμματισμού που ευνοούν τις κατανοήσεις των μικρών παιδιών σχετικά με την ανάγνωση και τη γραφή.

133. Κριτική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη

Π. Χαραβιτσίδης

Στόχος του μαθήματος είναι να προσεγγίσουν οι φοιτητές/τριες το ρεύμα της Κριτικής Παιδαγωγικής και τις επιδράσεις του τόσο στους στόχους όσο και στην ανάπτυξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μελετηθούν κείμενα βασικών εκπροσώπων του παιδαγωγικού αυτού ρεύματος (Freire, Apple, McLaren, Giroux, Aronowitz) και θα διερευνηθούν οι συνεπαγωγές του στις ποικίλες παραμέτρους που προσδιορίζουν την εκπαιδευτική πράξη σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνθήκες. Στη διάρκεια του μαθήματος θα παρουσιασθούν διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα που βασίστηκαν στην κριτική παιδαγωγική και ο ρόλος που προδιαγράφεται για τον εκπαιδευτικό σε μια τέτοια στοχαστικο-κριτική προοπτική. Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με εξετάσεις και με ατομικές ή ομαδικές εργασίες.

135. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα και η αναμόρφωσή του από τον εκπαιδευτικό

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο τη μελέτη των Αναλυτικών Προγραμμάτων (ΑΠ) ως θεσμικών κειμένων σε άμεση συσχέτιση με την προσωπική θεωρία του εκπαιδευτικού και το εκπαιδευτικό πλαίσιο. Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο παρουσιάζονται οι βασικές θεωρίες των

ΑΠ, οι επιστημολογικές αφετηρίες, τα αντίστοιχα μοντέλα ανάπτυξης ΑΠ: προϊόν-πρακτική-πράξη, καθώς και ο διαγραφόμενος ρόλος του εκπαιδευτικού στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση του Αναλυτικού Προγράμματος (ανοικτά-κλειστά ΑΠ). Στο δεύτερο μέρος επιχειρείται κριτική προσέγγιση των ισχυόντων Αναλυτικών Προγραμμάτων μέσα από προαιρετικές, μικρής κλίμακας, ομαδικές ερευνητικές εργασίες σε νηπιαγωγεία σχετικές με την ανάπτυξη και την αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στο νηπιαγωγείο. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται σε εξετάσεις και/ή σε εργασίες/παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ή στην τελική εργασία/παρουσίαση της έρευνας που υποστηρίζεται προφορικά στο τέλος του εξαμήνου.

136. Παιδαγωγικές παρεμβάσεις σε ανοιχτά πλαίσια: ανάλυση δράσεων για παιδιά προσφύγων και ευάλωτων κοινωνικά ομάδων

A. Ανδρούσου

Το μάθημα αποσκοπεί στην προετοιμασία των φοιτητών και των φοιτητριών για εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε ανοιχτά πλαίσια μη τυπικής εκπαίδευσης. Στον χώρο της μη τυπικής εκπαίδευσης αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια πολλές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και αλλού. Το μάθημα θα εστιάσει σε παρεμβάσεις που αφορούν παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας προσφύγων και ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται βασικές θεωρίες της μη τυπικής εκπαίδευσης καθώς και θεωρίες που αφορούν σε ριζοσπαστικές παιδαγωγικές πρακτικές (Freire κ.ά). Στο δεύτερο μέρος επιχειρείται κριτική προσέγγιση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στον ελληνικό χώρο για παιδιά προσφύγων και ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται σε εξετάσεις και/η σε εργασίες/παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

138. Κριτική Παιδαγωγική II

Π. Χαραβιτσιδής

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί η δυνατότητα στους/ις συμμετέχοντες/ουσες να γνωρίσουν εκπαιδευτικές πρακτικές που στηρίζονται στη θεωρία της κριτικής παιδαγωγικής. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εμπλακούν οι φοιτητρίες/τές σε βιωματικά εργαστήρια με σκοπό να μπορέσουν να τοποθετηθούν κριτικά απέναντι στην εκπαιδευτική πράξη και να αναπτύξουν ικανότητες εκπαιδευτικού σχεδιασμού με βάση τις αρχές της Κριτικής Παιδαγωγικής Θεωρίας. Για τη συμμετοχή στο μάθημα είναι προαπαιτούμενο να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα Κριτική Παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη.

139. Δημιουργικότητα και προσχολική εκπαίδευση για την αειφορία

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Στόχος του μαθήματος είναι η προσέγγιση της δημιουργικότητας ως έννοιας-κλειδιού για την Προσχολική Εκπαίδευση και ειδικότερα για την επίτευξη των στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ). Μέσα από τις θεωρητικές και πρακτικές ενότητες του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα μελετήσουν τις εκφάνσεις της δημιουργικότητας και θα εστιάσουν στην αμφίδρομη σχέση της με την ΠΕ/ΕΑΑ. Αφενός, θα κατανοήσουν πώς η δημιουργικότητα μπορεί να συμβάλει στην προώθηση των στόχων της ΠΕ/ΕΑΑ. Αφετέρου, θα εξετάσουν τρόπους με τους οποίους η ΠΕ/ΕΑΑ μπορεί να συνεισφέρει στην καλλιέργεια της δημιουργικότητας των μαθητών του νηπιαγωγείου, με πρακτικά παραδείγματα από την τάξη. Ειδικότερα, θα έλθουν σε γνωριμία με προσεγγίσεις, δημιουργικές μεθόδους και εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της ΠΕ/ΕΑΑ, για την ενίσχυση της δημιουργικής σκέψης και δράσης των νηπίων προς την αντιμετώπιση ενός ζητήματος περιβάλλοντος και αειφορίας.

140. Βιωματικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία στο Νηπιαγωγείο

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μια συστηματική προσπάθεια να αξιοποιηθούν εναλλακτικές προσεγγίσεις και μέθοδοι, με σκοπό να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των μαθητών απέναντι στα κρίσιμα ζητήματα του περιβάλλοντος και της αειφορίας. Λόγω της πολυπλοκότητας των ζητημάτων αυτών, επισημαίνεται η ανάγκη να εμπλουτιστεί η καθιερωμένη πορεία απόκτησης της γνώσης με την αξιοποίηση περισσότερο παραστατικών και αισθητηριακών μέσων στο πλαίσιο της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (ΕΠΑ), τα οποία μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να έλθουν σε επαφή, να κατανοήσουν και να ανταποκριθούν στα κρίσιμα ζητήματα και τις ανάγκες της αειφορίας.

Στόχος του μαθήματος είναι η αξιοποίηση βιωματικών και δημιουργικών μαθησιακών πεδίων και παιδαγωγικών μεθόδων, όπως είναι τα εικαστικά, η λογοτεχνία, η δραματική τέχνη, σε συνδυασμό με τις νέες τεχνολογίες, ώστε να επιτευχθεί μια πιο αποτελεσματική και πιο κατάλληλη για την προσχολική ηλικία προσέγγιση των αρχών και των αξιών της αειφορίας. Μέσα από τις θεωρητικές και πρακτικές ενότητες του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με εναλλακτικές, διαθεματικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις που μπορούν να υιοθετηθούν στο πλαίσιο της ΕΠΑ, με στόχο την προώθηση ενός γόνιμου διαλόγου γύρω από τους τρόπους που θα μπορούσε να γίνει κατανοητή η έννοια της αειφορίας από τα παιδιά του νηπιαγωγείου, καθώς και να εκφραστεί ως πλαίσιο σκέψης από τα ίδια στον πραγματικό κόσμο. Οι φοιτητές/τριες θα αντιληφθούν πώς περισσότερο βιωματικές και δημιουργικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις μπορούν να νοηματοδοτηθούν και να ενισχυθούν στο πλαίσιο της ΕΠΑ, επιτρέποντας στα παιδιά να αλλάξουν τον τρόπο που σκέφτονται και ενεργούν και κυρίως να οραματιστούν και να επικοινωνήσουν το όραμά τους για ένα νέο, πιο αειφόρο μέλλον για τα ίδια και για το περιβάλλον.

141. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα και η αξιοποίησή του στην προσχολική εκπαίδευση

Ε. Τσαλαγιώργου

Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει τις φοιτήτριες/ες σε επαφή με τις πολλαπλές θεωρήσεις, ερμηνείες και διαστάσεις των ΑΠ ξεκινώντας αρχικά από τις προσωπικές τους αντιλήψεις για το περιεχόμενο και το ρόλο των ΑΠ. Στην συνέχεια παρουσιάζονται ΑΠ από την Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες υπό το πρίσμα των διαφορετικών εκπαιδευτικών θεωριών και προσεγγίσεων που υιοθετούνται κατά τον σχεδιασμό των ΑΠ αλλά και τον ρόλο της προσωπικής θεωρία και επαγγελματικής μάθησης του εκπαιδευτικού στην ερμηνεία και την αξιοποίηση του ΑΠ Τέλος, έμφαση δίνεται στους τρόπους αξιοποίησης των εμπειριών/βιωμάτων που φέρουν τα παιδιά από το οικογενειακό/κοινωνικό περιβάλλον τους κατά την ανάπτυξη του ΑΠ στην πράξη.

2. ΕΝΟΤΗΤΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται τα θεωρητικά ρεύματα και οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί η επιστήμη της ψυχολογίας για να μελετήσει τη συμπεριφορά, τη νόσηση και τον ψυχισμό. Προσφέρεται μια γενική άποψη των παραδοσιακών εξειδικεύσεων της επιστήμης αυτής, κυρίως της αναπτυξιακής, της κλινικής, της κοινωνικής, της εκπαιδευτικής και της συμβουλευτικής ψυχολογίας. Μέσω των συγκεκριμένων κλάδων εξετάζονται ειδικότερα ζητήματα όπως η ανάπτυξη, οι αισθήσεις, τα συναισθήματα, τα κίνητρα, η προσωπικότητα, η κοινωνική προσαρμογή, οι διαταραχές της συμπεριφοράς, οι γνωσιακές λειτουργίες (κυρίως οι διεργασίες μάθησης και η οργάνωση της γνώσης), οι κοινωνικές παράμετροι της συμπεριφοράς και της νόσησης, η ομαδική συμπεριφορά, η λειτουργία της οικογένειας, η ψυχολογική μέτρηση και αξιολόγηση, οι θεραπευτικές τεχνικές. Από τα προσφερόμενα μαθήματα τρία (3) θεωρούνται υποχρεωτικά στον ειδικότερο τομέα της ανάπτυξης του παιδιού.

Δύο υποχρεωτικά μαθήματα στο πρώτο έτος λειτουργούν ως απαραίτητη εισαγωγή στις αρχές, τις μεθόδους και τις θεωρίες της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Εκτός από τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα, προσφέρονται μαθήματα εξειδίκευσης στους επιμέρους τομείς της φυσιολογικής πρωτίστως αλλά και της παθολογικής ανάπτυξης του παιδιού από τη βρεφική έως την εφηβική ηλικία. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για μαθήματα που αφορούν τη γνωσιακή (ή νοητική), τη συναισθηματική, την κοινωνική και τη γλωσσική ανάπτυξη. Ως τρίτο υποχρεωτικό προσφέρεται, προς το παρόν, ένα μάθημα εμβάθυνσης στην ανάπτυξη εκείνο που αφορά την ανάπτυξη των ικανοτήτων λόγου στο παιδί. Σημαντικός ρόλος στη συγκεκριμένη ενότητα αποδίδεται και στην κοινωνική ψυχολογία, εφόσον οι ψυχολογικές καταβολές της ανθρώπινης συμπεριφοράς διαπλέκονται με κοινωνικές μεταβλητές. Η εισαγωγή στον συγκεκριμένο κλάδο συνοδεύεται από εμβάθυνση σε τέσσερις θεματικές: ατομικές διεργασίες και κοινωνική συμπεριφορά, διατομικές διεργασίες, ομαδικές διεργασίες και διομαδικές σχέσεις, συναλλαγή στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Στον χώρο της κλινικής ψυχολογίας απαραίτητη κρίνεται η εξοικείωση τόσο με τη μεθοδολογία της κλινικής έρευνας (όπως οι αρχές της κλινικής συνέντευξης και της λήψης ατομικού ιστορικού), όσο και με τις βασικές θεωρίες για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας. Περιγράφονται επίσης τα κυριότερα ψυχοπαθολογικά σύνδρομα της βρεφικής και πρώτης παιδικής ηλικίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες τις περιπτώσεις που καλούνται να διαχειριστούν οι νηπιαγωγοί.

Τέλος, προσφέρονται μαθήματα που αφορούν άμεσα την εκπαιδευτική πράξη με θεματικές όπως η μέτρηση και η αξιολόγηση της μάθησης στην εκπαίδευση, οι διαδικασίες μετάδοσης γνώσεων, δεξιοτήτων, αξιών και στάσεων στο σχολείο, οι εφαρμογές της ψυχολογίας στην πρακτική της διδασκαλίας και η ψυχοδυναμική ανθρώπινων σχέσεων ιδιαίτερα στη σχολική τάξη.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Ψυχολογίας 12 Διδακτικές Μονάδες (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

202. Ανάπτυξη του παιδιού I (υποχρεωτικό)

Α. Αναγνωστάκη, Κ. Παπαδοπούλου

Στο μάθημα παρουσιάζονται και αναλύονται οι κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις της ανάπτυξης του ανθρώπου, βασικά ζητήματα προβληματισμού σε σχέση με την ανάπτυξη καθώς και οι μέθοδοι έρευνας στην αναπτυξιακή ψυχολογία. Περιεχόμενα του μαθήματος αποτελούν:

(α) η ιστορία, το αντικείμενο και θεωρητικά ζητήματα της αναπτυξιακής ψυχολογίας, (β) θεωρητικές προσεγγίσεις της αναπτυξιακής ψυχολογίας, (γ) ζητήματα μεθοδολογίας στην αναπτυξιακή ψυχολογία.

222. Ανάπτυξη του παιδιού II (υποχρεωτικό)

Λ. Αναγνωστάκη

Το μάθημα εξετάζει τις περιόδους της ανάπτυξης του ανθρώπου, δίνοντας έμφαση στην προγεννητική περίοδο, τη βρεφική, τη νηπιακή και την παιδική ηλικία. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται: (α) οι περίοδοι της ανάπτυξης του ανθρώπου, (β) η προγεννητική περίοδος και το νεογέννητο, (γ) η γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη κατά τη βρεφική, νηπιακή και παιδική ηλικία. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη σημασία και στη ενίσχυση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της προσχολικής αγωγής.

204. Ανάπτυξη του λόγου (υποχρεωτικό)

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Σε αυτό το μάθημα μελετάμε τον τρόπο ανάπτυξης και κατάκτησης της πρώτης γλώσσας από το παιδί αλλά και μιας δεύτερης γλώσσας από παιδιά και ενήλικες στο πλαίσιο της διγλωσσίας. Πιο συγκεκριμένα, σε αυτό το μάθημα κάνουμε μια ιστορική ανασκόπηση στο επιστημονικό πεδίο της γλωσσικής ανάπτυξης και γλώσσας, διερευνώντας και αναλύοντας θεωρίες που έχουν προταθεί και είτε έχουν εδραιωθεί είτε έχουν ανοίξει τον δρόμο για τη περιγραφή του φαινομένου της γλωσσικής κατάκτησης. Παράλληλα, μελετάμε την κατάκτηση των επιμέρους πεδίων γλωσσικής ανάλυσης. Ειδικότερα, αναλύουμε τον τρόπο που τα παιδιά κατακτούν τη φωνολογία, τη σημασιολογία, τη σύνταξη, το λεξικό, παρουσιάζοντας αντιπροσωπευτικές μελέτες στο κάθε πεδίο με σκοπό να περιγράψουμε τις δομές που κατακτώνται στο κάθε επιμέρους επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης. Μας ενδιαφέρουν οι πρωτοπόροι του κλάδου και αναφέρουμε τα ονόματά τους στο πλαίσιο θεωριών που έχουν προτείνει για τον κλάδο. Στη πορεία των μαθημάτων μας, αναλύουμε και τις γλωσσικές διαταραχές στη διάρκεια της κατάκτησης της πρώτης γλώσσας σε παιδιά μη τυπικής ανάπτυξης, όπως σε παιδιά με αυτισμό, σύνδρομο Williams, Down και παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Ολοκληρώνουμε τις διαλέξεις, μιλώντας για τον τρόπο που οι δίγλωσσοι ομιλητές κατακτούν τη δεύτερη γλώσσα και τα επιμέρους μέρη της, δίνοντας έμφαση σε έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε Έλληνες δίγλωσσους ομιλητές.

207. Ρεύματα κοινωνικής ψυχολογίας

Στο συγκεκριμένο μάθημα, μέσα από εισηγήσεις, με βιωματικές ασκήσεις και με προβολές κινηματογραφικών ταινιών, οι φοιτητές/τριες θα έλθουν σε επαφή με τις κύριες ερευνητικές κατευθύνσεις και τα πεδία εφαρμογής των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας «ως επιστήμης των ιδεολογικών φαινομένων και των φαινομένων επικοινωνίας» (Mosconici). Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστούν θέματα σχετικά με την Κοινωνική Ψυχολογία και τον ρόλο της στον ευρύτερο χώρο των κοινωνικών επιστημών, με τα επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα της Κοινωνικής Ψυχολογίας και με τα επίπεδα της κοινωνιοψυχολογικής ανάλυσης (ενδο-ατομικό, δι-ατομικό, δι-ομαδικό, ιδεολογικό). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε θέματα κοινωνικής επιρροής (συμμόρφωση, υπακοή, διαδικασίες διάδοσης μιας καινοτομίας από τις 'ενεργές' μειονότητες) και στις θεωρίες των επιδράσεων των παραδοσιακών και των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας.

210. Μέσα Επικοινωνίας και παιδική ηλικία

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες τις βασικές θεωρίες και τις αρχές της έρευνας σχετικά με τον ρόλο των μέσων επικοινωνίας στην καθημερινή ζωή και την ανάπτυξη των παιδιών. Στο πλαίσιο μιας επικοινωνιακής προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη την πολύπλοκη αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών, της τεχνολογίας, της οικονομίας και των μιντιακών κειμένων, οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους οργανώνεται η ύλη του μαθήματος είναι: ιστορία της έρευνας για τα μέσα επικοινωνίας και τα παιδιά· χαρακτηριστικά της σύγχρονης μιντιακής κουλτούρας των παιδιών· γνωστικές, συναισθηματικές, κοινωνικές και

πολιτικές διαστάσεις της σχέσης των παιδιών με τα μέσα επικοινωνίας· οικονομία και δομή της βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων για παιδιά· αναπαράσταση των παιδιών στα μέσα επικοινωνίας· ψηφιακή κουλτούρα και παιδική ηλικία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συνέπειες της σχέσης των παιδιών με τα μέσα επικοινωνίας στην εκπαίδευση, καθώς και στη σημασία της εκπαίδευσης στα μέσα επικοινωνίας στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης.

213. Συμβουλευτική ψυχολογία

Γ. Τσίτσας

Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο, τις αρχές, τις μεθόδους και τις θεωρητικές κατευθύνσεις της συμβουλευτικής ψυχολογίας. Ειδικότερα ζητήματα που εξετάζονται περιλαμβάνουν τη φιλοσοφία, τη φύση και τους στόχους της συμβουλευτικής ψυχολογίας, καθώς και τη συμβουλευτική διαδικασία. Η συμβουλευτική ψυχολογία είναι ένας από τους εφαρμοσμένους κλάδους της ψυχολογίας που στόχο έχει να βοηθήσει τον άνθρωπο: (α) να ξεδιαλύνει σκέψεις και συναισθήματα, (β) να ξεπεράσει δυσκολίες, (γ) να μάθει περισσότερα για τον εαυτό του. Η θεωρία και η πρακτική της συμβουλευτικής ψυχολογίας δίνει έμφαση σε ζητήματα (α) αυτογνωσίας, (β) αποτελεσματικής επικοινωνίας (στην οικογένεια, στη συντροφική σχέση, στην ομάδα, σε οργανωτικά πλαίσια), (γ) επίλυσης συγκρούσεων, (δ) θέσπισης προσωπικών στόχων, (ε) ενδυνάμωσης προτερημάτων. Απώτερος στόχος είναι να προωθηθεί η βέλτιστη λειτουργικότητα και η ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Όλα τα παραπάνω ζητήματα αναλύονται μέσα από το πρίσμα των βασικότερων θεωριών της συμβουλευτικής ψυχολογίας.

214. Συμβουλευτικές δεξιότητες στην εκπαίδευση

Στόχος του μαθήματος είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η συμβουλευτική ψυχολογία στον χώρο της εκπαίδευσης. Εξετάζεται η συμβουλευτική διαδικασία μέσα από μια πρακτική προσέγγιση που βοηθά τους φοιτητές/τριες να μάθουν πώς πρέπει να διεξάγεται μια αποτελεσματική διαπροσωπική και συμβουλευτική επικοινωνία. Περιλαμβάνει βασικές αρχές της επικοινωνιακής-συμβουλευτικής συνομιλίας, τρόπους καλύτερης συμβουλευτικής προσέγγισης, τη δομή και τα στάδια εξέλιξης της συμβουλευτικής σχέσης, καθώς και την επίβλεψη, ανάλυση και εκτίμηση της πρακτικής εφαρμογής των επιμέρους δεξιοτήτων της συμβουλευτικής διαδικασίας. Το σεμινάριο έχει διαδραστική μορφή με συνεχή εξάσκηση στις δεξιότητες συμβουλευτικής και επικοινωνίας, καθώς και βιωματικές ασκήσεις που έχουν στόχο να βοηθήσουν τους φοιτητές/τριες να αφομοιώσουν πρακτικά όλα τα παραπάνω.

215. Ψυχολογία της εκπαίδευσης

Λ. Αναγνωστάκη

Το μάθημα εστιάζεται στους γνωστικούς και συναισθηματικούς μηχανισμούς της μάθησης, της διδασκαλίας και των κινήτρων. Ασχολείται ιδιαίτερα με την εφαρμογή των αρχών, των τεχνικών και άλλων πόρων της ψυχολογίας για να υποστηρίξει τους παιδαγωγούς στην προσπάθειά τους να προωθήσουν την ανάπτυξη και εξέλιξη των μαθητών. Παρουσιάζονται και αναλύονται: (α) η έννοια και το περιεχόμενο της ψυχολογίας της εκπαίδευσης, (β) οι βασικές ψυχολογικές αρχές της εξέλιξης της διαδικασίας της μάθησης, (γ) οι ατομικές διαφορές στην ανάπτυξη και στην επίτευξη της μάθησης, (δ) η διαφορετικότητα στην τάξη, (ε) οι παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της προσωπικότητας του παιδιού, (στ) το σχολείο ως φορέας κοινωνικοποίησης, (ζ) προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο και αντιμετώπισή τους.

216. Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης

N. Κυριακοπούλου

Στο μάθημα παρουσιάζονται και εξετάζονται οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών και ειδικότερα για τον τρόπο που συλλογίζονται και μαθαίνουν. Το μάθημα κινείται σε δυο κατευθύνσεις. Αρχικά παρουσιάζονται οι κυριότερες θεωρητικές απόψεις όπως η θεωρία του Piaget, η θεωρία του Vygotsky και οι πιο σύγχρονες κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες, η προσέγγιση της επεξεργασίας των πληροφοριών, οι θεωρίες εννοιολογικής ανάπτυξης και οι θεωρίες αναδιοργάνωσης της γνώσης. Εξετάζονται κριτικά οι διάφορες θεωρητικές απόψεις και γίνεται προσπάθεια σύνδεσης με την εκπαιδευτική πράξη. Σε ένα δεύτερο επίπεδο εξετάζονται πιο συγκεκριμένες πλευρές της σκέψης των παιδιών: η ανάπτυξη της μνήμης και της αντίληψης, η επίλυση προβλημάτων, η εννοιολογική κατανόηση και η ανάπτυξη βασικών εννοιών (αριθμός, χώρος, χρόνος), η ανάπτυξη της κοινωνικής νόησης, η ανάπτυξη μεταγνωστικών διαδικασιών και της αυτορρύθμισης. Η συζήτηση κινείται τέλος στο πλαίσιο της συμφιλίωσης της κατασκευαστικής θεωρίας του Piaget και της εμφυτοκρατικής θεωρίας και γίνεται προσπάθεια σύνδεσης με την εκπαιδευτική πράξη.

220. Αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία και πρώιμες σχέσεις

Λ. Αναγνωστάκη

Το μάθημα εμβαθύνει στην αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία και διερευνά τη σύνδεσή της με τη διαπροσωπική επικοινωνία στη βρεφική και την παιδική ηλικία. Εξετάζει τα θεωρητικά και ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τις πρώιμες σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των βρεφών/μικρών παιδιών και των φροντιστών τους. Με γνώμονα κυρίως τις ψυχοδυναμικές θεωρίες, ευαισθητοποιεί τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην παρατήρηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ μικρών παιδιών και των φροντιστών τους (περιλαμβάνονται και οι νηπιαγωγοί) και έχει στόχο να προσφέρει τα εργαλεία ώστε οι φοιτητές/τριες να εξοικειωθούν με αυτήν την πολύ σημαντική πτυχή της εργασίας με βρέφη και μικρά παιδιά.

221. Επικοινωνία στις ομάδες

Μέσα από εισηγήσεις και βιωματικές ασκήσεις, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με την κοινωνικο-ψυχολογική έρευνα και θεωρία σχετικά με την επικοινωνία εντός και μεταξύ των ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό, βασικές θεματικές του μαθήματος είναι: ιστορία της έρευνας για την επικοινωνία στις ομάδες· είδη, στάδια ανάπτυξης και μοντέλα της επικοινωνίας στις ομάδες· εαυτός και ταυτότητα· λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία· θέματα κοινωνικής επιρροής· ηγεσία και διαδικασία λήψης αποφάσεων· διομαδική συμπεριφορά· επίδοση και δημιουργικότητα στις ομάδες· συγκρούσεις και διαχείριση συγκρούσεων· ψυχοδυναμική προσέγγιση των ομαδικών διεργασιών· νέες τεχνολογίες και επικοινωνία στις ομάδες· ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας σε σχολικό πλαίσιο.

223. Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Λ. Αναγνωστάκη

Εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό αντικείμενο των ψυχολογικών διαταραχών της παιδικής ηλικίας και της αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας: περιβάλλοντα ανάπτυξης, βασικές αρχές, θεωρητικά μοντέλα και μεθοδολογικά ζητήματα. Αρχικά αναλύονται ζητήματα σχετικά με (α) τον ορισμό των εννοιών του “φυσιολογικού” και του “παθολογικού”, (β) της ταξινόμησης των ψυχικών διαταραχών και (γ) της αξιολόγησης. Με στόχο την ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών για την αναγνώριση και την αντιμετώπιση διαταραχών σε παιδιά της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας δίνεται έμφαση στα εξής: νοητική αναπηρία, διαταραχές αυτιστικού φάσματος, μαθησιακές δυσκολίες, διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας, διαταραχές εσωτερίκευσης και εξωτερίκευσης.

224. Ψυχολογία της τάξης: αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση

Το μάθημα εστιάζεται στον ρόλο του σχολείου και των εκπαιδευτικών στη σωματική, νοητική, ψυχοκινητική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και στην εξέλιξη της προσωπικότητάς του. Θα μελετηθεί και θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη σπουδαιότητα των επικοινωνιακών σχέσεων εκπαιδευτικών-μαθητών. Μέσα από βιωματικές ασκήσεις, προβολή ταινιών, μελέτη περιπτώσεων κ.ά. μελετώνται τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, οι μέθοδοι διδασκαλίας και η φιλοσοφία των αποτελεσματικών εκπαιδευτικών. Ακόμη, μελετάται πώς ο εκπαιδευτικός μπορεί να προωθήσει τη θετική αλληλεπίδραση του με τους γονείς, ως έναν άλλο σημαντικό παράγοντα αποτελεσματικής διδασκαλίας και μάθησης.

Το μάθημα περιλαμβάνει παραδόσεις και εργαστήρια στα οποία οι φοιτητές/τριες επεξεργάζονται ζητήματα όπως: προβλήματα συμπεριφοράς, διαχείριση συγκρούσεων, διαφορετικότητας, συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, κ.ά.

225. Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη στην πρώτη παιδική ηλικία

Κ. Παπαδοπούλου

Η κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη κατά τη βρεφική και την πρώτη παιδική ηλικία είναι πολύ σημαντική για την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού, τη μάθηση και τα επιτεύγματά του σε όλους τους τομείς. Στο μάθημα οι φοιτητές/τριες θα επεξεργαστούν: (α) τις κοινωνικές και συναισθηματικές ικανότητες που αναπτύσσονται στα πρώτα χρόνια της ζωής, πώς αυτές εξελίσσονται και εκφράζονται στην καθημερινή συμπεριφορά των παιδιών και ποια είναι η σύνδεση και η σημασία τους για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και τη μάθηση, (β) τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών ικανοτήτων, (γ) τη σημασία των σχέσεων που βιώνουν τα παιδιά με σημαντικούς ενήλικες αλλά και με συνομήλικους τόσο στο πλαίσιο της οικογένειας όσο και εκτός αυτής (όπως σε βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία) για την κοινωνική και συναισθηματική τους ανάπτυξη και (δ) τον ρόλο των εκπαιδευτικών στην υποστήριξη της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών.

226. Μάθηση και γνωστική ανάπτυξη υπό το πρίσμα της εννοιολογικής αλλαγής

Ν. Κυριακοπούλου

Το πρόβλημα της εννοιολογικής αλλαγής αποτελεί ένα θεμελιώδες ερώτημα στον χώρο της γνωστικής ψυχολογίας με σημαντικές επιπτώσεις στη μάθηση και στην εκπαίδευση. Προκειμένου τα παιδιά να κατανοήσουν πιο εκλεπτυσμένες, επιστημονικές έννοιες σε διάφορα πεδία, πρέπει να συντελεστεί μια “βαθιά” εννοιολογική αλλαγή. Πρέπει να είναι ικανά να αναδιοργανώσουν την προϋπάρχουσα γνώση τους, η οποία βασίζεται στην καθημερινή τους εμπειρία και στο υπάρχον κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο, μια αναδιοργάνωση γνωστή ως εννοιολογική αλλαγή. Στο μάθημα θα διερευνηθούν οι γνωστικοί μηχανισμοί που εμπλέκονται σε αυτήν τη διαδικασία αναδιοργάνωσης της γνώσης και θα παρουσιαστούν οι διάφορες θεωρητικές θέσεις για την ερμηνεία της εννοιολογικής αλλαγής. Θα μελετηθούν παραδείγματα εννοιολογικής αλλαγής στα πεδία των Φυσικών Επιστημών, των Μαθηματικών, της Ιστορίας, της κοινωνικής νόησης, των θρησκευτικών πεποιθήσεων καθώς και των πεποιθήσεων των υποψήφιων εκπαιδευτικών για τη μάθηση και τη διδασκαλία. Τέλος θα συζητηθούν η ανάπτυξη κατάλληλων περιβαλλόντων μάθησης καθώς και τα είδη των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων που διευκολύνουν τη διαδικασία εννοιολογικής αλλαγής και την ανάπτυξη της επιστημονικής σκέψης των παιδιών.

3. ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα επιδιώκεται καταρχάς μια εισαγωγή στο αντικείμενο, τις έννοιες, τις μεθόδους, την ιστορία, τη σύγχρονη προβληματική και τις τάσεις των κοινωνικών επιστημών. Στόχος είναι η εξοικείωση με τα ερευνητικά εργαλεία και τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις των συγκεκριμένων επιστημών. Διερευνώνται τόσο οι σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών επιστημονικών κλάδων όσο και η σύνδεσή τους με την εκπαίδευση και την αγωγή. Ειδικότερα, η εκπαίδευση προσεγγίζεται από κοινωνιολογική, ιστορική και συγκριτική σκοπιά. Επίσης, δίνεται έμφαση στη μελέτη των εκπαιδευτικών πολιτικών, καθώς και στην παιδική ηλικία ως κοινωνικό φαινόμενο. Υποχρεωτικό είναι ένα μάθημα εισαγωγής στη βασικότερη κοινωνική επιστήμη, την κοινωνιολογία, και ένα επίσης εισαγωγικό μάθημα στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης.

Στο επίκεντρο των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων της εκπαίδευσης βρίσκονται ζητήματα όπως ο κοινωνικός ρόλος του εκπαιδευτικού θεσμού, η ισότητα και η ανισότητα ευκαιριών, η κοινωνική κινητικότητα μέσω της εκπαίδευσης, η γλώσσα και οι κώδικές της, οι σχέσεις εξουσίας και ιδεολογίας στο σχολείο, οι σχέσεις και οι στάσεις που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη, η συμβολική συνδιαλλαγή και επικοινωνία, η καλλιέργεια κοινωνικών ταυτοτήτων, η αναπαραγωγή της γνώσης, η συγκρότηση των υποκειμένων και η κοινωνικοποίηση, η χρήση και ο ορισμός του σχολικού χρόνου και χώρου, η ανάπτυξη και η κοινωνική αξιοποίηση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πρακτικών. Η συγκριτική ανάλυση προσεγγίζει την εκπαιδευτική πραγματικότητα στο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό, ιστορικό και πολιτισμικό της πλαίσιο. Εμπλουτίζεται από εμπειρίες που αναφέρονται σε διάφορες χώρες και εκπαιδευτικά συστήματα, από τη διεπιστημονικότητα και από την κριτική/παρεμβατική διάθεση σχετικά με τα εκπαιδευτικά πράγματα. Στο πλαίσιο του αντικειμένου της εκπαιδευτικής πολιτικής, η εκπαίδευση εκλαμβάνεται ως δραστηριότητα του σύγχρονου κράτους. Εξετάζονται θέματα που αφορούν ζητήματα σχετικά με τις θεωρίες του κράτους και τις ερμηνείες της σχέσης κράτους, εκπαίδευσης και κοινωνίας, τις διαδικασίες διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής μέσω μιας κριτικής προσέγγισης, τη σχέση δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων στην εκπαίδευση, τη συγκριτική ανάλυση εκπαιδευτικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων. Η ιστορία της εκπαίδευσης εξετάζει τη διαχρονική εξέλιξη των εκπαιδευτικών θεσμών και των παιδαγωγικών θεωριών. Οι τομές της είναι άλλοτε χρονολογικές, άλλοτε γεωγραφικές και άλλοτε ειδολογικές.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτήτριες/τές υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Κοινωνιολογίας εννέα (9) Διδακτικές Μονάδες (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

301. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία (υποχρεωτικό)

Β. Λέκκα, Μ. Λεοντσίνη

Το γενικό πλαίσιο του μαθήματος αφορά στην εξοικείωση με τις θεωρητικές προσεγγίσεις της Κοινωνιολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ακόλουθες ενότητες: κοινωνική μεταβολή, κουλτούρα και πολιτισμός, θεωρίες κοινωνικοποίησης, κοινωνική στρωμάτωση, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός, κοινωνικά κινήματα και συλλογική δράση, κοινωνικός έλεγχος και παραβατικότητα, εθνότητα και κοινωνική τάξη, φύλα και σεξουαλικότητες. Θα αναφερθούν επίσης σε θεωρίες και μεθόδους κοινωνιολογικής έρευνας.

Στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση της έννοιας “κοινωνιολογική φαντασία” στο πλαίσιο της ατομικής και της συλλογικής δράσης και η παρουσίαση των βασικών θεωρητικών κοινωνιολογικών παραδειγμάτων: δομολειτουργισμός, θεωρία συγκρούσεων, συμβολική διάδραση, η ανάδειξη των συστατικών στοιχείων της κουλτούρας και του ρόλου της γλώσσας στη διαδικασία του πολιτισμού, η ανάλυση των βασικών εννοιών που σχετίζονται με την κοινωνική στρωμάτωση, όπως η κοινωνική τάξη και η κοινωνική κινητικότητα, η συζήτηση των θεωριών σχετικά με τη φυλή και την εθνότητα και η εισαγωγική παρουσίαση των εννοιών *κοινωνικό φύλο* και *βιολογικό φύλο* σε σχέση με την έμφυλη ανισότητα.

303. Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας

A. Βασιλοπούλου

Στο μάθημα παρέχονται τα βασικά θεωρητικά εργαλεία για την ανάλυση διαφορετικών παιδαγωγικών πρακτικών εντός και εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού θεσμού. Παραδείγματα και αντικείμενα μελέτης θα αποτελέσουν διαφορετικές πρακτικές της τυπικής, της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης με ιδιαίτερη έμφαση στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση. Μέσα από τη θεωρία των παιδαγωγικών πρακτικών του Basil Bernstein, αλλά και τις προεκτάσεις που έδωσαν σε αυτήν οι συνεχιστές του έργου του, μελετώνται οι ταξικές παραδοχές των πρακτικών, η παιδαγωγική σχέση, σχέσεις εξουσίας, ζητήματα κοινωνικού και συμβολικού ελέγχου, η σύνδεση ανάμεσα στην καθημερινή και τη σχολική γνώση, η σχέση σχολείου-οικογένειας, η δομή της επικοινωνίας, καθώς και η σύνδεση μικρο- και μακρο-επιπέδου στη μελέτη της κοινωνικής και της εκπαιδευτικής ανισότητας. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις, μελέτη θεωρητικών κειμένων και ερευνητικών άρθρων, παρουσιάσεις πρωτότυπων ερευνών από προσκεκλημένους ομιλητές, καθώς και παρουσιάσεις ανάλυσης παιδαγωγικών πρακτικών από τους/τις φοιτητές/τριες.

304. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας I

B. Λέκκα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/τριών με τις ιστορικές διαδικασίες συγκρότησης της έννοιας του “παιδιού” ως μίας ομάδας με συγκεκριμένα κοινωνικά, ιστορικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Υπό αυτήν την προοπτική, η παιδική ηλικία δεν προσεγγίζεται ως μία ανιστορική και αμετάβλητη κοινωνική κατηγορία, αλλά ως ένα συγκεκριμένο ιστορικό και κοινωνικό προϊόν. Με βασικό αναλυτικό εργαλείο τη λεγόμενη “Νέα Κοινωνιολογία της Παιδικής Ηλικίας”, στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες θεματικές: η συγκρότηση της σύγχρονης έννοιας του “παιδιού” κατά τον 18ο και 19ο αιώνα· η μέριμνα που αναδύθηκε στις δυτικές κοινωνίες για το παιδικό σώμα και τον παιδικό ψυχισμό κατά τον 19ο και το α΄ μισό του 20ού αιώνα, με εστίαση και στην ελληνική περίπτωση· η ψυχιατρικοποίηση της παιδικής ηλικίας στις σύγχρονες κοινωνίες, με επίκεντρο την περίπτωση της ΔΕΠΥ· η έμφυλη κανονικοποίηση της παιδικής ηλικίας· η περίπτωση των παιδιών του πολέμου και της μετανάστευσης· η επανασυγκρότηση της παιδικής ηλικίας την εποχή των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

306. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης (υποχρεωτικό)

N. Ασκούνη, Αι. Φάκου

Το μάθημα έχει στόχο να εξοικειώσει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές με τις βασικές έννοιες και τη θεματική της Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Επιχειρεί να αναδείξει τι είδους ερωτήματα θέτει ο επιστημονικός αυτός κλάδος, με τι εργαλεία τα μελετά και ποια είναι η σημασία της κοινωνιολογικής προσέγγισης της εκπαίδευσης. Το περιεχόμενο εστιάζει στο ζήτημα της κοινωνικής ανισότητας στην εκπαίδευση, η διερεύνηση του οποίου καθόρισε και τη δημιουργία της Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης ως ιδιαίτερου επιστημονικού κλάδου στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Η έμφαση δίνεται στην ανάλυση των ορατών (κυρίως οικονομικών ή γεωγραφικών) αλλά και αόρατων (πολιτισμικών) διαστάσεων της ανισότητας στο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Οι θεματικοί άξονες του μαθήματος είναι:

- Η έννοια της ισότητας απέναντι στην εκπαίδευση και η εξέλιξή της στον χρόνο
- Η σχέση ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνικομορφωτική καταγωγή των μαθητών: αναφορά στα διεθνή δεδομένα
- Κοινωνικές ανισότητες στο ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο
- Σχολική επίδοση και εγγενείς νοητικές ικανότητες. Οι κοινωνικές παράμετροι μιας γενετικής προσέγγισης της ευφυΐας
- Αξιοκρατία στην εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες.
- Θεωρίες για την ερμηνεία της κοινωνικής ανισότητας στην εκπαίδευση:
  - Ταξικές σχέσεις, γλωσσικοί κώδικες και επίδοση (B. Bernstein)
  - Η θεωρία του μορφωτικού κεφαλαίου (P. Bourdieu)
- Εκπαιδευτικές πρακτικές και ανισότητες

308. Ζητήματα κοινωνιολογίας του σώματος

B. Λέκκα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών και φοιτητών με τον κλάδο της Κοινωνιολογίας του Σώματος και με τη θεωρητική προσέγγιση του σώματος, όχι ως μίας αχρονικής και ανιστορικής κατηγορίας, αλλά ως ενός συγκεκριμένου ιστορικού προϊόντος, ως μίας κοινωνικής και πολιτισμικής κατασκευής. Με αναλυτικά εργαλεία τόσο από την κοινωνιολογία του σώματος όσο και από την κοινωνική ιστορία της (ψυχ)ιατρικής και τη φιλοσοφία (κυρίως, την αναλυτική των σχέσεων εξουσίας-γνώσης και την έννοια της βιοπολιτικής του Michel Foucault), στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες θεματικές: η λεγόμενη “ανατομικο-πολιτική του ανθρώπινου σώματος” στο πλαίσιο ανάδυσης της βιοπολιτικής εξουσίας και εδραίωσης της ιατρικής επιστήμης τον 19ο αιώνα· η περίπτωση του ψυχικά πάσχοντος σώματος στις δυτικές κοινωνίες· η δίωξη και θανάτωση των θεωρούμενων ως “ανάξιων να βιωθούν” σωμάτων στο ναζιστικό καθεστώς· η ανάδυση της έννοιας του “βιολογικού πολίτη” στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες· η μετατροπή του σώματος σε φορέα συνόρων και διχοτομήσεων μέσα από την εξέταση των σύγχρονων μορφών διαχείρισης του μεταναστευτικού ζητήματος· οι σύγχρονες μορφές έμφυλης σωματοποίησης· οι σύγχρονες πρακτικές τροποποίησης των σωμάτων (τατουάζ, αισθητικές επεμβάσεις, κ.λπ.).

309. Globalisation and education

E. Ζαμπέτα

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης ως νέας συνθήκης η οποία επηρεάζει καταλυτικά τις πολιτικές του κράτους. Εξετάζονται οι οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικο-πολιτισμικές τάσεις της παγκοσμιοποίησης καθώς και οι συνέπειές της στην αναμόρφωση των εκπαιδευτικών θεσμών. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται και η Ευρωπαϊκή Ένωση ως πολιτικός σχηματισμός και φορέας προώθησης των διαδικασιών της παγκοσμιοποίησης. Αναλύονται οι διαδικασίες συγκρότησης των κοινωνικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών θεσμών και ιδιαίτερα η πρόσληψη της εκπαίδευσης ως κοινωνικού δικαιώματος.

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται τα ακόλουθα θέματα:

- Η Παγκοσμιοποίηση ως νέα συνθήκη και οι συνέπειές της για την εκπαίδευση και την κοινωνία,
- Ο Ευρωπαϊσμός ως πολιτική κίνηση και ιδέα,
- Οι διαδικασίες συγκρότησης της ΕΟΚ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ),
- Οι θεσμοί και οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων στην ΕΕ,
- Οι βασικότερες τάσεις στον τομέα των κοινωνικών πολιτικών στην ΕΕ και ιδιαίτερα στην εκπαιδευτική πολιτική,
- Η έννοια του Ευρωπαϊκής ιδιότητας του πολίτη και η αναδυόμενη φύση των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων στην ΕΕ,
- Τα δικαιώματα ως πολιτικό και κοινωνικό διακύβευμα στο πλαίσιο της Παγκοσμιοποίησης.

310. Εκπαιδευτική πολιτική II

E. Ζαμπέτα

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση της εκπαίδευσης ως πεδίου του δημόσιου χώρου και η ιστορική συγκρότηση των εκπαιδευτικών θεσμών. Το μάθημα επικεντρώνεται στο ερώτημα που αφορά τους λόγους για τους οποίους το κράτος παρεμβαίνει στον χώρο της εκπαίδευσης και συγκροτεί εκπαιδευτικά συστήματα. Διερευνάται ο βαθμός στον οποίο η συστηματοποίηση των εκπαιδευτικών θεσμών σχετίζεται με τις ακόλουθες διαδικασίες:

- α. τη διάδοση των ιδεών του Διαφωτισμού
- β. τη διαδικασία εκδημοκρατισμού και διεύρυνσης των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων
- γ. την εκβιομηχάνιση
- δ. την ανάπτυξη του εθνικισμού και τη συγκρότηση των εθνικών κρατών.

Τα ερωτήματα αυτά διερευνώνται υπό το πρίσμα των σημαντικότερων θεωριών κράτους. Ο ρόλος του κράτους στην εκπαίδευση και ο βαθμός στον οποίο συγκροτείται δημόσιο συμφέρον αναφορικά με τους εκπαιδευτικούς θεσμούς αποτελούν πολιτικά διακυβεύματα τα οποία επιδέχονται διαφορετικών ερμηνειών εκ μέρους της πολιτικής θεωρίας. Το μάθημα, εστιάζοντας στις μεγάλες αφηγήσεις της θεωρίας κράτους οι οποίες αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της νεοτερικότητας (φιλελευθερισμός, μαρξισμός), αλλά και σε ορισμένες νεότερες προσεγγίσεις (κράτος πρόνοιας, πλουραλισμός και μετα-νεοτερικότητα), έχει ως στόχο να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τα βασικότερα επιχειρήματα που αφορούν την ερμηνεία της σύνθετης σχέσης κράτους-εκπαίδευσης-κοινωνίας.

311. Εκπαιδευτική πολιτική Ι: οι εκπαιδευτικοί θεσμοί στην πρώιμη παιδική ηλικία

E. Ζαμπέτα

Το μάθημα αναλύει την εκπαίδευση ως πεδίο της δημόσιας σφαίρας και πολιτικής παρέμβασης του κράτους. Αναπτύσσεται σε δύο ενότητες που εξετάζουν δύο διακριτά ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής: (α) την εκπαιδευτική πολιτική για την πρώιμη παιδική ηλικία και (β) τη θέση της θρησκείας στην εκπαίδευση.

Η πρώτη ενότητα επιδιώκει να παρουσιάσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες θεωρητικές προσεγγίσεις που επιχειρούν να ερμηνεύσουν τους όρους συγκρότησης των θεσμών που αφορούν την πρώιμη παιδική ηλικία. Εξετάζει ιστορικά και συγκριτικά το φαινόμενο της αγωγής και της εκπαίδευσης της πρώιμης παιδικής ηλικίας στον ευρωπαϊκό χώρο και στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό συζητώνται ζητήματα όπως:

- Ιστορικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των πρώτων θεσμών αγωγής και εκπαίδευσης της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη. Η παρέμβαση του κράτους στην αγωγή της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

- Οι κοινωνικές καταβολές της διχοτομίας των θεσμών φροντίδας και αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη.

- Οι βασικές τάσεις ανάπτυξης των θεσμών αγωγής και εκπαίδευσης της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη.

- Η επαγγελματοποίηση των θεσμών αγωγής και εκπαίδευσης της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Η δεύτερη ενότητα του μαθήματος εξετάζει τη θέση της θρησκείας στην εκπαίδευση ως πεδίου της δημόσιας σφαίρας. Εστιάζεται στην ανάλυση θεμάτων όπως τα εξής:

- Η θρησκεία ως κοινωνικό φαινόμενο. Θρησκεία και εκκλησίες. Θρησκεία, Νεοτερικότητα και Εκπαίδευση. Η διάκριση μεταξύ θρησκευόμενου πιστού και πολίτη.

- Η σχέση κράτους και εκκλησίας στην Ευρώπη και η θέση της θρησκείας στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα.

- Η σχέση κράτους-εκκλησίας στην Ελλάδα. Θρησκεία και εθνική ταυτότητα στην ελληνική εκπαίδευση. Η θέση της θρησκείας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

- Επιστημολογικά, κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά του μαθήματος των θρησκευτικών στο ελληνικό σχολείο.

- Η αντιμετώπιση της θρησκευτικής ετερότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

313. Θεωρίες φύλων

Μ. Λεοντσίνη

Στο μάθημα θα εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι Κοινωνικές Επιστήμες (ιδιαίτερα η Κοινωνιολογία και η Ανθρωπολογία) αναλύουν την έμφυλη διάσταση της κοινωνικότητας. Θα αναλύσουμε το κοινωνικό φύλο, ως οργανωτική αρχή της κοινωνικής ζωής, και τους τρόπους με τους οποίους συνδέεται με άλλες αναλυτικές κατηγορίες όπως η κοινωνική τάξη, η εθνότητα, η σεξουαλικότητα, η “φυλή” κ.λπ. Στο πλαίσιο της αναδρομής στις θεωρίες των φύλων θα κατανοήσουμε την έννοια του κοινωνικού φύλου ως προς τον τρόπο κατασκευής και λειτουργίας της. Με τη βοήθεια των βασικών θεωριών θα επιχειρήσουμε την προσέγγιση των ρόλων, των στάσεων και των στερεοτύπων που συνδέονται με την κοινωνική κατασκευή της έμφυλης ταυτότητας. Θα αντιμετωπίσουμε δηλαδή την αρρενωπότητα και τη θηλυκότητα ως κατηγορίες ανάλυσης ιστορικά διαμορφωμένες, οι οποίες διαπλέκονται, αλληλοεξαρτώνται και σχετίζονται με τις σχέσεις εξουσίας που δεσμεύουν άτομα και ομάδες. Εκτός από την ιστορική διαμόρφωση των αναλυτικών κατηγοριών, θα εξετάσουμε τις θεωρίες της επιτελεστικότητας και τη σημασία τους για την κατανόηση των έμφυλων κανόνων κοινωνικότητας. Το φεμινιστικό πλαίσιο ανάλυσης θα αναδείξει τις εκδοχές της αμφισβήτησης των κληρονομημένων δομών και απόψεων. Με τη σύντομη αναδρομή στην ιστορία του δυτικού κόσμου θα εξετάσουμε τη λειτουργία της έμφυλης κοινωνικότητας στη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων. Η παρουσίαση των αντιλήψεων για τα φύλα σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές (Ασία, Αφρική, Ευρώπη, Αμερική) στη διάρκεια του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα θα μας επιτρέψει να αναδείξουμε τη σχέση αυτών των αντιλήψεων, δομών και σχέσεων εξουσίας με την κοινωνική στρωμάτωση και ανα/παραγωγή. Θα επιμείνουμε στις ιδιαιτερότητες του μεσογειακού χώρου με αναφορές στη σχετική ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Στο μάθημα προβλέπονται προβολές ταινιών και συζητήσεις, οι οποίες θα τεκμηριώνονται από την παρουσίαση των θεωρητικών προκειμένων.

314. Φύλα και πολιτιστικές πρακτικές

Οι πρόσφατες έρευνες, τόσο στον χώρο των Επιστημών της Εκπαίδευσης όσο και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα, συνδέουν άμεσα τη διαμόρφωση της σχέσης με τις πολιτιστικές πρακτικές με ζητήματα πρόσβασης στον εναλλακτισμό και με τη σχολική πορεία. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έμφυλη διάσταση της σχέσης με τον πολιτισμό και ιδιαιτέρως με τις αναγνωστικές πρακτικές, καθώς απαντώνται πολύ μεγάλες διαφοροποιήσεις ως προς τη νοσηματοδότησή της, ανάλογα με τα φύλα. Σε αυτήν τη συζήτηση το κοινωνικό κεφάλαιο, δηλαδή οι τρόποι με τους οποίους οι ομάδες παράγουν σχέσεις και κινητοποιούν πόρους, έχει ιδιαίτερη σημασία. Παράλληλα, οι διαφορές ως προς την κοινωνική σημασία της συμμετοχής στον πολιτισμό συνδέονται στη διαμόρφωση/αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων. Σε αυτό το μάθημα θα αναλυθεί η συγκρότηση του κοινωνικού και του πολιτισμικού κεφαλαίου, με ιδιαίτερη προσοχή στις ιστορικές συνιστώσες της αναγνωστικής πρακτικής στη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων, στις σημασίες της ανάγνωσης στον αγροτικό και στον αστικό χώρο, καθώς και στον ρόλο του σχολείου (πορεία, επίδοση) στη διαμόρφωση των πολιτιστικών πρακτικών. Η συζήτηση για την πρόσβαση στις πολιτιστικές πρακτικές αναδεικνύει την έμφυλη διάσταση της κοινωνικής ανισότητας.

316. Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80.

317. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας II

B. Λέκκα

Το μάθημα στηρίζεται στις θεωρητικές αφητηρίες του «Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας I» και στην προσέγγιση της παιδικής ηλικίας ως κοινωνικής και ιστορικής κατασκευής. Με επίκεντρο την προσέγγιση της «Νέας Κοινωνιολογίας της Παιδικής Ηλικίας», το μάθημα στοχεύει στη διεξοδική μελέτη και ανάλυση μίας σειράς θεματικών που στρέφονται γύρω από την έννοια του “παιδιού” και της “παιδικής ηλικίας” στις σύγχρονες κοινωνίες των τελών του 20ού και των αρχών του 21ου αιώνα: “κανονικά” και “παθολογικά” παιδιά στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες και η (ψυχ)ιατρικοποίηση της παιδικής ηλικίας· το παιχνίδι και η εμπορευματοποίηση της παιδικής ηλικίας· σύγχρονες μορφές παιδικής εργασίας· μορφές απεικόνισης της παιδικής ηλικίας στη σύγχρονη τέχνη (κινηματογράφος, λογοτεχνία, ζωγραφική), αλλά και στα ΜΜΕ· το “δυτικό” και το “μη-δυτικό” παιδί· μορφές “παιδικότητας” την εποχή των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

318. Πολιτικές ζωής και θανάτου

B. Λέκκα

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάδειξη της κοινωνικής, ιστορικής και πολιτικής διάστασης της ζωής και του θανάτου. Με αφητηρία τη θέση ότι η ζωή και ο θάνατος δεν συνιστούν αποκλειστικά βιολογικά φαινόμενα, το μάθημα εστιάζει στις ιστορικές συνθήκες εδραίωσης της ζωής και του θανάτου ως πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων, και στις μορφές διαχείρισης και διασφάλισης της ανθρώπινης ζωής, αλλά και εξόντωσης των θεωρούμενων ως “επικίνδυνων” ζώων. Υπό αυτό το πρίσμα, αντλώντας αναλυτικά εργαλεία από την κοινωνιολογία του σώματος και τις κοινωνιολογικές προσεγγίσεις του θανάτου, τη φιλοσοφία και την κοινωνική ιστορία της (ψυχ)ιατρικής, στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι ακόλουθες θεματικές: οι ιστορικές συνθήκες εμφάνισης ενός συστηματικού ενδιαφέροντος για την ανθρώπινη ζωή στο πλαίσιο εδραίωσης του καπιταλισμού και ανάδυσης των βιοπολιτικών κοινωνιών τον 19ου αιώνα· η συγκρότηση της υγείας, της ασθένειας και του θανάτου ως ιατρικών, αλλά και ως κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων· τα ναζιστικά εγκλήματα εις βάρος των θεωρούμενων ως “ανάξιων να βιωθούν” ζώων· οι σύγχρονες μορφές διάκρισης και αποκλεισμού συγκεκριμένων ζώων μέσα από την εξέταση της περίπτωσης των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, καθώς και των μεταναστών/ριών· η αποθέωση της νεότητας, ο ηλικισμός και οι σύγχρονοι “βιολογικοί πολίτες”· η περίπτωση της αυτοκτονίας στο πλαίσιο της βιοπολιτικής διαχείρισης της ζωής και του θανάτου.

319. Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων

E. Ζαμπέτα

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση της διοικητικής δομής του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Ειδικότερα το μάθημα εστιάζει το ενδιαφέρον στην κατανόηση των εκπαιδευτικών μονάδων ως οργανισμών και στην ανάλυση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της διοίκησης ενός εκπαιδευτικού οργανισμού. Οι βασικότερες θεματικές του μαθήματος είναι οι ακόλουθες.

- Οι βασικές παραδόσεις στην επιστήμη της διοίκησης: το αγγλοσαξονικό και το κεντροευρωπαϊκό μοντέλο. Οι ιστορικές καταβολές της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα.
- Η έννοια του οργανισμού στην επιστήμη της διοίκησης.
- Οι βασικές λειτουργίες της διοίκησης (προγραμματισμός, οργάνωση, καθοδήγηση, έλεγχος). Η σημασία του προγραμματισμού και η ανάγκη αξιολόγησης και λογοδοσίας των δημόσιων οργανισμών.
- Οι εκπαιδευτικές μονάδες ως διοικητικοί οργανισμοί.
- Η διοικητική δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.
- Η διοίκηση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των εκπαιδευτικών μονάδων.
- Ο ρόλος της ηγεσίας στη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Βασικές αρχές δημοκρατικής και αποτελεσματικής διακυβέρνησης των εκπαιδευτικών οργανισμών.
- Αλλαγή και καινοτομία στο επίπεδο της σχολικής μονάδας: προκλήσεις και διαχείριση της σύγκρουσης.

320. Παιδιά και χώρος: παιδαγωγικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις

Αι. Φάκου

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση της καθημερινής εμπειρίας των παιδιών σε σχέση με τον χώρο. Το μάθημα περιλαμβάνει τη μελέτη θεωρητικών προσεγγίσεων και ερευνών, οι οποίες εντάσσονται κυρίως στις Κοινωνικές Επιστήμες (ειδικότερα της κοινωνιολογίας, της ανθρωπολογίας και της γεωγραφίας). Κοινός τόπος των προσεγγίσεων αυτών με τις σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες αποτελεί η υιοθέτηση της οπτικής των παιδιών ως δρώντων υποκειμένων και η απόπειρα να αναδυθεί η φωνή των παιδιών, οι πρακτικές, οι αντιλήψεις και οι νοηματοδοτήσεις τους σε σχέση με τους χώρους στους οποίους κινούνται καθημερινά.

Το μάθημα αποτελείται από τις εξής θεματικές ενότητες:

- Εξέταση της έννοιας του χώρου ως κοινωνικού και πολιτισμικού προϊόντος, δηλαδή ως πεδίου συγκρότησης κοινωνικών σχέσεων και παραγωγής ταυτοτήτων, το οποίο ταυτόχρονα παράγεται και μετασχηματίζεται από την δράση των υποκειμένων.

- Ανάδειξη της οπτικής των παιδιών ως ενεργών δρώντων, ικανών να παράγουν νοήματα σε σχέση με τους χώρους που ζουν και κινούνται, και να διαπραγματεύονται όρια και περιορισμούς.

- Εστίαση σε συγκεκριμένα τμήματα του αστικού χώρου (σπίτι, γειτονιά, χώροι παιχνιδιού, χώροι τυπικής και άτυπης μάθησης), στους τρόπους χρήσης από τα παιδιά (κίνηση, δράση, πρακτικές), στον βαθμό αυτονομίας/εξάρτησης από τους ενήλικες και στις μορφές δημιουργικής απόκρισης σε όρια και περιορισμούς.

- Έμφαση στο κοινωνικό, πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο, το οποίο διαμορφώνει τη βιωμένη εμπειρία του χώρου (κοινωνική τάξη, φύλο, μετανάστευση, μετακινούμενοι πληθυσμοί).

- Παρουσίαση ερευνητικών και εκπαιδευτικών εργαλείων με στόχο την ενδυνάμωση και την ανάδειξη της φωνής των παιδιών (φωτογραφία, βίντεο, νοητικοί χάρτες, διαδρομές, καθώς και αφηγήσεις, συνεντεύξεις, group discussions, παρατήρηση).

Το μάθημα είναι σεμιναριακό (μέγιστος αριθμός 30 φοιτήτριες/ες). Περιλαμβάνει εισηγήσεις, παρουσίαση και ανάλυση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, παρουσιάσεις προσκεκλημένων εισηγητών. Η αξιολόγηση γίνεται με εργασία.

4. ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Τα μαθήματα της συγκεκριμένης ενότητας αφορούν τα χαρακτηριστικά και τις διαδικασίες παραγωγής επιστημονικής γνώσης. Παρέχουν καταρχάς την απαραίτητη γνώση επιστημολογικών και μεθοδολογικών εννοιών, εργαλείων, προβληματισμών και κατευθύνσεων ώστε, στη συνέχεια, να είναι δυνατή η παρακολούθηση άλλων μαθημάτων της ίδιας ενότητας, τα οποία εξειδικεύονται στις αναλύσεις ερευνητικών δεδομένων. Καλύπτονται θέματα όπως: αλήθεια και αντικειμενικότητα, ιστορία και κριτική των μεθόδων, σχέση φυσικών και κοινωνικών επιστημών, επιστημονική εξέλιξη και πρόοδος, ιστορία και κοινωνιολογία της επιστήμης, έρευνα και ερευνητής/τρια, επιστημονική αξιοπιστία και εγκυρότητα, εξήγηση και ερμηνεία, μέθοδοι και τεχνικές, τεχνικές δειγματοληψίας, εφαρμογές. Επιπλέον, τα μαθήματα στοχεύουν να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας, προϋπόθεση για τη συμμετοχή στα περισσότερα μαθήματα του ΠΣ.

Τέλος, δίνεται η δυνατότητα εμβάθυνσης στις ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους έρευνας. Στις πρώτες εργαζόμαστε με αριθμητικά δεδομένα που προκύπτουν όταν χρησιμοποιούμε τις μεθόδους της παρατήρησης ή του πειράματος. Παρουσιάζονται μέθοδοι διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων της εκπαιδευτικής έρευνας, με στόχο την περιγραφή και την ερμηνεία των φαινομένων που αντανακλώνται στα δεδομένα αυτά. Η ποιοτική έρευνα έχει ιδιαίτερους κανόνες και αρχές. Τα σχετικά μαθήματα ασχολούνται με το ζήτημα της αντικειμενικότητας, καθώς και με τις ποικίλες τεχνικές, όπως την ανάλυση περιεχομένου, την ανάλυση λόγου, την επιτόπια και συμμετοχική παρατήρηση, την εθνομεθοδολογία. Προτείνονται επίσης εφαρμογές των ποιοτικών μεθόδων σε ερευνητικά σχέδια με αντικείμενο τις εκπαιδευτικές σχέσεις και πρακτικές.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα της ενότητας είναι τρία και αφορούν: τα δύο γενικά ζητήματα μεθοδολογίας της έρευνας και το τρίτο την ποσοτική ανάλυση εμπειρικών δεδομένων.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Μεθοδολογίας εννέα (9) Διδακτικές Μονάδες (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

401. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I (υποχρεωτικό) και

407. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες II (υποχρεωτικό)

Α. Βασιλοπούλου, Β. Λέκκα, Γ. Λιαράκου

Το μάθημα έχει στόχο να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με όλο το φάσμα των μεθόδων που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές στις κοινωνικές επιστήμες και ιδιαίτερα στην εκπαίδευση. Ξεκινάει από μια σύντομη ανασκόπηση της θεωρίας της επιστήμης από την οποία απορρέει η ερευνητική μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών και επεκτείνεται σε ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον διεξαγωγής της έρευνας και τον σχεδιασμό της, τα θέματα της δεοντολογίας, της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας, τα είδη των ερευνητικών προσεγγίσεων και τις στρατηγικές συλλογής δεδομένων. Καλύπτει ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις και εκθέτει κριτικά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε προσέγγισης. Με το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/τριες είναι σε θέση να συντάξουν ένα σχέδιο έρευνας.

403. Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Στατιστική (υποχρεωτικό)

Δ. Μάνεσης

Πρόκειται για ένα δίωρο εισαγωγικό μάθημα Στατιστικής, το οποίο αποτελείται από μία διάλεξη και μία εβδομαδιαία εργαστηριακή δραστηριότητα. Στη διάλεξη παρουσιάζονται μέθοδοι και τεχνικές της Περιγραφικής και Επαγωγικής Στατιστικής, όπως κατανομές συχνοτήτων, μέτρα της κεντρικής τάσης, μέτρα διασποράς, κανονική κατανομή, αξιολόγηση ατομικών περιπτώσεων, δειγματοληψία, δειγματοληπτική κατανομή, σημειακή εκτίμηση παραμέτρων, εκτίμηση με τα διαστήματα εμπιστοσύνης, εισαγωγή στον έλεγχο υποθέσεων, έλεγχος t , έλεγχοι με την κατανομή χ^2 , την απλή παλινδρόμηση και συσχέτιση με τον συντελεστή Pearson. Στην υποχρεωτική εργαστηριακή άσκηση οι φοιτητές/τριες ασκούνται στη χρήση στατιστικού λογισμικού με τη βοήθεια του οποίου κατανοούν τις μεθόδους που διδάσκονται στη διάλεξη και επεξεργάζονται δεδομένα που προέρχονται από έρευνες που έχουν διεξαχθεί. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών περιλαμβάνει δύο εξετάσεις: μία στηρίζεται στη διερεύνηση ερευνητικών υποθέσεων με τη βοήθεια στατιστικού λογισμικού ενώ η δεύτερη αφορά σε ερωτήσεις κατανόησης της θεωρίας και στην επίλυση προβλημάτων με χαρτί και μολύβι.

5. ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Εισαγωγή σε βασικές αρχές και θεωρίες των θετικών επιστημών, κυρίως της Βιολογίας, της Φυσικής και των Μαθηματικών, στην εξέλιξη των βασικών τους εννοιών και στη σχέση τους με ζητήματα εκπαίδευσης και διδακτικής. Περιλαμβάνονται επίσης μαθήματα που αφορούν την πληροφορική και τη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Εκπαίδευσης στις Θετικές Επιστήμες έξι (6) Διδακτικές Μονάδες από 2 Υποχρεωτικά Μαθήματα (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

502. Οι φυσικές επιστήμες στην εκπαίδευση (υποχρεωτικό)

Π. Παντίδος, Γ. Σταράκης

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τις διαδικασίες συγκρότησης της διδασκαλίας και της μάθησης εννοιών από τις φυσικές επιστήμες για την προσχολική εκπαίδευση. Γίνεται πραγμάτευση ζητημάτων που αφορούν στη σχολική, επιστημονική και βιωματική γνώση, στη συγκρότηση των προγραμμάτων σπουδών ΦΕ, στα χαρακτηριστικά της παιδικής σκέψης για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου, στις ιδέες των παιδιών για συγκεκριμένες έννοιες των ΦΕ και στη σχέση τους με το επιστημονικά συμβατό, στις θεωρίες διδασκαλίας-μάθησης από τη διδακτική των ΦΕ, στους όρους συγκρότησης διδακτικών δραστηριοτήτων και στις προτεινόμενες δραστηριότητες για συγκεκριμένες επιστημονικές έννοιες. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών είναι διαμορφωτική και συμπερασματική και υλοποιείται με γραπτές ομαδικές εργασίες περιορισμένης έκτασης, ατομική εργασία και μέσω τελικής γραπτής δοκιμασίας.

5Κ1. Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής Ι

Π. Παντίδος, Α. Παρούση, Β. Τσελφές

Το θέατρο με κούκλες ως θεατρική τέχνη είναι ένας πολυσήμαντος χώρος διαχείρισης της γλώσσας, της κίνησης, της εικόνας, της μουσικής και της σκηνικής τέχνης. Ένα σημαντικό όμως μέρος της διαχείρισης αυτής μπορεί να στηριχθεί σε έννοιες και πρακτικές των φυσικών επιστημών (φύση και διαχείριση του φωτός, κατασκευή ειδώλων, ερμηνείες σχετικών φαινομένων κ.λπ.). Ταυτόχρονα, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το κουκλοθέατρο μπορούν να μετασχηματιστούν και να θεωρηθούν ανάλογες των εργαστηριακών επιστημονικών δραστηριοτήτων, κατά τις οποίες το υποκείμενο εναλλάσσει ρόλους: επιχειρεί μια επαναλαμβανόμενη μετατόπιση από τη θέση του θεατή/παρατηρητή (που αναπαριστά, προβλέπει και ερμηνεύει τα “γεγονότα”), στη θέση του χειριστή (που παρεμβαίνει και “υλοποιεί τα γεγονότα”), καθώς και αντίστροφα. Τέλος, τα φυσικά γεγονότα, όπως αναπαρίστανται, τουλάχιστον μέσα από τα πειράματα επίδειξης, αποτελούν θεατρικά γεγονότα ενός θεάτρου αντικειμένων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση και η καταγραφή διαφορετικών τρόπων χρήσης του κουκλοθέατρου ως αυτόνομης θεατρικής έκφρασης και, ταυτόχρονα, ως μέσου διδασκαλίας ιδεών και πρακτικών των φυσικών επιστημών στην προσχολική ηλικία.

Το περιεχόμενο του μαθήματος συγκροτείται από δύο ενότητες:

1. Παρουσίαση και ανάλυση διαφορετικών θεατρικών εκφράσεων. Αναπαράσταση και “κατασκευή” φυσικών φαινομένων: επιστημονική και διδακτική διάσταση (μελέτη αυθεντικών επιστημονικών κειμένων, εργαστηριακές δραστηριότητες κ.λπ.).

2. Οι φοιτητές/τριες σχεδιάζουν και εφαρμόζουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Στο πλαίσιο αυτό καλούνται να διαχειριστούν το υλικό τους κάτω από τις προϋποθέσεις που θέτουν τόσο οι επιστημονικές υποθέσεις και οι πρακτικές της επιστήμης όσο και οι αρχές και οι υποθέσεις της αισθητικής και της διδακτικής. Το μάθημα αξιολογείται μέσα από τη δημόσια παρουσίαση της δουλειάς των φοιτητών/τριών.

504. Λογικο-μαθηματικές σχέσεις και αριθμητικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση

Θεμελιώδεις λογικές και μαθηματικές σχέσεις. Βασικά χαρακτηριστικά της λογικής σκέψης. Χαρακτηριστικά, οργάνωση και συμβολική έκφραση των μαθηματικών εννοιών. Σχέση μαθηματικών εννοιών και υλικής πραγματικότητας. Οι έννοιες του αριθμού. Η ιδιοποίηση των εννοιών του αριθμού από τα παιδιά. Απαρίθμηση, διάταξη και μέτρηση. Συστήματα συμβολικών παραστάσεων και γλωσσικές εκφράσεις των αριθμών. Οι αριθμητικές πράξεις και η αντιστοίχισή τους σε καταστάσεις της πραγματικότητας. Κλάσματα. Οι διαδοχικές επεκτάσεις της έννοιας του αριθμού (ακέραιος, ρητός - δεκαδικός αριθμός).

505. Εισαγωγή στην πληροφορική

Δ. Μάνεσης

Πρόκειται για ένα δίωρο εισαγωγικό μάθημα Πληροφορικής, το οποίο αποτελείται εβδομαδιαία από μία διάλεξη και μια εργαστηριακή δραστηριότητα. Στη διάλεξη παρουσιάζονται το λειτουργικό σύστημα των Windows, ο κειμενογράφος Microsoft Word, το λογιστικό φύλο Microsoft Excel, η εφαρμογή παρουσιάσεων Power Point και οι βασικές διαδικτυακές εφαρμογές (εξερευνητές διαδικτύου και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο). Στην υποχρεωτική εργαστηριακή άσκηση οι φοιτητές/τριες ασκούνται στη χρήση των εφαρμογών με τη βοήθεια καθοδηγούμενων ασκήσεων. Οι φοιτητές/τριες εκπονούν ατομικές εργασίες κατά τις οποίες αναζητούν και επεξεργάζονται στοιχεία χρησιμοποιώντας μία ή περισσότερες εφαρμογές και αποδίδουν τα αποτελέσματα και συμπεράσματά τους με τη μορφή μιας παρουσίασης του Power Point. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών περιλαμβάνει: (α) μια εξέταση η οποία στηρίζεται στην επεξεργασία στοιχείων (κειμένων ή πινάκων) χρησιμοποιώντας το λογισμικό που περιλαμβάνεται στην ύλη του μαθήματος και (β) την αξιολόγηση της ατομικής εργασίας που παρουσιάστηκε από τον φοιτητή.

506. Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση

Η. Βούλγαρη

Οι ΤΠΕ αποτελούν πολύτιμα εργαλεία διδασκαλίας και μάθησης μπορούν να ενισχύσουν τα κίνητρα των μαθητών, να υποστηρίξουν τη δόμηση και την αναπαράσταση της γνώσης, τη διαχείριση των πληροφοριών, τη δημιουργία, τον πειραματισμό και την επικοινωνία. Η διάχυση και η σημασία των ΤΠΕ σε όλο και περισσότερους τομείς της κοινωνίας και η συνεχής εμφάνιση νέων τεχνολογικών εργαλείων καθιστούν σημαντική την απόκτηση δεξιοτήτων χειρισμού και χρήσης των ΤΠΕ. Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται, μέσω θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων, διαθεματική και διεπιστημονική επισκόπηση της εφαρμογής των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, με έμφαση στη χρήση του υπολογιστή ως εργαλείου διδασκαλίας και μάθησης. Οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή τόσο με τεχνολογικά εργαλεία όσο και με πρακτικές και παιδαγωγικές θεωρίες που θα τους βοηθήσουν στην αποτελεσματική ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, και στον σχεδιασμό και τη βελτιστοποίηση στρατηγικών εφαρμογής των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Το μάθημα πραγματεύεται θεματικές όπως θεωρίες μάθησης και διδακτικά μοντέλα με ΤΠΕ (π.χ. κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες, εποικοδομιστικές προσεγγίσεις, συμπεριφοριστικές θεωρίες), ζητήματα ένταξης των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον, το διαδίκτυο στην εκπαίδευση (εφαρμογές, εργαλεία, αξιοποίηση), εκπαιδευτικό λογισμικό, σχεδιασμός εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ, δεξιότητες και απαιτήσεις μαθητών, αξιολόγηση εφαρμογής, και επισκόπηση συναφούς έρευνας.

508. Διδασκαλία της βιολογίας: η Εξέλιξη ως ενοποιητική θεωρία

Κ. Αθανασίου

Το μάθημα σχεδιάστηκε για να απευθύνεται στους/στις φοιτητές/τριες ενός Παιδαγωγικού Τμήματος και αποτελεί εισαγωγή στις βιολογικές επιστήμες. Η ιδιαιτερότητα του μαθήματος έγκειται στο γεγονός ότι δεν εντάσσει τη μελέτη της εξέλιξης μέσω φυσικής επιλογής ως ένα επιμέρους κεφάλαιο, αλλά τη χρησιμοποιεί ως την ενοποιητική θεωρία για τη μελέτη και την κατανόηση όλων των υπόλοιπων εννοιών και ενοτήτων της βιολογίας. Το περιεχόμενο του μαθήματος σχεδιάστηκε με βάση τα παρακάτω δεδομένα: (α) Το μάθημα παρακολουθούν φοιτητές/τριες για τους οποίους η Βιολογία δεν είναι το βασικότερο αντικείμενο ενασχόλησης, αλλά ένα βοηθητικό εργαλείο για την κατανόηση άλλων γνωστικών αντικειμένων όπως οι Περιβαλλοντικές Επιστήμες και η Οικολογία, η Αγωγή Υγείας, η Ειδική Αγωγή, οι Επιστήμες του ανθρώπου κ.ά. (β) Πολλά επιμέρους κεφάλαια από τα θέματα των Βιολογικών Επιστημών αποτελούν για τους/τις φοιτητές/τριες των Παιδαγωγικών Τμημάτων αντικείμενα της μελλοντικής τους διδασκαλίας (στην ύλη έχουν ενταχθεί κεφάλαια σχετικά με την ταξινόμηση των ζώων και των φυτών). (γ) Υπάρχουν ανοιχτά ή εξειδικευμένα ζητήματα των Επιστημών της Αγωγής τα οποία προϋποθέτουν την εξοικείωση του/της φοιτητή/τριας με βασικές γνώσεις της Βιολογίας ή της Γενετικής. Η συγκεκριμένη ανάγκη υπαγόρευσε να συμπεριληφθούν στην ύλη τα κεφάλαια της Γενετικής του Κυττάρου, της Κληρονομικότητας και του Νευρικού Συστήματος.

511. Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών Ι

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Η προσέγγιση των διδακτικών υλικών ως φορέων μαθηματικών εννοιών (υλικά διδασκαλίας μαθηματικών των Μοντεσσόρι, Κιζινέρ-Γκατένιο, Στερν). Η προσέγγιση των δραστηριοτήτων με τα διδακτικά υλικά ως γενεσιουργός διαδικασία συγκρότησης μαθηματικών εννοιών (υλικά διδασκαλίας μαθηματικών του Ντιένς). Υλικά και παιχνίδια βιομηχανικής κατασκευής για τη διδασκαλία των μαθηματικών (Lego, Unifix). Παραδοσιακά και επινοημένα εκπαιδευτικά παιχνίδια στη διδασκαλία των μαθηματικών. Νοητικές ασκήσεις και κινητικές δραστηριότητες στη διδασκαλία των μαθηματικών. Η χρήση των υπολογιστών στη διδασκαλία μαθηματικών εννοιών. Επιστημολογικές, σημειολογικές και διδακτικές ενστάσεις για τη χρήση διδακτικών υλικών στη διδασκαλία των μαθηματικών.

512. Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσχολική εκπαίδευση

Κ. Νικολοπούλου

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών για τις ΤΠΕ στην Προσχολική Εκπαίδευση, τα παιδιά με την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού, στο πλαίσιο καθημερινών σχολικών δραστηριοτήτων έρχονται σε επαφή, εξοικειώνονται και κατανοούν βασικές λειτουργίες των ΤΠΕ. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα αναφορικά με την ένταξη, χρήση και αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσχολική εκπαίδευση. Θίγονται οι εξής θεματικές. Εκπαιδευτικές λειτουργίες του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Επιχειρηματολογία (υπέρ και εναντίον) της χρήσης υπολογιστή από νήπια. Βασικές προϋποθέσεις για την υποστήριξη-εμπλουτισμό της μάθησης των νηπίων με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ. Οι ΤΠΕ στο πρόγραμμα σπουδών του νηπιαγωγείου. Παιδικό παιχνίδι και υπολογιστές. Ζητήματα σχετικά με το εκπαιδευτικό λογισμικό προσχολικής ηλικίας. Εκπαίδευση-επιμόρφωση και στάσεις των νηπιαγωγών στις ΤΠΕ. Ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από νήπια σε τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (αφορούν στη γνωστική και κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη, τη λεπτή κινητικότητα, το φύλο, την ειδική αγωγή και την υποστήριξη-διαμεσολάβηση των νηπιαγωγών ή ενηλίκων). Αποτελέσματα ερευνών σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από νήπια στο σπίτι και ζητήματα προστασίας των παιδιών. Το εργαστήριο του μαθήματος εστιάζει στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην προσχολική εκπαίδευση (σχεδιασμός και παρουσίαση εκπαιδευτικών σεναρίων χρήσης λογισμικού) και στην αξιολόγηση εκπαιδευτικών λογισμικών προσχολικής ηλικίας με χρήση ερωτηματολογίων αξιολόγησης.

514. Βασικές έννοιες μαθηματικών (υποχρεωτικό)

Δ. Χασάπης

Οι φυσικοί αριθμοί και οι αναπαραστάσεις τους. Οι πράξεις μεταξύ των φυσικών αριθμών. Οι αλγόριθμοι των αριθμητικών πράξεων. Βασικές ιδιότητες των φυσικών αριθμών. Διαιρετότητα. Κλασματικές μονάδες και κλασματικοί αριθμοί. Πράξεις μεταξύ κλασματικών αριθμών. Κλάσματα και δεκαδικοί αριθμοί. Ακέραιοι αριθμοί. Σύνολα και πράξεις μεταξύ συνόλων. Συναρτήσεις. Βασικές έννοιες γεωμετρίας. Παράλληλες και κάθετες ευθείες. Τα βασικά επίπεδα γεωμετρικά σχήματα. Εμβαδά γεωμετρικών σχημάτων. Στερεά γεωμετρικά σχήματα.

516. Εκπαιδευτική τεχνολογία και ψηφιακός κόσμος: σύγχρονες τάσεις και προοπτικές

Η. Βούλγαρη

Το μάθημα επικεντρώνεται σε σύγχρονα θέματα εκπαιδευτικής τεχνολογίας και του ψηφιακού κόσμου (εφαρμογές, εργαλεία, υπηρεσίες, λειτουργίες) ως πηγές που μπορούν να ενισχύσουν τη διδασκαλία, τη μάθηση και την εκπαιδευτική πρακτική. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με σύγχρονα θέματα και τάσεις στον χώρο της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Παράλληλα, οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με εφαρμογές, εργαλεία, υπηρεσίες και λειτουργίες που αφορούν τον ψηφιακό κόσμο και μπορούν να ενισχύσουν την εκπαιδευτική πράξη, στο ερευνητικό και στο επαγγελματικό έργο τους. Ανάμεσα στα θέματα που πραγματεύεται το μάθημα είναι το διαδίκτυο στην εκπαίδευση και τη μάθηση, υπηρεσίες διαδικτύου στην εκπαιδευτική και επιστημονική πρακτική, τεχνολογίες Web 2.0, διαδικτυακά συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης, ηλεκτρονική μάθηση (e-learning), μάθηση μέσω κινητών συσκευών (mobile learning), εικονική πραγματικότητα και εικονικοί κόσμοι, αξιολόγηση και παιδαγωγική αξιοποίηση υπηρεσιών διαδικτύου.

517. Ψηφιακά παιχνίδια, εικονικοί κόσμοι και μάθηση: έρευνα και εφαρμογές

Η. Βούλγαρη

Τα ψηφιακά παιχνίδια (ΨΠ) και οι εικονικοί κόσμοι (ΕΚ) αποτελούν περιβάλλοντα που προσελκύουν όχι μόνο μεγάλο πλήθος χρηστών, αλλά επίσης και το ερευνητικό ενδιαφέρον σε πεδία όπως η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, οι νευροεπιστήμες, η εκπαίδευση, η οικονομία, και η πληροφορική. Μεγάλος όγκος έρευνας περιγράφει το δυναμικό τους ως μαθησιακών εργαλείων. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με θέματα που αφορούν τη μάθηση που βασίζεται στο ψηφιακό παιχνίδι (digital games based learning) και τους εικονικούς κόσμους. Το μάθημα, μέσω διεπιστημονικής προσέγγισης, πραγματεύεται θέματα όπως η επισκόπηση της σχετικής έρευνας, το κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, η εφαρμογή τους στη διδασκαλία και τη μάθηση, σχετικές θεωρίες μάθησης και αρχές ψυχολογίας, κριτική θεώρηση θετικών και αρνητικών σημείων στην παιδαγωγική εφαρμογή των ψηφιακών παιχνιδιών, βασικές παιδαγωγικές αρχές σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησής τους. Παρουσιάζονται επίσης και παραδείγματα ψηφιακών παιχνιδιών και εικονικών κόσμων.

518. Διδασκαλία και μάθηση με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Κ. Νικολοπούλου

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση αποτελούν αντικείμενο ενός διεπιστημονικού κλάδου, ο οποίος πραγματεύεται όχι τόσο αυτές τις τεχνολογίες καθεαυτές αλλά την ίδια τη μάθηση. Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/τριες σε βασικά ζητήματα διδασκαλίας και μάθησης με τις ΤΠΕ. Θίγονται οι εξής θεματικές. Μοντέλα ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση (τεχνικό, πραγματολογικό, ολοκληρωμένο). Εστίαση στον υπολογιστή ως γνωστικό-διερευνητικό εργαλείο, ως μέσο διδασκαλίας και μάθησης και ως πηγή πληροφορίας. Θεωρίες μάθησης (συμπεριφορισμός, εποικοδομητισμός) και ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Ο υπολογιστής και οι παιδαγωγικές του χρήσεις. Πολυμέσα, υπερμέσα, προσομοιώσεις, ηλεκτρονικά παιχνίδια και διαδίκτυο στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ζητήματα που αναδεικνύονται από την εισαγωγή των ΤΠΕ στη σχολική πραγματικότητα (σκοπιμότητα και μεθοδολογία ένταξης, υλικοτεχνική υποδομή, προσαρμογές αναλυτικού προγράμματος, επιμόρφωση εκπαιδευτικών). Οι ΤΠΕ στην ελληνική εκπαίδευση. Φύλο και ΤΠΕ. Το εργαστήριο του μαθήματος εστιάζει στη χρήση του διαδικτύου (χρήση διαδεδομένων μηχανών αναζήτησης, αναζήτηση επιστημονικής βιβλιογραφίας) και στον σχεδιασμό και παρουσίαση δραστηριοτήτων με εκπαιδευτικό λογισμικό.

519. Ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα για την προσχολική εκπαίδευση: σχεδιασμός, ανάπτυξη και αξιολόγηση

Η. Βούλγαρη

Το μάθημα επικεντρώνεται στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την εφαρμογή, και την αξιολόγηση ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων και εκπαιδευτικών πόρων στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης. Τα ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα μπορούν να αποτελέσουν ένα πολύτιμο εργαλείο για την υποστήριξη της μάθησης. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται όλο και μεγαλύτερος όγκος ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού και ψηφιακών εκπαιδευτικών πόρων (π.χ. αποθετήριο μαθησιακών αντικειμένων “Φωτόδεντρο”). Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες έρχονται σε επαφή με αποθετήρια υλικού αλλά και εφαρμογές, εργαλεία και υπηρεσίες ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου (π.χ. λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων, εργαλεία ανάπτυξης εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας, εφαρμογές ανάπτυξης ψηφιακών παιχνιδιών, εφαρμογές ανάπτυξης ψηφιακών ιστοριών) και δημιουργούν τα δικά τους ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα. Παράλληλα, εξοικειώνονται με αρχές σχεδιασμού και αξιολόγησης ψηφιακού υλικού για την προσχολική ηλικία, και τρόπους εφαρμογής του σε εκπαιδευτικό πλαίσιο. Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να εξοικειωθούν με τη αναζήτηση, τη χρήση, αλλά και τη δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού έτσι ώστε να μπορούν να το χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά στη μαθησιακή διαδικασία.

520. Σχεδιασμός εκπαιδευτικών σεναρίων και δραστηριοτήτων με ΤΠΕ

Κ. Νικολοπούλου

Σκοπός του μαθήματος είναι ο σχεδιασμός/ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεναρίων και δραστηριοτήτων με ΤΠΕ. Το θεωρητικό μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει τα εξής: Το εκπαιδευτικό σενάριο (ή σενάριο διδασκαλίας) στη διδακτική πράξη. Δομή και περιεχόμενο δραστηριότητας και εκπαιδευτικού σεναρίου με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ. Περιβάλλοντα μάθησης με ΤΠΕ (διαδίκτυο και εκπαιδευτικά λογισμικά) για την προσχολική εκπαίδευση. Η οργάνωση ενός εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ. Σχεδιασμός, ενδεχόμενη εφαρμογή (σε τάξη νηπιαγωγείου) και αξιολόγηση σεναρίου διδασκαλίας. Στο εργαστήριο οι φοιτητές/τές, σε ομάδες, προσαρμόζουν, σχεδιάζουν/αναπτύσσουν και παρουσιάζουν εκπαιδευτικά σενάρια (επιλογή γνωστικού αντικειμένου ή θεματικής περιοχής, περιγραφή του πλαισίου ένταξης, περιγραφή απαιτούμενων μέσων) και απλές εκπαιδευτικές δραστηριότητες με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.

521. Ο ρόλος του πειράματος στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών

Γ. Σταράκης

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τον ρόλο του πειράματος ως διδακτικού εργαλείου στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών. Πραγματεύεται ζητήματα που αφορούν στα είδη πειραμάτων, στον ρόλο τους στα διάφορα διδακτικά μοντέλα, στην ενσωμάτωσή τους στη μαθησιακή διαδικασία ως εργαλείων πρόκλησης ενδιαφέροντος, ανίχνευσης/ανάδειξης των ιδεών των παιδιών, διερεύνησης και εφαρμογής της νέας γνώσης, στη σχέση καταλληλότητάς τους με τη ψυχοπνευματική ανάπτυξη των μαθητών προσχολικής ηλικίας καθώς και στη διδακτική αξία διεξαγωγής τους με υλικά καθημερινής χρήσης. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών είναι διαμορφωτική και συμπερασματική και υλοποιείται με γραπτές ομαδικές εργασίες περιορισμένης έκτασης, προφορική παρουσίαση ομαδικών εργασιών σε πλαίσιο μικροδιδασκαλίας και μέσω τελικής γραπτής δοκιμασίας. Το μάθημα είναι εργαστηριακό και ο μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων ανέρχεται στους είκοσι (20).

6. ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ

Στην ενότητα επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τη χρήση των τεχνών στον χώρο της εκπαίδευσης τόσο ως αντικείμενο μάθησης όσο και ως εκπαιδευτικό εργαλείο. Αναγκαία προϋπόθεση γι' αυτό αποτελεί η θεωρητική κατάρτιση στις σχετικές τέχνες. Είναι υποχρεωτική η επιλογή τριών μαθημάτων: ένα από τον χώρο της μουσικής και κινητικής αγωγής, ένα σχετικό με τις εικαστικές τέχνες και ένα με το θέατρο-κουκλοθέατρο.

Πιο αναλυτικά, στα μαθήματα παρέχονται καταρχάς οι θεωρητικές βάσεις της μουσικής και της κινητικής αγωγής, αναλύονται τα βασικά στοιχεία των μουσικο-κινητικών παιχνιδιών, διδάσκονται πρώτες μορφές αυτοσχεδιασμού και εξετάζονται οι αρχές της διδακτικής της μουσικής σε παιδιά. Παράλληλα γίνεται βιωματική προσέγγιση του τραγουδιού, της χρήσης μουσικών οργάνων καθώς και της κατασκευής μουσικών οργάνων με απλά υλικά.

Τα μαθήματα της εικαστικής αγωγής αποτελούνται από δύο ενότητες: αυτήν της εξοικείωσης με τις βασικές έννοιες και τεχνικές των εικαστικών τεχνών και εκείνη της μελέτης της διδακτικής τους ως επιστημονικού κλάδου. Η κάθε μία από τις ενότητες συνδυάζει τη θεωρητική με την πρακτική διάσταση του αντικείμενου της. Η θεωρητική μελέτη της ιστορίας των εικαστικών τεχνών συνοδεύεται από την προσωπική εμπειρία της καλλιτεχνικής δημιουργίας (προσφέρεται στο εργαστήριο: 608. Στοιχεία και τεχνικές των εικαστικών τεχνών). Η εξέταση των βασικών παραμέτρων της Διδακτικής των εικαστικών τεχνών, καθώς και οι σύγχρονες προσεγγίσεις ανάλυσης του παιδικού σχεδίου (618. Παιδικό σχέδιο: σύγχρονες προσεγγίσεις) συνοδεύονται από την εξάσκηση σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες κατάλληλες για εφαρμογή στην προσχολική ηλικία (93Η. Διδασκαλία σχεδίου στην προσχολική ηλικία).

Τα μαθήματα θεατρικής αγωγής αποσκοπούν στην εξοικείωση με το θέατρο σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Η θεατρική πράξη ως μέσο καλλιέργειας αποσκοπεί στην απόκτηση τόσο γνώσεων όσο και της ικανότητας να χρησιμοποιηθούν στην πράξη οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν, αλλά και για τη δημιουργία θεατρικών δρώμενων στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος και στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον αποσκοπεί να ενεργοποιήσουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις και τις δυνατότητές τους σε όλα τα επίπεδα και μέσα από τη συνειδητοποίηση των δυνάμεών τους να ασκηθούν σωματικά, ψυχικά και πνευματικά.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Αγωγής στις Τέχνες εννέα (9) Διδακτικές Μονάδες (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

6. Α. Μαθήματα μουσικής-κίνησης

601. Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής

Ο. Αγαλιανού

Η ανάπτυξη των θεωριών της μουσικής και κινητικής αγωγής, όπως τις γνωρίζουμε σήμερα, ξεκινά στις αρχές του 20ού αιώνα και εντάσσεται στη γενικότερη τάση της εποχής για επαναπροσδιορισμό της εκπαίδευσης. Επηρεάζονται δε από την καλλιτεχνική, επιστημονική και κοινωνική ατμόσφαιρα τη εποχής. Βασικό στοιχείο αποτελεί η επανασύνδεση της μουσικής και κινητικής αγωγής. Στο μάθημα παρουσιάζονται οι βασικές προσεγγίσεις της μουσικοκινητικής αγωγής (ΜΚΑ): ανιχνεύονται οι ρίζες τους, παρουσιάζονται οι βασικές αρχές τους και οι δυνατότητες αξιοποίησής τους στην παιδική ηλικία στο πλαίσιο της αισθητικής αγωγής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατανόηση βασικών μουσικών εννοιών, στη σχέση τους με την κίνηση και τον λόγο ως ρυθμικό φαινόμενο, στον τρόπο επιλογής κατάλληλου υλικού και εκπαιδευτικών μέσων και στην αξιοποίησή τους στη μουσική παιδαγωγική. Εξετάζεται, επίσης, το παιδαγωγικό πλαίσιο της σύγχρονης ΜΚΑ και ο ρόλος του εκπαιδευτικού. Παράλληλα, μελετούνται τα στάδια μουσικής ανάπτυξης των παιδιών και η συσχέτιση αυτών με τη γενικότερη ανάπτυξή τους. Τα μαθήματα γίνονται μέσα από διαλέξεις, συζητήσεις και προβολές. Στόχο έχουν την παροχή γνώσεων, πληροφοριών και κινήτρων ώστε οι φοιτητές/τριες να διαμορφώνουν μια προσωπική άποψη για τη μουσική παιδαγωγική και ένα τρόπο σκέψης ο οποίος θα ενισχύσει την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

602. Αυτοσχέδιες κατασκευές μουσικών οργάνων

N. Τσαφταρίδης

Κατάταξη των μουσικών οργάνων. Βασικές γνώσεις για την παραγωγή του ήχου στα μουσικά όργανα. Απλές κατασκευές μουσικών οργάνων με “φτωχά” υλικά όπως κουτιά από αναψυκτικά, πλαστικά ποτήρια, χάνδρες, κομμάτια από ξύλο, φύλλα, όστρακα. Ρυθμικά και μελωδικά παιχνίδια με χρήση των ιδιοκατασκευασμένων οργάνων. Το θεωρητικό μέρος περιλαμβάνει διαλέξεις και συζητήσεις και το εργαστηριακό την κατασκευή μικρών αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων καθώς και τη χρήση τους.

605. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα I

N. Τσαφταρίδης

Η κάθε περιοχή, όπως και κάθε εποχή, σηματοδοτούνται από συγκεκριμένα μουσικά ιδιώματα. Ένας από τους παράγοντες διαμόρφωσής τους είναι και τα μουσικά όργανα. Γι' αυτόν τον λόγο διερευνώνται διάφορα μουσικά ιδιώματα μέσω της κατασκευής του αντίστοιχου μουσικού οργάνου. Η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματώνεται με μαθήματα (α) σεμιναριακής μορφής ώστε οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν το συγκεκριμένο μουσικό ιδίωμα και (β) εργαστηριακής που περιλαμβάνει την κατασκευή μουσικού οργάνου.

606. Κρουστά μουσικά όργανα και ηχογόνες πηγές

N. Τσαφταρίδης

Στο μάθημα επιχειρείται η εις βάθος εξερεύνηση των δυνατοτήτων των κρουστών μουσικών οργάνων, τα οποία έχουν κατασκευαστεί σε προηγούμενα μαθήματα, αλλά και του ήχου που μπορούν να παραγάγουν διάφορα αντικείμενα. Θα χρησιμοποιηθούν ξυλάκια, μαράκες, shaker, κασετίνες, δίτονες κουδούνες, bendir, νταούλια αλλά και κουτάλια, κουβάδες, τενεκέδες, μπουκάλια, μεταλλικοί δίσκοι, πιάτα και σωλήνες. Ρυθμοί από την ελληνική παραδοσιακή μουσική, καθώς και από διάφορους εξωευρωπαϊκούς μουσικούς πολιτισμούς θα μελετηθούν και θα αποτελέσουν τα παραδείγματα για τις μουσικές κατασκευές που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του μαθήματος. Παράλληλα αναπτύσσεται η δεξιότητα στη χρήση των κρουστών οργάνων μέσω ασκήσεων δεξιοτεχνίας που θα συνδυάζουν το παίξιμο, τη ρυθμική απαγγελία και τη σημειογραφία. Οι μουσικοί και οι εκπαιδευτικοί ορίζοντες των φοιτητών/τριών διευρύνονται με διαλέξεις που πραγματοποιούνται από ειδικούς δασκάλους, συνθέτες και ερμηνευτές κρουστών.

619. Εισαγωγή στη μουσικοκινητική αγωγή Orff

O. Αγαλιανού

Μια από τις ευρύτερα διαδεδομένες προσεγγίσεις μουσικοκινητικής αγωγής (ΜΚΑ) είναι αυτή που αναπτύχθηκε από τον Carl Orff και την Gunild Keetman. Η διάδοσή της οφείλεται στην εξορισμού δυνατότητά της να εξελίσσεται και να επικαιροποιείται στον χώρο και τον χρόνο. Βασίζεται σε τρεις αλληλεπιδρώντες πυλώνες: την τέχνη, την εκπαίδευση και τον ουμανισμό. Ως μέσα χρησιμοποιεί τον λόγο, τη μουσική και την κίνηση, σε όλες τις πιθανές μεταξύ τους σχέσεις, με καταλύτη τον ρυθμό. Το μάθημα φέρνει τους/τις φοιτητές/τριες σε μια πρώτη επαφή με τις αρχές, τις αξίες και τις βασικές τεχνικές της ΜΚΑ Orff με στόχο να μπορούν να επεξεργάζονται πολυεπίπεδα λεκτικό, μουσικό και κινητικό υλικό όπως ποιήματα, παροιμίες, τραγούδια, χορούς κ.λπ., καθώς και υλικό από τις εικαστικές τέχνες. Οι τεχνικές της ΜΚΑ Orff επιτρέπουν σε κάθε άτομο που μιλά στοιχειωδώς τη μητρική του γλώσσα και έχει κατακτήσει τις βασικές μορφές μετακίνησης να μετέχει ενεργά στην εμπειρία της μουσικής σύνθεσης και εκτέλεσης, στον μουσικό και κινητικό αυτοσχεδιασμό και τη χορευτική επιτέλεση. Κύριες επιδιώξεις της ΜΚΑ Orff είναι η ανάπτυξη της εκφραστικότητας, της δημιουργικότητας και των συνεργατικών δεξιοτήτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον λόγο: στη σύνδεση του νοήματος, της προσωδίας και του επιτονισμού με την κίνηση, τη μουσική και την αξιοποίησή του στον μουσικοκινητικό αυτοσχεδιασμό, την έκφραση και τη δημιουργία. Η ΜΚΑ προτείνει την πολυεπίπεδη επεξεργασία ενός στοιχειακού υλικού και εστιάζει στη δημιουργία ενός ανάλογου τρόπου σκέψης. Το μάθημα συνδυάζει την πράξη με τη θεωρία μέσα σε βιωματικές δραστηριότητες οι οποίες βασίζονται στην πρακτική συμμετοχή των φοιτητών.

620. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα II

N. Τσαφταρίδης

Το μουσικό όργανο (το οποίο κατασκευάστηκε στο μάθημα 605. Κατασκευές μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα I) γίνεται κίνητρο για την εκμάθηση της βασικής τεχνικής παιξίματος. Οι φοιτητές/τριες μαθαίνουν να παίζουν και να διαβάζουν βασικούς ρυθμούς με χρήση ρυθμικής σημειογραφίας. Εξοικειώνονται με ρυθμούς και σχήματα από ακροάσεις μέσω της συμμετοχής τους σε μουσικά δρώμενα παίζοντας και τραγουδώντας. Έτσι μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να αναπαράγουν δημιουργικά ό,τι ακούν, δίνοντας έμφαση στην προφορικότητα. Για την εκμάθηση χρησιμοποιούνται τεχνικές από τον χώρο της λόγιας αλλά και της παραδοσιακής μουσικής.

624. Ιστορικές, πολιτισμικές και παιδαγωγικές διαστάσεις των μουσικών οργάνων

N. Τσαφταρίδης

Το μουσικό όργανο είναι μια κατασκευή, ένα τεχνούργημα, το οποίο περικλείει, μεταξύ άλλων, ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία και χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ή τον εμπλουτισμό της ηχοχρωματικής παλέτας της μουσικής αλλά και ως “εργαλείο εκμάθησης μουσικής”. Αποτελεί δε, συνδυασμό τεχνολογίας, εφαρμοσμένης επιστήμης και καλλιτεχνικής δημιουργίας ως προς την εικαστική του διάσταση και την ηχητική του ποιότητα. Εξελίχθηκε και μετασχηματίστηκε μέσα στον χρόνο άλλοτε δραστικά και άλλοτε οριακά ως προς την κατασκευή του, τα υλικά αλλά και τον τρόπο παιξίματος. Επιπλέον έχει δεθεί με μύθους γύρω από την προέλευση και την κατασκευή του, στερεότυπα που αφορούν τη δυσκολία ή την ευκολία παιξίματος και συγκεκριμένα μουσικά είδη στα οποία χρησιμοποιείται καθώς και στερεότυπα φύλου σε σχέση με τη δυνατότητα παιξίματος συγκεκριμένων μουσικών οργάνων. Όλα τα μουσικά όργανα εξαρτώνται από τη διάδραση και αλληλεπίδραση τεσσάρων παραγόντων που είναι οι εξής: τα διαθέσιμα υλικά, οι τεχνολογικές εξελίξεις, οι πολιτισμικές επιδράσεις (μύθοι, στερεότυπα, αξίες και προκαταλήψεις) και οι μεταναστεύσεις.

627. Ο χορός στην εκπαίδευση

O. Αγαλιανού

Ο χορός αποτελεί πανανθρώπινο μέσο έκφρασης και επικοινωνίας. Είναι μια από τις αρχαιότερες τέχνες και έχει αξιοποιηθεί πολυποίκιλα ως μέσο αγωγής. Σκοπός του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους/τις φοιτητές/τριες και να τους φέρει σε επαφή με τον χορό ως τέχνη, κοινωνική επιτέλεση και εκπαιδευτικό μέσο. Οι στόχοι του μαθήματος κινούνται σε δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη αφορά την προσωπική ανάπτυξη των φοιτητών, την ενίσχυση των εκφραστικών και δημιουργικών ικανοτήτων τους, την επαφή με το σώμα και το προσωπικό κινητικό λεξιλόγιο και τη δυνατότητα αποτελεσματικής μη λεκτικής επικοινωνίας. Η δεύτερη αφορά την εξοικείωση με θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές εφαρμογές οι οποίες θα επιτρέψουν στους/στις φοιτητές/τριες να αξιοποιήσουν τον χορό στη διδακτική πράξη, είτε ως αυτόνομο μέσο, είτε σε συνδυασμό και με άλλες τέχνες και γνωστικά αντικείμενα. Ως κύριο θεωρητικό εργαλείο χρησιμοποιείται η θεωρία του Rudolph Laban (Laban Movement Analysis) σε συνδυασμό και με άλλες θεωρίες και καλλιτεχνικές προσεγγίσεις. Τα είδη του χορού τα οποία προσεγγίζονται είναι ο δημιουργικός χορός και οι λαϊκοί/ παραδοσιακοί χοροί από άλλες χώρες και την Ελλάδα. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στη σύνδεση χορού με τη μουσική και το τραγούδι/φωνή και στη δυνατότητα του χορού να λειτουργεί ως μέσο κοινωνικής συνοχής. Το μάθημα συνδυάζει την πράξη με τη θεωρία αποκλειστικά μέσα σε βιωματικές δραστηριότητες οι οποίες βασίζονται στη συμμετοχή των φοιτητών/τριών και στον αναστοχασμό επάνω σε αυτές.

632. Παιδαγωγικές διαστάσεις καλλιτεχνικής δημιουργίας και επιτέλεσης

Ο. Αγαλιανού, Ν. Τσαφταρίδης

Κάθε καλλιτεχνική δημιουργία είναι μια διεργασία η οποία εμπεριέχει έρευνα, αναπαραγωγή και παραγωγή, οργάνωση, λήψη αποφάσεων και συνεργασία με στόχο τη δημιουργία και την επιτέλεση ενός καλλιτεχνικού προϊόντος. Ως τέτοια διεργασία δημιουργεί εμπειρίες γεμάτες νοήματα έτοιμες για αναστοχασμό ο οποίος οδηγεί στη γνώση. Η παραγωγή μιας παράστασης και η καλλιτεχνική επιτέλεση αποτελούν παιδαγωγικά εργαλεία γνώσης, εξοικείωσης με τις υλικές και άυλες μορφές της τέχνης, δημιουργικής έκφρασης και αυτοσχεδιαστικής παρέμβασης. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα κληθούν να επιλέξουν θέματα τα οποία θα επεξεργαστούν κριτικά και καλλιτεχνικά, θα έρθουν σε επαφή με την προβληματική που αναπτύσσεται κατά την καλλιτεχνική δημιουργία, προκειμένου να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν εξ ολοκλήρου μια μουσική-χορευτική (μουσικοκινητική) παράσταση. Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση η οποία αναδύεται από τη διαδικασία και τον αναστοχασμό πάνω στην συμμετοχική προετοιμασία, παραγωγή και παρουσίαση μιας παράστασης. Επιμέρους στόχος είναι η κατανόηση της προετοιμασίας και επιτέλεσης της παράστασης ως εκπαιδευτικού μέσου. Έμφαση δίδεται στην παιδαγωγική προσέγγιση των θεμάτων.

6. Β. Μαθήματα εικαστικών τεχνών

607. Διδακτική των εικαστικών τεχνών

Ο. Κούβου

Κυριότερες θεματικές του μαθήματος είναι η ιστορική διάσταση της διδακτικής των εικαστικών τεχνών ως επιστημονικού κλάδου, το θεωρητικό πλαίσιο των επικρατέστερων εκπαιδευτικών μοντέλων και οι σύγχρονες προβληματικές και πρακτικές διδασκαλίας της τέχνης. Μελετάται ο καθοδηγητικός ρόλος του εκπαιδευτικού ως προς την καλλιτεχνική θεματολογία, την καλλιέργεια της οπτικής αντίληψης, την εκτίμηση του καλλιτεχνικού έργου και του κοινωνικού του ρόλου. Τέλος, με κριτήριο τις παραπάνω παραμέτρους, επιχειρείται ο προγραμματισμός και η οργάνωση μαθημάτων/παραδειγμάτων εικαστικών τεχνών.

608. Στοιχεία και τεχνικές των εικαστικών τεχνών

Ο. Κούβου & διδάσκων/σκουσα στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Σκοπός του εργαστηρίου είναι να δοθεί η ευκαιρία στους συμμετέχοντες/ουσες να έχουν προσωπική εμπειρία της διαδικασίας της καλλιτεχνικής δημιουργίας μέσω πρακτικών ασκήσεων στη ζωγραφική, στο σχέδιο, στο κολάζ και στη γλυπτική. Η εμπειρία αυτή έπεται της θεωρητικής κατάρτισης του μαθήματος της ιστορίας των εικαστικών τεχνών και της εξοικείωσης με τα μορφολογικά τους στοιχεία. Η πρακτική ενασχόληση με τις εκφραστικές δυνατότητες της εικαστικής γλώσσας συμβάλλει τόσο στην καλλιέργεια του αισθητικού κριτηρίου όσο και στην αυτογνωσία, που αποτελούν σημαντικές παραμέτρους της αγωγής του μελλοντικού εκπαιδευτικού.

610. Ιστορία των εικαστικών τεχνών

Ο. Κούβου

Στο μάθημα μελετώνται αντιπροσωπευτικά έργα των κυριότερων περιόδων της ιστορίας των εικαστικών τεχνών στον δυτικό κόσμο από την Αρχαία Ελλάδα, τη ρωμαϊκή και τη βυζαντινή περίοδο, τον Μεσαίωνα, την Ιταλική Αναγέννηση, τον 15ο και 16ο αιώνα στη βόρεια Ευρώπη, το Μπαρόκ/Ροκοκό, τον Νεοκλασικισμό, τον Ρομαντισμό, τον Ρεαλισμό, τον Ιμπρεσιονισμό και τον Μοντερνισμό.

Ειδικότερα, αναλύονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία κάθε περιόδου δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο καλλιτεχνικό ύφος, στις βασικές έννοιες της εικαστικής γλώσσας, δηλαδή τα υφολογικά κριτήρια, τα μορφολογικά στοιχεία, τις μεθόδους σύνθεσης του έργου, το εικονογραφικό περιεχόμενο, την έννοια του καλλιτεχνικού ύφους, του συμβόλου και του στερεότυπου.

618. Παιδικό σχέδιο: σύγχρονες προσεγγίσεις

Ο. Κούβου

Επισκόπηση των διαφορετικών θεωριών ανάλυσης του παιδικού σχεδίου, βασικές γνώσεις για τη λειτουργία της εικόνας ως αναπαραστατικού μέσου και κριτική μελέτη κυρίαρχων αφηγήσεων όπως αυτή της “παιδικής τέχνης” και των διακριτών σταδίων ανάπτυξης των σχεδιαστικών ικανοτήτων των παιδιών. Υιοθετείται η γνωστική προσέγγιση για την ανάλυση των πρώτων μη αναπαραστατικών προσπαθειών των παιδιών, του στερεότυπου της ανθρώπινης φιγούρας (μεταξύ άλλων) και του αναπαραστατικού χώρου ο οποίος αναδύεται στα σχέδιά τους. Μελετάται ο τρόπος που τα μικρά παιδιά συλλαμβάνουν, σκέφτονται και καταγράφουν τις εμπειρίες τους χρησιμοποιώντας έναν ιδιαίτερο τύπο ρεαλισμού σε αντίθεση με τον οπτικό ρεαλισμό των ενηλίκων.

6. Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών

611. Εισαγωγή στο κουκλοθέατρο

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Εισαγωγή στις βασικές αρχές αλλά και τις ιδιομορφίες της θεατρικής έκφρασης μέσω της κούκλας, σε θεωρητικό και σε πρακτικό επίπεδο. Οι φοιτητές/τριες μελετούν γενικά ζητήματα θεατρικής δραματουργίας, κειμένου, σκηνοθεσίας, αισθητικής και πρόσληψης του θεάματος από την πλευρά του θεατή. Ειδικότερα εστιάζονται σε διάφορα είδη κούκλας (ως προς την τεχνική της κίνησής τους), σε τεχνικές και είδη σκηνικής παρουσίας, σε κατασκευές κλασικών και σύγχρονων μορφών κούκλας, στη μυθοπλασία και το σενάριο του κουκλοθέατρου. Παράλληλα μελετάται η χρήση της θεατρικής κούκλας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

614. Σύγχρονες και παραδοσιακές όψεις του θεάτρου σκιών/Παιδαγωγικές εφαρμογές

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος μελετώνται οι διαφορετικές όψεις του θεάτρου σκιών και η αξία του ως ιδιότυπου και πολύμορφου αντικειμένου σπουδής. Καταρχάς, παρουσιάζονται οι μορφολογικές και οι ιστορικογενετικές συνιστώσες που ανάγονται στην παραδοσιακή και λαϊκή φύση του θεάματος ως φορέα προφορικότητας και αυτοσχεδιασμού. Χώρος πολλαπλός και πολυσήμαντος, το θέατρο σκιών έχει τη δική του γλώσσα, κίνηση, εικόνα, μουσική και σκηνική τέχνη. Το πρακτικό μέρος του μαθήματος εστιάζεται στην ανάλυση του θεάτρου σκιών (φωσ-σκιά, παραγωγή εικόνων) και στους θεατρικούς αυτοσχεδιασμούς ως μέσων διαπαιδαγώγησης. Οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τις βασικές θεατρικές λειτουργίες, όπως η κίνηση, η εμπύχωση φιγούρας και αντικειμένου, η σύνθεση και η εκτέλεση ενός στιγμιότυπου, ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα μιας διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης μέσα από το παιχνίδι με το φως και τη σκιά. Η προετοιμασία μικρών σπουδών συμβάλλει στη δυνατότητα δημιουργίας εικόνων με κύριο στόχο την ευαισθητοποίηση των παιδιών της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.

6Κ1. Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής I

Π. Παντίδος, Α. Παρούση, Β. Τσελφές

Το θέατρο με κούκλες ως θεατρική τέχνη είναι ένας πολυσήμαντος χώρος διαχείρισης της γλώσσας, της κίνησης, της εικόνας, της μουσικής και της σκηνικής τέχνης. Ένα σημαντικό όμως μέρος της διαχείρισης αυτής μπορεί να στηριχτεί σε έννοιες και πρακτικές των φυσικών επιστημών (φύση και διαχείριση του φωτός, κατασκευή ειδώλων, ερμηνείες σχετικών φαινομένων κ.λπ.). Ταυτόχρονα, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το κουκλοθέατρο μπορούν να μετασηματιστούν σε ένα ικανοποιητικό ανάλογο των εργαστηριακών επιστημονικών δραστηριοτήτων, όπου το υποκείμενο εναλλάσσει ρόλους: επιχειρεί μια επαναλαμβανόμενη μετατόπιση από τη θέση του θεατή/παρατηρητή (που αναπαριστά, προβλέπει και ερμηνεύει τα “γεγονότα”), στη θέση του χειριστή (που παρεμβαίνει και τα “υλοποιεί”), καθώς και αντίστροφα. Τέλος, τα φυσικά γεγονότα, όπως αναπαρίστανται, τουλάχιστον μέσα από τα πειράματα επίδειξης, αποτελούν θεατρικά γεγονότα ενός θεάτρου αντικειμένων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση και η καταγραφή διαφορετικών τρόπων χρήσης του κουκλοθέατρου ως αυτόνομης θεατρικής έκφρασης και, ταυτόχρονα, ως μέσου διδασκαλίας ιδεών και πρακτικών των φυσικών επιστημών στην προσχολική ηλικία.

Το περιεχόμενο του μαθήματος συγκροτείται από δύο ενότητες:

1. Παρουσίαση και ανάλυση διαφορετικών θεατρικών εκφράσεων. Αναπαράσταση και “κατασκευή” φυσικών φαινομένων: επιστημονική και διδακτική διάσταση (μελέτη αυθεντικών επιστημονικών κειμένων, εργαστηριακές δραστηριότητες κ.λπ.).
2. Οι φοιτητές/τριες σχεδιάζουν και εφαρμόζουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Στο πλαίσιο αυτό καλούνται να διαχειριστούν το υλικό τους κάτω από τις προϋποθέσεις που θέτουν τόσο οι επιστημονικές υποθέσεις και πρακτικές της επιστήμης όσο και οι αρχές και οι υποθέσεις της αισθητικής και της διδακτικής. Το μάθημα αξιολογείται μέσα από τη δημόσια παρουσίαση της δουλειάς των φοιτητών/τριών.

623. Θέατρο στην εκπαίδευση: παιδαγωγικές και κοινωνικές παρεμβάσεις

Π. Γιαννούλη

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές με ένα σχετικά ευρύ φάσμα τεχνικών θεάτρου στην εκπαίδευση με στόχο να κατανοήσουν τον ρόλο του θεάτρου ως εργαλείου βιωματικής μάθησης, ως μέσου κοινωνικής παρέμβασης και ως μορφής τέχνης. Με τον παιγνιώδη τρόπο που παρέχει το θέατρο και τη συμμετοχική και δημιουργική διαδικασία, θα αξιοποιηθούν βιώματα, γεγονότα, προσωπικές ιστορίες και συλλογικές αφηγήσεις, που θα οδηγήσουν σε θεατρικές συνθέσεις. Η προσέγγιση περιλαμβάνει τη δόμηση σχεδίων συναντήσεων/διδασκαλίας με παιδιά στη διάρκεια των οποίων η θεατρική δουλειά εστιάζει σε θεματικές επικοινωνίας, συνεργασίας, κατανόησης του εαυτού και του άλλου, διαχείρισης συγκρούσεων. Τελικός στόχος των εκπαιδευόμενων είναι η παραγωγή ενός συλλογικού θεατρικού δρώμενου και η παρουσίασή του. Η συνολική διδακτική-μαθησιακή διαδικασία θα περιλαμβάνει στοιχεία διαμορφωτικής αξιολόγησης που θα εξελιχθούν πάνω στα βήματα της εφαρμογής (ενεργοποίηση ομάδας, δημιουργία, παρουσίαση και αναστοχασμός/ανταπόκριση). Μετά το πέρας του σεμιναρίου θα αξιολογηθεί το κατά πόσο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα αντιλαμβάνονται καλύτερα τον ρόλο της ως παιδαγωγών-εμπψυχωτών, και θα έχουν αποκτήσει εφόδια για την αξιοποίηση της κοινωνικής, μαθησιακής και παιδαγωγικής δυναμικής του “θεάτρου στην εκπαίδευση”.

628. Θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα: επινόηση, σχεδιασμός, εφαρμογή

Π. Γιαννούλη

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες με τη διαδικασία δημιουργίας ενός θεατροπαιδαγωγικού προγράμματος (ΘΠ). Το ΘΠ βασίζεται στην ένωση του θεάτρου με την Παιδαγωγική και περιλαμβάνει την παραγωγή ενός δομημένου συνόλου δραστηριοτήτων σχετικά με ένα θέμα που αφορά τη ζωή των παιδιών ή γενικότερα του κόσμου μέσα στον οποίο ζουν. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα διέλθουν όλα τα στάδια που απαιτεί η δόμηση ενός ολοκληρωμένου ΘΠ, δηλαδή διερεύνηση του θέματος, σύντομη θεατρική παράσταση, θεατρικές δραστηριότητες που σχεδιάζονται για την ενεργή συμμετοχή των παιδιών και εκπαιδευτικό υλικό που αξιοποιείται από τον εκπαιδευτικό ή την εκπαιδευτικό της τάξης για περαιτέρω διερεύνηση του θέματος. Η αξιολόγηση θα γίνει με βάση την παραγωγή του προγράμματος, την παρουσίαση και την καταγραφή του.

Προτείνεται οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον άλλο ένα μάθημα από την υποενότητα 6.Γ. Μαθήματα θεατρικών εφαρμογών.

629. Θεατροπαιδαγωγικές προσεγγίσεις και εφαρμογές σε εκπαιδευτικό πλαίσιο

Π. Γιαννούλη

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έλθουν σε επαφή με προσεγγίσεις του θεάτρου στην Εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο και θα γνωρίσουν τη σύνδεσή τους με σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες. Οι φοιτητές/τριες σχεδιάζουν θεατροπαιδαγωγικές δραστηριότητες, αναστοχάζονται πάνω σε αυτές, αυτοσχεδιάζουν με αφορμή συγκεκριμένα ερεθίσματα (ιστορίες, λογοτεχνικά κείμενα, κ.ά) και καταλήγουν σε μια ομαδική θεατρική σύνθεση. Στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα περιλαμβάνονται: η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με βασικά στοιχεία της θεατρικής τέχνης, η ανάπτυξη των εκφραστικών τους μέσων και των δεξιοτήτων εμπύχωσης ομάδας, η κατανόηση των τρόπων δόμησης και λειτουργίας θεατρικού εργαστηρίου και οργάνωσης δράσεων που αξιοποιούν την θεατρική τέχνη με παιδιά και για παιδιά. Το μάθημα περιλαμβάνει θεωρητική προσέγγιση και πρακτικές εφαρμογές με τη μορφή βιωματικού εργαστηρίου.

631. Εισαγωγή στο θέατρο ως εκπαίδευση

Π. Γιαννούλη

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τις μορφές και τα χαρακτηριστικά στοιχεία του θεάτρου όπως συνδιαλέγονται και επηρεάζουν τη σχέση του με διάφορες δομές εκπαίδευσης (τυπική, μη τυπική, άτυπη). Παράλληλα θα επιχειρηθεί η κατανόηση και ανάπτυξη των πρώτων στοιχείων θεατρικής έκφρασης για μια στοχευμένη εκπαιδευτική - επικοινωνιακή δράση.

Το περιεχόμενο θα εστιάσει στην ιστορία των προτάσεων και των θεωρήσεων που διαπραγματεύονται την εκπαιδευτική λειτουργία του θεάτρου, από την άτυπη διδακτική, την τυπικά ή μη τυπικά οργανωμένη εκπαιδευτική, μέχρι τη σύγχρονη θεατροπαιδαγωγική. Στο πλαίσιο αυτό θα καταδειχθούν οι αναδυόμενες, κυρίως από τις αρχές του 20ού αιώνα, συνδέσεις του θεάτρου με βασικές παιδαγωγικές και κοινωνικές θεωρίες, που παραπέμπουν τόσο σε αντίστοιχες θεωρήσεις της μάθησης όσο και σε προτάσεις παρεμβάσεων για κοινωνική αλλαγή.

Τέλος, θα προταθούν επιλεγμένες μεθοδολογίες και προσεγγίσεις, θα καταδειχθούν οι επιρροές τους από συγκεκριμένα είδη θεάτρου και θα συζητηθεί κριτικά ο σύγχρονος διάλογος για τη σχέση του θεάτρου με την εκπαίδευση μέσα από κείμενα ερευνών και διεθνών οργανισμών. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα εργαστούν συλλογικά προσπαθώντας να αναδείξουν τις διακρίσεις των παραπάνω επιλογών.

7. ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα προσφέρονται μαθήματα που εξοικειώνουν τους φοιτητές/τριες με διάφορους κλάδους των επιστημών του ανθρώπου, κυρίως την παιδική λογοτεχνία, τη γλωσσολογία και την ιστορία. Τα υποχρεωτικά μαθήματα της ενότητας είναι τρία, ένα εισαγωγής στην παιδική λογοτεχνία, ένα στη γλωσσολογία και ένα μάθημα ιστορίας.

Τα μαθήματα Γλωσσολογίας εισάγουν στα θεωρητικά και μεθοδολογικά αξιώματα του συγκεκριμένου χώρου και των διεπιστημονικών κλάδων που καταπιάνονται με ψυχολογικές, κοινωνικές και βιολογικές όψεις της γλώσσας, καθώς και με τη σχέση της με την εκπαίδευση (κατεξοχήν η ψυχογλωσσολογία, η κοινωνιογλωσσολογία και η εφαρμοσμένη γλωσσολογία). Στοχεύουν κυρίως να δείξουν πόσο οι καθημερινές αντιλήψεις για τη γλώσσα απέχουν από τις επιστημονικές και διέπονται επιπλέον από κοινωνικές προκαταλήψεις. Η κατανόηση αυτών των ζητημάτων είναι άμεσης προτεραιότητας για την καθημερινή διδακτική πρακτική και τη συνειδητοποίηση του κοινωνικού ρόλου της εκπαίδευσης.

Τα μαθήματα Παιδικής Λογοτεχνίας ενημερώνουν καταρχάς για βασικά θέματα που αφορούν τη θεωρία, την κριτική και την ιστορία της. Ασχολούνται διεξοδικότερα με ιδεολογικά ζητήματα, εφόσον τα κείμενα για παιδιά δεν έχουν μόνο λογοτεχνικές και αισθητικές αξιώσεις, αλλά μεταφέρουν πάντα και ιδεολογικά μηνύματα. Γενικότερος σκοπός των σχετικών μαθημάτων είναι να διαφανεί η ιδιαιτερότητα αυτής της “περιοχής” της λογοτεχνίας σε σχέση με τη λογοτεχνία των ενηλίκων. Έμφαση δίνεται στη σχέση των κειμένων για παιδιά με άλλες λογοτεχνίες, ειδικότερα με εκείνη των γυναικών και με την πολυπολιτισμική. Τα συγκεκριμένα ζητήματα προσεγγίζονται μεν μέσα από την ιστορική διάσταση, δίνεται όμως έμφαση στη σημερινή εποχή.

Με τα μαθήματα της Ιστορίας επιδιώκεται η πρόσληψη του ιστορικού παρελθόντος μέσα από συστηματική διερεύνηση, ταξινόμηση και αξιολόγηση των δεδομένων από την ανάλυση των ιστορικών πληροφοριών. Επιχειρείται η δημιουργία προϋποθέσεων για τη συγκρότηση μιας συνεκτικής επιχειρηματολογίας και τη διατύπωση τεκμηριωμένων απόψεων. Στόχος των μαθημάτων είναι η προσέγγιση του ιστορικού φαινομένου με την απόκτηση και τη συγκρότηση βασικών γνώσεων για την ελληνική και την ευρωπαϊκή ιστορία, καθώς και την ιστορία της εκπαίδευσης.

Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να συγκεντρώσουν από την ενότητα της Γλώσσας, Λογοτεχνίας, Ιστορίας δώδεκα (12) Διδακτικές Μονάδες (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

704. Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία (υποχρεωτικό)

A. Γιαννικοπούλου

Στην Εισαγωγή στην Παιδική Λογοτεχνία ερευνώνται θέματα θεωρίας και κριτικής της παιδικής λογοτεχνίας. Αρχικά επιχειρείται η διατύπωση του ορισμού και η οριοθέτηση του χώρου μελέτης της παιδικής λογοτεχνίας, ενώ συγχρόνως εξετάζονται τα χαρακτηριστικά των κειμένων για παιδιά, καθώς και η σημερινή διεύρυνση της έννοιας του αναγνώστη ως αναγνώστη-θεατή, αναγνώστη-παίχτη και αναγνώστη-χρήστη. Επιπλέον συζητούνται οι ειδολογικές κατηγοριοποιήσεις με ιδιαίτερη έμφαση στα είδη που αφορούν τις μικρότερες ηλικίες (π.χ. παραμύθι, αισώπειος μύθος). Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στη μελέτη των αφηγηματικών κατηγοριών του θέματος, της πλοκής, των χαρακτήρων, του σκηνικού, της οπτικής γωνίας, καθώς και στην εξέταση της διακειμενικότητας, της μεταμυθοπλασίας και των παρακειμενικών στοιχείων.

706. Διδακτική της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση

Α. Γιαννικοπούλου

Το πέρασμα από τη θεωρία της λογοτεχνίας στη διδακτική πράξη δεν είναι ούτε αυτονόητο ούτε ιδιαίτερα εύκολο. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τη “διδασκαλία” της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση. Ειδικότερα μελετώνται θέματα περισσότερο πρακτικά όπως τα κριτήρια επιλογής ενός βιβλίου, οι τρόποι παρουσίασής του στους μαθητές του νηπιαγωγείου, η ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας κ.ά., αλλά και θεωρητικά ζητήματα όπως η πολυτροπικότητα των παιδικών κειμένων, η διαθεματικότητα, ο οπτικός γραμματισμός, το λεκτικό και το οπτικό χιούμορ, η υλικότητα του βιβλίου κ.ά. Το μάθημα εξετάζεται με απαλλακτικές εργασίες, όπου οι φοιτητές/τριες διατυπώνουν τις δικές τους διδακτικές προτάσεις πάνω σε συγκεκριμένα θέματα.

707. Ελληνική ιστορία, 19ος αιώνας (υποχρεωτικό)

Φ. Ασημακοπούλου

Από τον Διαφωτισμό στη γέννηση και την εδραίωση του ελληνικού κράτους και από τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας στον πόλεμο του 1897. Αναλυτικότερα διερευνώνται ειδικά θέματα της νεοελληνικής ιστορίας και εξετάζονται όψεις της ιστορικής διαδικασίας διαμόρφωσης της νεοελληνικής κοινωνίας (18ος-19ος αι.). Στην κατεύθυνση αυτή παρουσιάζονται: (α) Η οθωμανική κυριαρχία στη Βαλκανική, οι συνθήκες ανάδειξης της ιδέας του ελληνικού έθνους και της συγκρότησης του σχεδίου της πολιτικής του αυτοδιάθεσης. Πιο συγκεκριμένα: η φυσιογνωμία της οθωμανικής αυτοκρατορίας και οι θεσμοί οργάνωσης των Ρωμιών, οι ελληνικές εμπορικές κοινότητες της δυτικής και της κεντρικής Ευρώπης και οι φορείς των εθνικών ιδεών στον ελλαδικό χώρο, το εθνικοαπελευθερωτικό σχέδιο και ο αγώνας της Ανεξαρτησίας. (β) Οι κοινωνικοπολιτικές και ιδεολογικές διεργασίες που προσδιόρισαν την ιστορία της νεοελληνικής κοινωνίας από τα πρώτα χρόνια της Ανεξαρτησίας μέχρι και την αυγή του 20ού αιώνα. Πιο συγκεκριμένα: οι μορφές οργάνωσης ενός εθνικού, δυτικού τύπου, κράτους και οι μορφές των αντιδράσεων και των αντιπαραθέσεων που τροφοδότησε η διαδικασία της πολιτικής ενοποίησης και συγκεντροποίησης της εξουσίας, το εγχείρημα του θεσμικού εκσυγχρονισμού, οι όροι αξιοποίησης του παραγωγικού δυναμικού, καθώς επίσης και ο ρόλος του κράτους στη διαμόρφωση των προσανατολισμών της ελληνικής οικονομίας.

708. Ιστορία της εκπαίδευσης

Φ. Ασημακοπούλου

Η εκπαίδευση στον βαλκανικό χώρο κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας. Η εκπαίδευση στο νέο ελληνικό κράτος από το 1830 και εξής. Γλωσσικοί αγώνες στο τέλος του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού: “Ευαγγελιακά” και “Ορεστειακά”. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στις αρχές του 20ού αιώνα: το Παρθεναγωγείο του Βόλου, ο Εκπαιδευτικός Όμιλος, η Φοιτητική Συντροφιά. Οι απόπειρες μεταρρύθμισης και αντιμεταρρύθμισης, 1913-1922. Τα “Μαρασλειακά”, η διάλυση του Εκπαιδευτικού Ομίλου. Η μεταρρύθμιση του 1929. Η εκπαίδευση στα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά. Η παιδεία στην Αντίσταση. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964. Η εκπαίδευση στα χρόνια της επταετίας, 1967-1974. Η μεταρρύθμιση του 1976.

709. Εισαγωγή στη γλωσσολογία (υποχρεωτικό)

Β. Τσάκωνα & διδάσκων/σκουσα στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/τριες στην επιστημονική θεώρηση της γλώσσας, δίνοντας έμφαση στην ανάλυση της ελληνικής γλώσσας και επιδιώκοντας να ανασκευάσει ευρύτερα διαδεδομένες ανακριβείς απόψεις και μύθους για τη γλώσσα ως επικοινωνιακό μέσο και κοινωνικό φαινόμενο. Μετά από μια σύντομη παρουσίαση των λειτουργιών της γλώσσας και των επιμέρους κλάδων της γλωσσολογίας, συζητούνται θέματα όπως τα εξής: η προτεραιότητα του προφορικού λόγου, τα συστήματα γραφής, η ιστορική ορθογραφία, οι έννοιες του “γλωσσικού λάθους” και του γλωσσικού σημείου, οι σχέσεις μεταξύ των σημασιών και η σημασιολογική μεταβολή. Έμφαση δίνεται επίσης σε πραγματολογικές και κοινωνιογλωσσολογικές έννοιες όπως οι γλωσσικές πράξεις, το κείμενο, το περικείμενο, η συνεκτικότητα, η διακειμενικότητα, η γλωσσική ποικιλότητα, το ύφος, η λειτουργική ποικιλία, οι αντιγλώσσες, οι διάλεκτοι, οι γλωσσικές στάσεις και η γλωσσική τυποποίηση.

710. Γραπτός λόγος, κοινωνία και νόηση

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Το μάθημα ξεκινά με μια επισκόπηση σε βασικές έννοιες, θεωρητικές προσεγγίσεις και μεθοδολογικά εργαλεία για τη μελέτη του γραπτού λόγου από τη σκοπιά της ψυχολογολογίας, της κοινωνιογλωσσολογίας και της διδακτικής της γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται λόγος για τη σχέση γλώσσας και νόησης, τη σχέση δηλαδή του γραπτού λόγου με τη νόηση, τη σχέση γλώσσας και κοινωνίας, τη σχέση συγκεκριμένα του γραπτού λόγου με την κοινωνία και τη διδακτική του γραπτού λόγου, της ανάγνωσης και της γραφής. Επιπλέον, παρουσιάζονται έννοιες, λέξεις-κλειδιά και θεωρίες, όπως τα Greeklish, η ιστορική ορθογραφία, ο γλωσσικός σεξισμός, η ανάγνωση και η γραφή ως νοητικές διεργασίες, ο γραμματισμός, η σχέση γραπτού και προφορικού λόγου, μεταξύ άλλων. Επιπρόσθετα, γίνεται μια συζήτηση για βασικούς εκπροσώπους και πρωτοπόρους της ψυχολογολογίας, της κοινωνιογλωσσολογίας και της διδακτικής του γραπτού λόγου. Αναλυτικότερα τη διδασκαλία του γραπτού λόγου στο σχολείο, αναφερόμαστε σε διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν εφαρμοστεί από τις αρχές του 20ού αιώνα, όπως είναι η παραδοσιακή γλωσσολογική προσέγγιση, η ψυχογνωστική, η εκφραστική διαδικαστική προσέγγιση και η κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση.

711. Ελληνική ιστορία, 20ός αιώνας

Φ. Ασημακοπούλου

Η εθνική ολοκλήρωση και ο “αστικός εκσυγχρονισμός” των βενιζελικών κυβερνήσεων, 1909-1922: από το κίνημα στο Γουδί έως τη μικρασιατική περιπέτεια. Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των πολέμων. 1912-1922: Νέες Χώρες, Διχασμός, προσφυγικό ζήτημα. Ο ελληνικός Μεσοπόλεμος: οικονομική ανασυγκρότηση και κρίση, κοινωνική αντιπαράθεση και μορφές οργάνωσής της, Αριστερά, φασισμός, δημοκρατία, δικτατορία. Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, εμφύλιος πόλεμος: οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις, οι πολιτικοί όροι, 1940-1950. Το μεταπολεμικό ελληνικό κράτος: “εθνοφροσύνη” και Νέος διχασμός: από το τέλος του εμφυλίου πολέμου έως τη δικτατορία των Συνταγματαρχών, 1967-1974. Η μεταπολίτευση.

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται (α) σε παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και (β) σε τελική υποχρεωτική εργασία. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.

714. Διγλωσσία και εκπαίδευση

Δ. Ακριώτου

Σε αυτό το μάθημα διερευνούμε το φαινόμενο της διγλωσσίας και πως αυτό έχει μελετηθεί και από τη σκοπιά της εκπαίδευσης αλλά και από ψυχολογολόγους/νευρογλωσσολόγους. Πιο συγκεκριμένα συζητάμε για κάποια θέματα ορολογίας για την περιγραφή της γλωσσικής κατάκτησης της ομιλίας δύο γλωσσών/γλωσσικών ποικιλιών. Επιπλέον, μελετάμε πως η διγλωσσία προσεγγίζεται σε ατομικό και σε κοινωνικό επίπεδο. Προσεγγίζουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας αλλά και τα οφέλη και τα πλεονέκτημα που απορρέουν από την εκμάθηση και χρήση μιας δεύτερης γλώσσας σε ατομικό κυρίως επίπεδο (γνωστικές δεξιότητες, δομή εγκεφάλου). Επιπλέον, συζητάμε για ζητήματα πολιτικής ορθότητας στη διγλωσσία και μεθόδους διδασκαλίας μιας δεύτερης γλώσσας στην εκπαίδευση. Περιγράφουμε και μελετάμε καταστάσεις διγλωσσίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως περιπτώσεις παιδιών Αλβανόφωνων μεταναστών στην Ελλάδα, παιδιών Ρομά, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στην Κύπρο, δίγλωσσων ομιλητών στον Καναδά, στην Αϊτή, στην Ελβετία, στη Σιγκαπούρη. Βλέπουμε πως η διγλωσσία δεν είναι ένα απλό γλωσσικό φαινόμενο, αλλά ένα σύνθετο φαινόμενο που άπτεται γλωσσικών, κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών παραγόντων.

716. Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία

Α. Γιαννικοπούλου

Επειδή συχνά μια παιδαγωγούσα διάθεση βαραίνει στη συνείδηση πολλών αναφορικά με το παιδικό βιβλίο, θέματα ιδεολογίας αποκτούν ιδιαίτερη σπουδαιότητα στον χώρο της παιδικής λογοτεχνίας. Όχι μόνο στο παρελθόν (το κίνημα του *διδακτισμού*), αλλά ακόμη και στις μέρες μας, το παιδικό βιβλίο πολλές φορές αξιολογείται με βάση το ιδεολογικό μήνυμα που μεταφέρει στους μικρούς αναγνώστες του. Κι ενώ κανένα κείμενο δεν μπορεί να παραμείνει ιδεολογικά "ουδέτερο", αφού, ακόμη και ανεξάρτητα από την πρόθεση των δημιουργών του, μια *παθητική ιδεολογία* εγγράφεται σε αυτό, στα βιβλία για παιδιά συχνά το μήνυμα προβάλλεται ως το κύριο στοιχείο του κειμένου.

Στο πλαίσιο των μαθημάτων οι φοιτητές/τριες θα μελετήσουν κείμενα παιδικής λογοτεχνίας εστιάζοντας κυρίως στους αφηγηματικούς μηχανισμούς που ευθύνονται για τον καθορισμό του ιδεολογικού στίγματος του βιβλίου. Έμφαση θα δοθεί όχι μόνο στα *άμεσα* αλλά και στα *έμμεσα* ή *υφέροντα* ιδεολογικά μηνύματα και στον τρόπο που αυτά εγγράφονται στο κείμενο, άλλοτε με φορέα το λεκτικό κείμενο, άλλοτε το οπτικό και άλλοτε παρακειμενικά στοιχεία.

718. Παιδική λογοτεχνία: θεωρητικές προσεγγίσεις

Α. Γιαννικοπούλου

Το μάθημα είναι σεμιναρικό και αποτελεί μian αναλυτική εξέταση θεμάτων που άπτονται της λογοτεχνίας για παιδιά. Στόχος του μαθήματος είναι να δοθεί στους/στις φοιτητές/τριες η ευκαιρία να μελετήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, να αντιμετωπίσουν κριτικά τον θεωρητικό προβληματισμό και να συνηθίσουν να διαβάζουν ως κριτικοί αναγνώστες τα μυθοπλαστικά κείμενα για παιδιά και όχι μόνο. Στο μάθημα επιχειρείται μια εις βάθος μελέτη των θεωριών της λογοτεχνίας με εφαρμογή στο παιδικό βιβλίο. Αυτή δεν περιορίζεται μόνο στην ανίχνευση και κριτική μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, αλλά προχωρά και σε εφαρμογή της θεωρίας σε συγκεκριμένα κείμενα είτε με την ιδιότητα του αναγνώστη (κριτικές προσεγγίσεις κειμένων) είτε του δημιουργού (εργαστήριο δημιουργικής γραφής). Επίσης οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με τον προβληματισμό που συνοδεύει τις ειδολογικές ταξινομήσεις στον χώρο της (παιδικής) λογοτεχνίας, ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα νεότερα είδη, εκείνα που κυρίως αναδεικνύουν τον ρόλο της εικόνας ως αφηγηματικής συνισταμένης. Κυρίως όμως ενδιαφέρει η ένταξη της παιδικής λογοτεχνίας όχι μόνο μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο του κανόνα της λογοτεχνίας, αλλά και όλων των μυθοπλαστικών κειμένων ανεξάρτητα από το μέσον με το οποίο επικοινωνούνται.

719. Γλώσσα και σκέψη

Ιστορική αναδρομή στις φιλοσοφικές και επιστημονικές ιδέες για τη σχέση γλώσσας και νόησης. Θεωρητικές προσεγγίσεις της γλώσσας και της νόησης. Γλώσσα και ανάπτυξη γνωσιακών διεργασιών: ποικίλες θεωρητικές προσεγγίσεις που υποστηρίζουν ή αποκλείουν τη μεσολάβηση της γλώσσας σε διεργασίες όπως η αντίληψη, η μνήμη και κυρίως η σκέψη. Εστίαση σε θεωρίες που βλέπουν τη γλώσσα και τη σκέψη ως αλληλένδετες, ειδικότερα δε όσες μελετούν την επιστημονική γλώσσα και σκέψη, καθώς και τη μετάβαση του παιδιού σε αυτές μέσω του σχολείου. Διαφορές μεταξύ των γλωσσών στη δομή και στις χρήσεις τους και η πιθανή συσχέτισή τους με διαφορές σκέψης και αντίληψης.

720. Ιστορία και εικονογραφημένο βιβλίο

Φ. Ασημακοπούλου

Στο σεμινάριο θα μελετηθούν ζητήματα που αφορούν στον τρόπο που η Ιστορία μετασχηματίζεται σε ιστορίες στα εικονογραφημένα βιβλία για μικρά παιδιά. Με υλικό κυρίως εικονογραφημένα παιδικά βιβλία, αλλά και μυθιστορήματα, σχολικά εγχειρίδια για το μάθημα της Ιστορίας, ταινίες ιστορικού περιεχομένου και θεατρικά έργα, θα εξεταστούν θεωρητικοί προβληματισμοί συνυφασμένοι με μυθοπλαστικά κείμενα με ιστορική θεματολογία. Η μελέτη θα στηριχθεί σε τρία δίπολα που στην ουσία αποτελούν τρεις παραδοξότητες, εγγενείς στη λογοτεχνία με ιστορικό περιεχόμενο για μικρά παιδιά: (α) Η “αλήθεια” των πραγματικών γεγονότων σε αντιδιαστολή με τον μύθο στη λογοτεχνία, (β) Τα σκληρά, βίαια γεγονότα, όπως ο πόλεμος, σε αντιδιαστολή με τα “αθώα” παιδιά/αναγνώστες, και (γ) Ο συλλογικός/συμμετοχικός χαρακτήρας των γεγονότων (π.χ. μία εκστρατεία), σε αντιδιαστολή με την εξατομικευμένη εμπειρία που βιώνει ο λογοτεχνικός ήρωας. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.

721. Κριτικός γραμματισμός

Β. Τσάκωνα

Το μάθημα ξεκινά με μια σύντομη εισαγωγή στις βασικές αρχές της κειμενογλωσσολογικής προσέγγισης της γλώσσας και της γλωσσικής διδασκαλίας. Στη συνέχεια, συζητούνται ορισμοί και τα είδη του γραμματισμού, η σχέση του με τη σχολική επιτυχία/αποτυχία, καθώς και έννοιες όπως οι πρακτικές, τα συμβάντα και τα πεδία γραμματισμού, η (κριτική) γλωσσική επίγνωση και οι πολυγλωσσισμοί. Έμφαση δίνεται στην εθνογραφική προσέγγιση στον γραμματισμό και στην καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού στην προσχολική εκπαίδευση. Αναφορά γίνεται επίσης στους στόχους της εκπαίδευσης γραμματισμού των ενηλίκων και στον γραμματισμό στον χώρο εργασίας.

722. Κοινωνιογλωσσολογία

Β. Τσάκωνα

Το μάθημα εστιάζει σε θέματα γλωσσικής ποικιλότητας. Ειδικότερα, συζητούνται βασικές αρχές, μέθοδοι και έννοιες της παραδοσιακής και της κοινωνικής διαλεκτολογίας. Επίσης, εξετάζονται πτυχές της γλωσσικής επαφής όπως είναι η γλωσσική διμορφία (diglossia), η διγλωσσία (bilingualism), οι μειονοτικές γλώσσες, η εναλλαγή και η μείξη κωδίκων, καθώς και η δημιουργία “νέων” γλωσσών. Ως αποτελέσματα της γλωσσικής επαφής συζητούνται η γλωσσική διατήρηση, η γλωσσική μετατόπιση και ο γλωσσικός θάνατος. Κεντρικό θέμα του μαθήματος αποτελεί επίσης η γλωσσική ανισότητα υπό τη μορφή του γλωσσικού σεξισμού, των γλωσσικών προκαταλήψεων και των γλωσσικών στάσεων. Οι έννοιες αυτές συνδέονται με την κοινωνιογλωσσολογική ερμηνεία της σχολικής αποτυχίας. Τέλος, γίνεται αναφορά στη μεθοδολογία της κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας: τα στάδιά της, οι βασικές τεχνικές συλλογής δεδομένων και ο ρόλος των κοινοτήτων πρακτικής. Οι παραπάνω έννοιες και θεωρίες συνδέονται, μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα, με την ελληνική κοινωνιογλωσσική πραγματικότητα και ειδικότερα με την ελληνική εκπαίδευση.

723. Κειμενογλωσσολογία

Β. Τσάκωνα

Το μάθημα ξεκινά με την παρουσίαση κεντρικών εννοιών της κειμενογλωσσολογίας, όπως είναι το κείμενο, το κειμενικό είδος, το περικείμενο, το εκφώνημα και οι διαφορές προφορικού, γραπτού και ηλεκτρονικού λόγου. Στη συνέχεια, συζητούνται θέματα όπως είναι η δείξη, οι γλωσσικές πράξεις, η αρχή της συνεργασίας, τα υπονοήματα, η ευγένεια, το χιούμορ, η συνοχή, η συνεκτικότητα, η διακειμενικότητα και η διάκριση μεταξύ αφηγηματικών και μη αφηγηματικών κειμενικών ειδών. Όλες οι παραπάνω έννοιες και θεωρίες παρουσιάζονται μέσα από την ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τα ελληνικά. Πρωταρχικός στόχος του μαθήματος είναι να καλλιεργηθεί η επικοινωνιακή ικανότητα και επίγνωση των φοιτητών/τριών (και μελλοντικών εκπαιδευτικών), ώστε να είναι σε θέση να βοηθούν και τους/τις μαθητές/τριές τους να αντιληφθούν τους ποικίλους τρόπους με τους οποίους χρησιμοποιούμε και οργανώνουμε τον λόγο στις διαφορετικές κοινωνικές περιστάσεις στις οποίες συμμετέχουμε.

724. Θέματα γλωσσικής πολιτικής

Β. Τσάκωνα

Η γλωσσική πολιτική περιλαμβάνει τις πρακτικές, τις ιδεολογίες και τους θεσμούς ενός κράτους που ασχολούνται και επηρεάζουν, μεταξύ άλλων, το ποια/ες γλωσσική/ές ποικιλία/ες θα θεωρείται/ούνται επίσημη/ες γλώσσα/ες του κράτους (και ποιες όχι), ποια/ες θα διδάσκονται εντός του εκπαιδευτικού συστήματος και θα χρησιμοποιούνται στον δημόσιο λόγο. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζουμε θέματα όπως η διάκριση μεταξύ εθνικής, επίσημης και μειονοτικής γλώσσας, η γλωσσική διδασκαλία που απευθύνεται σε μεταναστευτικές και μειονοτικές ομάδες, η γλωσσική τυποποίηση, τα κριτήρια επιλογής συστήματος γραφής και ορθογραφικών συμβάσεων, ο γλωσσικός καθαρισμός, ο γλωσσικός εκσυγχρονισμός και οι πρόσφατες γλωσσικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα. Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους/τις φοιτήτριες σε θέματα που αφορούν τις σχέσεις πολιτικής εξουσίας και γλώσσας.

8. ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Στο Τμήμα προσφέρονται, ανάλογα με το δυναμικό του σε διδάσκοντες/ουσες, μαθήματα ξένων γλωσσών για όσους/ες δεν κατέχουν επαρκώς μια ξένη γλώσσα, ή θέλουν να τελειοποιήσουν αυτήν που ήδη γνωρίζουν στοιχειωδώς, ή τέλος να μάθουν μία ακόμη. Σημαντική θεωρείται επιπλέον η χρήση της ξένης γλώσσας για την ανάγνωση και τη γραφή επιστημονικών κειμένων. Στα μαθήματα της ενότητας αυτής δεν καταχωρίζονται βαθμοί, παρά μόνο διδακτικές μονάδες.

Η γνώση της αγγλικής γλώσσας σε υψηλό επίπεδο και η στοιχειώδης έστω ικανότητα χρήσης της για την ανάγνωση και γραφή επιστημονικών κειμένων κρίνεται εντελώς απαραίτητη για όσους/ες φοιτούν σε και αποφοιτούν από ένα πανεπιστημιακό τμήμα.

801. Αγγλική γλώσσα I

Δ. Ακριώτου

Γνώσεις αγγλικών: επίπεδο αρχαρίων (beginners level). Δεν παρέχονται διδακτικές μονάδες.

802. Αγγλική γλώσσα II

Δ. Ακριώτου

Γνώσεις αγγλικών: ενδιάμεσο επίπεδο (intermediate level).

803. Επιστημονική ορολογία και κείμενα I

Δ. Ακριώτου

Εξοικείωση με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

804. Επιστημονική ορολογία και κείμενα II

Δ. Ακριώτου

Προτείνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα 803. Επιστημονική ορολογία και κείμενα I. Εξοικείωση με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

9. ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Μέσω της ενότητας των πρακτικών ασκήσεων επιδιώκεται να αναπτύξουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τη δυνατότητα κριτικής ανάλυσης των εκπαιδευτικών πρακτικών, καθώς και την ικανότητα αξιοποίησης της μεθοδολογίας και της παιδαγωγικής θεωρίας για την αποτελεσματική διαχείριση της πολυπλοκότητας των διαδικασιών μάθησης και των σχέσεων μέσα στο χώρο του σχολείου.

Στη συγκεκριμένη ενότητα είναι υποχρεωτικά πέντε (5) συνολικά μαθήματα. Τα μαθήματα με κωδικούς 906, 901 και 902 είναι υποχρεωτικά για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες και πρέπει να ακολουθηθεί η συγκεκριμένη σειρά. Στο καθένα από τα παραπάνω μαθήματα υπάρχουν προαπαιτούμενα τα οποία είναι απαραίτητα για την ουσιαστική εκπαίδευση φοιτητών και φοιτητριών και έχουν αποφασιστεί από την επιτροπή προγράμματος και εγκριθεί από την ΓΣ. Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες επιλέγουν υποχρεωτικά ένα (1) μάθημα από την υποενότητα «Πρακτική Άσκηση και Γνωστικά Αντικείμενα» και ένα (1) μάθημα από την υποενότητα «Πρακτική άσκηση στις μεθόδους έρευνας». Και σε αυτά τα μαθήματα οι διδάσκοντες/ουσες ορίζουν προαπαιτούμενα για την παρακολούθησή τους.

Στον κύκλο των πρακτικών ασκήσεων η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική σε όλες τις δράσεις του κάθε μαθήματος (εποπτείες, ολομέλειες, επιτόπια έρευνα, πρακτική σε νηπιαγωγεία).

Πιο αναλυτικά τα μαθήματα των πρακτικών ασκήσεων διαρθρώνονται ως εξής:

906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο,

901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό,

902. Από τον σχεδιασμό στην πράξη: παιδαγωγικές παρεμβάσεις και αναστοχαστικές πρακτικές.

Ένα μάθημα από την υποενότητα «Πρακτική άσκηση και γνωστικά αντικείμενα»

Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν υποχρεωτικά ένα από τα μαθήματα αυτής της ενότητας, το οποίο δηλώνουν σε ηλεκτρονική πλατφόρμα, έπειτα από σχετική ενημέρωση και εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις σε αυτό. Σε κάποια μαθήματα ορίζονται από τον/τη διδάσκοντα/ουσα πρόσθετα προαπαιτούμενα μαθήματα (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

Ένα μάθημα από την υποενότητα «Πρακτική άσκηση στις μεθόδους έρευνας»

Ομοίως οι φοιτητές/τριες επιλέγουν υποχρεωτικά ένα από τα μαθήματα αυτής της ενότητας, το οποίο δηλώνουν σε ηλεκτρονική πλατφόρμα, έπειτα από σχετική ενημέρωση και εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις σε αυτό. Σε κάποια μαθήματα ορίζονται από τον/την διδάσκοντα/σκουσα πρόσθετα προαπαιτούμενα μαθήματα (βλ. αναλυτικά στο ΠΣ).

906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο (υποχρεωτικό)

Α. Ανδρούσου, Μ. Σφυρόερα, Ε. Τσαλαγιώργου, Π. Χαραβιτσίδης

Το μάθημα έχει ως στόχο να εισαγάγει τις/τους φοιτήτριες/ές στην έννοια του/της εκπαιδευτικού-ερευνητή/τριας τονίζοντας τη σημασία της παρατήρησης ως εργαλείου διερεύνησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αποτελεί την πρώτη εξοικείωση με τα ζητήματα της πρακτικής άσκησης και του νηπιαγωγείου. Στο μάθημα εξετάζονται διεξοδικά πτυχές του Αναλυτικού Προγράμματος του Νηπιαγωγείου καθώς και του εκπαιδευτικού-κοινωνικού πλαισίου της τάξης. Το μάθημα διεξάγεται σε κλιμάκια (καθορίζονται αλφαβητικά και ανακοινώνονται από τη γραμματεία), όπου οι φοιτήτριες/ές έχουν την ευκαιρία να δουλέψουν σε μικρές ομάδες, οι οποίες επεξεργάζονται καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου κείμενα (και βίντεο) που αφορούν το περιεχόμενο του μαθήματος, και στη συνέχεια μοιράζονται σκέψεις και προβληματισμούς στην ολομέλεια του κλιμακίου. Η εργασία των φοιτητριών/ών υποστηρίζεται από εποπτείες, οι οποίες είναι υποχρεωτικές. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σταδιακά μέσω των εποπτειών, των μικρών εργασιών που πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια του εξαμήνου, της τελικής εργασίας, καθώς και της τελικής προφορικής εξέτασης.

901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό (υποχρεωτικό)

Ν. Κυριακοπούλου, Μ. Σφυρόερα, Ε. Τσαλαγιώργου, Αι. Φάκου, Π. Χαραβιτσιδής
Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες: (α) να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της επιστημονικής γνώσης για την κατανόηση και τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πράξης, (β) να χρησιμοποιήσουν την παρατήρηση ως ένα εργαλείο διερεύνησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, και (γ) να αξιοποιήσουν τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις για την ερμηνεία περιβαλλόντων μάθησης.

Σε αυτή την προοπτική παρουσιάζονται και συζητούνται σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα για τη μάθηση και τη διδασκαλία στις μικρές ηλικίες και δίνεται έμφαση σε παραμέτρους που χαρακτηρίζουν δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης, όπως η διαμόρφωση χώρου που ευνοεί διερευνήσεις και αναζητήσεις, η εργασία σε ομάδες, η ενθάρρυνση των μεταξύ των παιδιών αλληλεπιδράσεων, η αξιοποίηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των παιδιών κ.ά.

Στο πλαίσιο των επισκέψεων στο νηπιαγωγείο, οι φοιτητές/τριες πραγματοποιούν αρχικά απλές και συμμετοχικές παρατηρήσεις. Τα ατομικά δελτία παρατήρησης που συντάσσουν σχολιάζονται και αναλύονται (α) στο πλαίσιο του μαθήματος με βάση τη σχετική βιβλιογραφία και (β) στο πλαίσιο των εποπτειών, σε συναντήσεις σε μικρότερες ομάδες με βάση διαδικασίες αναστοχασμού. Η επίδοση των φοιτητριών/τών αξιολογείται με εργασία, την οποία καταθέτουν στο τέλος του εξαμήνου και με εξετάσεις. Η εργασία περιλαμβάνει τα ατομικά δελτία παρατήρησης και ατομικές και ομαδικές εργασίες για ειδικότερα θέματα που έχουν προσεγγιστεί κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Προαπαιτούμενο: 906. Εκπαιδευτικοί-ερευνητές του έργου τους: Θεσμικό/κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο.

902. Από τον σχεδιασμό στην πράξη: παιδαγωγικές παρεμβάσεις και αναστοχαστικές πρακτικές (υποχρεωτικό)

Ν. Κυριακοπούλου, Μ. Σφυρόερα, Ε. Τσαλαγιώργου, Αι. Φάκου, Π. Χαραβιτσιδής
Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι (α) να προσφέρει στους/στις φοιτητές/τριες την ευκαιρία να προβληματιστούν σχετικά με τη διαμόρφωση περιβαλλόντων μάθησης ανοικτών και ευέλικτων, τα οποία εναρμονίζονται με τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις για τις μικρές ηλικίες και (β) να αναπτύξουν εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς, αξιοποιώντας την επιστημονική γνώση που προσεγγίζουν στα μαθήματά τους, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη πραγματικότητα της σχολικής τάξης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση.

Σε αυτή την προοπτική οι φοιτητές/τριες μαθαίνουν να αξιοποιούν βασικές παραμέτρους του εκπαιδευτικού πλαισίου που παρατηρούν προκειμένου να διατυπώσουν τα ερευνητικά τους ερωτήματα και να προχωρήσουν σε εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς σε μικρότερες ομάδες χρησιμοποιώντας διερευνητικές διαδικασίες μάθησης. Στο πλαίσιο των μαθημάτων, καθώς και σε συναντήσεις μικρότερων ομάδων οι φοιτητές/τριες συζητούν τους σχεδιασμούς, αναστοχάζονται και επανασχεδιάζουν τεκμηριώνοντας με βάση τις σύγχρονες προσεγγίσεις για τη μάθηση.

Στο νηπιαγωγείο υλοποιούν τους ομαδικούς τους σχεδιασμούς και κατά τις παρεμβάσεις τους εφαρμόζουν διαδικασίες συμμετοχικής παρατήρησης και αυτοπαρατήρησης. Στη συνέχεια αναστοχάζονται με βάση κριτήρια που οδηγούν στην αποτίμηση της διαδικασίας και του μαθησιακού αποτελέσματος και συντάσσουν ομαδικά και ατομικά δελτία τα οποία συζητούνται σε μικρές ομάδες ή/και στο μάθημα. Σε ένα διαλογικό πλαίσιο περιγράφουν, αιτιολογούν και ερμηνεύουν τις εκπαιδευτικές τους δράσεις και διδακτικές επιλογές αξιοποιώντας τον αναστοχασμό για τη βελτίωση και τροποποίηση της εκπαιδευτικής τους πράξης.

Η επίδοση των φοιτητριών/τών αξιολογείται με εργασία, την οποία καταθέτουν στο τέλος του εξαμήνου, με εξετάσεις ή/και με μικρές παρουσιάσεις. Η εργασία περιλαμβάνει τα ατομικά δελτία παρατήρησης και αυτοπαρατήρησης, τους ομαδικούς εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς και αυτοαξιολόγηση.

Προαπαιτούμενο: 901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό (υποχρεωτικό)

Υποενότητα μαθημάτων 93: Πρακτική άσκηση και γνωστικά αντικείμενα (υποχρεωτικά)

Προαπαιτούμενο για όλα τα μαθήματα αυτής της υποενότητας είναι το 901. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδακτική πράξη: από την παρατήρηση στον σχεδιασμό.

93Α. Μετανάστες, μειονότητες και εκπαίδευση: ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχίες

A. Ανδρούσου, Ν. Ασκούνη

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπο με τα ερωτήματα που θέτει η παρουσία αλλόγλωσσων, αλλόθρησκων και αλλοεθνών μαθητών και καλείται να επεξεργαστεί τρόπους για τη σχολική τους ένταξη. Τα ερωτήματα αυτά αποτελούν και το βασικό αντικείμενο του μαθήματος. Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται η ιδιαίτερη συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων αλλά και οι συνακόλουθες διαδικασίες κοινωνικών ιεραρχήσεων και διακρίσεων.

Βασικό άξονα του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση της καθημερινής σχολικής πραγματικότητας (περιεχόμενο σχολικής γνώσης, εγχειρίδια, διδακτικές πρακτικές, οργάνωση της σχολικής ζωής). Διερευνάται πώς το σχολείο συμβάλλει στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας, πώς οριοθετεί ή/και αποκλείει το “διαφορετικό”, αλλά και με ποιες προϋποθέσεις είναι εφικτή μια διαπολιτισμική προοπτική στον χώρο της εκπαίδευσης. Το πλαίσιο αναφοράς του μαθήματος είναι η προσχολική και πρώτη σχολική εκπαίδευση.

Στόχος του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με τα κατάλληλα μεθοδολογικά και παιδαγωγικά εργαλεία, ώστε να μπορούν να αναλύουν και να διαχειρίζονται την έννοια της ετερότητας στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Επιδιώκοντας τη σύνδεση θεωρίας και πράξης, το μάθημα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες όχι μόνο να αποκτήσουν θεωρητικές γνώσεις, αλλά και να αξιοποιήσουν το θεωρητικό υπόβαθρο για την κατανόηση της σχολικής πραγματικότητας και την παιδαγωγική παρέμβαση.

93Β. Μουσική και κινητική αγωγή στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία: πρακτικές εφαρμογές

Ο. Αγαλιανού

Στόχος είναι η αξιοποίηση της μουσικής και της κίνησης ως μέσων αγωγής στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία μέσα από πολυεπίπεδες δραστηριότητες. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να σχεδιάσουν δραστηριότητες κλειστού και ανοιχτού χώρου οι οποίες στοχεύουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη και την αισθητική αγωγή του παιδιού. Στις δραστηριότητες αυτές συνδυάζεται ο λόγος και η φωνή με τη μουσική και την κίνηση. Χρησιμοποιείται η φωνή, ηχηρά αντικείμενα, μουσικά όργανα και ψυχοκινητικά αντικείμενα. Αξιοποιείται ο ρυθμός και το σώμα ως μουσικό όργανο, οι φυσικές ιδιότητες του ήχου και η σχέση τους με την κίνηση και στοιχειακό υλικό όπως απλά τραγούδια, παιχνιδοτράγουδα, χοροί, μουσικοί, ρίμες, ποιήματα κ.ά. Οι φοιτητές/τριες λειτουργούν σε ολιγομελείς ομάδες: επιλέγουν, αποκωδικοποιούν, αναλύουν και αναπτύσσουν το υλικό τους, σχεδιάζουν δραστηριότητες και τις εφαρμόζουν σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας σε νηπιαγωγεία ή πλαίσια δημιουργικής απασχόλησης. Φροντίζουν να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή όλων των παιδιών, ανεξάρτητα από το επίπεδο δεξιοτήτων, τη συνοχή και τη δυναμική της ομάδας. Η εποπτεία και ο αναστοχασμός πάνω στην εφαρμογή αποτελούν μέρος του μαθήματος.

93Γ. Ενταξιακές εκπαιδευτικές πρακτικές

Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου

Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται σε ενταξιακές εκπαιδευτικές δομές της προσχολικής εκπαίδευσης και σχετίζεται με τις ποικίλες προβληματικές που αναδύονται από την ενταξιακή εκπαιδευτική πρακτική. Στόχος της πρακτικής άσκησης είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τη δομή και τη λειτουργία των τμημάτων ένταξης στο νηπιαγωγείο. Δίνεται έμφαση στον ρόλο του εκπαιδευτικού της ένταξης και στις συνεργατικές πρακτικές που αναπτύσσονται μεταξύ των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στην ενταξιακή διαδικασία στο πλαίσιο της γενικής προσχολικής εκπαίδευσης. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να διευρύνουν τις γνώσεις τους και να αναπτύξουν διαφοροποιημένες παιδαγωγικές προσεγγίσεις αναφορικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και τις μορφές αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στην ενταξιακή εκπαίδευση.

93Δ. Το εικονογραφημένο βιβλίο στην προσχολική εκπαίδευση

Α. Γιαννικοπούλου

Στο πλαίσιο του μαθήματος, καταρχάς εξετάζονται κάποια θέματα που αφορούν στο εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο όπως οι σχέσεις κειμένου και εικόνας, τα είδη στα οποία η οπτική αφήγηση αποτελεί πρωτεύον μέσον στη μετάδοση του κειμενικού μηνύματος (βιβλίο χωρίς λόγια, graphic novel, κόμικς κ.ά.). Στη συνέχεια, το ενδιαφέρον θα εστιαστεί στη διδακτική πράξη και στην απόλαυση του εικονογραφημένου βιβλίου από παιδιά του νηπιαγωγείου. Οι φοιτητές/τριες θα κληθούν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν σε πραγματικές τάξεις νηπιαγωγείου διδακτικές παρεμβάσεις, όπου θα προσπαθήσουν να φέρουν τα παιδιά σε επαφή με διαφορετικά είδη εικονογραφημένου βιβλίου.

93Ζ. Πρακτικές ασκήσεις στην περιβαλλοντική εκπαίδευση/Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του Π.Δ. 407/80. Στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη προβληματισμού και η απόκτηση εμπειρίας σε σχέση με ζητήματα που συνδέουν το θεωρητικό και παιδαγωγικό πλαίσιο της ΠΕ/ΕΑΑ με πεδίο εφαρμογής το σχολείο και ιδιαίτερα το νηπιαγωγείο. Συζητούνται σε βάθος ζητήματα όπως η σχέση της ΠΕ/ΕΑΑ με τα εκπαιδευτικά συστήματα, το θεσμικό της πλαίσιο καθώς και τα μοντέλα ένταξής της στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ έμφαση δίνεται στις σύγχρονες απόψεις που διαμορφώνονται σχετικά με το αειφόρο νηπιαγωγείο. Παράλληλα οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και ασκούνται στον σχεδιασμό σχεδίων εργασίας εκπαιδευτικών παρεμβάσεων και δραστηριοτήτων εφαρμόζοντας τις αρχές της ΠΕ/ΕΑΑ στο πλαίσιο του αειφόρου σχολείου.

93Η. Διδασκαλία σχεδίου στην προσχολική ηλικία

Ο. Κούβου

Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διδακτικής της τέχνης δίνοντας στους/στις φοιτητές/τριες τη δυνατότητα εφαρμογής των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο αντίστοιχο μάθημα 618. Παιδικό σχέδιο: σύγχρονες προσεγγίσεις. Συγκεκριμένα αναγνωρίζονται τα μοντέλα διδακτικής στον εκάστοτε χώρο διδασκαλίας και ερευνάται η πρακτική του συνεργατικού σχεδίου ή σχεδίου διαπραγμάτευσης στο περιβάλλον της τάξης. Το θεωρητικό πλαίσιο αυτής της πρακτικής βασίζεται στην έννοια της “ζώνης εγγύτερης ανάπτυξης”, της παροχής δηλαδή από τον εκπαιδευτικό μίας στρατηγικής οικοδόμησης των αναπαραστατικών ικανοτήτων του μαθητευόμενου. Μελετάται επίσης η άποψη σύμφωνα με την οποία το παιδικό ιχνογράφημα είναι αποτέλεσμα αλληλοεπίδρασης με πολιτιστικά στερεότυπα αμφισβητώντας την επικρατούσα άποψη περί ελεύθερης έκφρασης. Σε εργαστηριακό επίπεδο επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με δραστηριότητες όπως το σχέδιο παρατήρησης, το σχέδιο διαπραγμάτευσης, ζωγραφικές ασκήσεις βασισμένες στο τυχαίο, κριτική μελέτη εικόνων από τα μαζικά μέσα επικοινωνίας και εξάσκηση στη συλλογική εργασία.

930. Παιδί και παιχνίδι στο νηπιαγωγείο

Κ. Παπαδοπούλου

Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι η κατανόηση της σημασίας του παιχνιδιού στον χώρο του νηπιαγωγείου σε σχέση με την ανάπτυξη των παιδιών, την επικοινωνία, την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη μάθηση. Βασικός στόχος επίσης είναι η κατανόηση του ρόλου των εκπαιδευτικών στο παιχνίδι των παιδιών. Στο πλαίσιο της σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη, οι φοιτητές/τριες θα πραγματοποιήσουν απλές ή συμμετοχικές παρατηρήσεις σχετικά με το παιχνίδι στο νηπιαγωγείο, τόσο ως προς το ελεύθερο παιχνίδι των παιδιών όσο και ως προς την αξιοποίηση του παιχνιδιού στην παιδαγωγική διαδικασία. Επίσης, οι φοιτητές/τριες θα επεξεργαστούν εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς βασισμένους στο παιχνίδι με στόχο την κατανόηση της σχέσης του παιχνιδιού με τη μάθηση και του ρόλου των εκπαιδευτικών στο παιχνίδι των παιδιών.

931. Κουκλοθέατρο και αυτοσχεδιασμοί / Πρακτική άσκηση

Αυτοσχεδιασμοί, κατασκευές αυτοσχέδιας κούκλας με στόχο την επιδεξιότητα και την αισθητική. Σκηνικές μελέτες με αυτοσχέδιες κούκλες, οι οποίες κινητοποιούν τη φαντασία, αναπτύσσουν την αίσθηση του χιούμορ, εμπλουτίζουν την ορατή εικόνα, απελευθερώνουν τον φοιτητή και τη φοιτήτρια. Σκοπός είναι η ανακάλυψη των πολύπλευρων δυνατοτήτων που παρέχονται από την εμπύχωση της κούκλας με στοιχειώδη σκηνοθετική τεχνική, η οποία θα οδηγήσει σε μια ομαδική σπουδή, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου θα πραγματοποιήσουν μια διδακτική παρέμβαση και θα παρουσιάσουν εφαρμογές τεχνικών του κουκλοθέατρου με μικρές σπουδές σε τάξη του νηπιαγωγείου, αξιοποιώντας έτσι γνώσεις και εμπειρίες των προηγούμενων εξαμήνων, καθώς και όσα αναλύονται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος.

93Κ. Διδακτική φυσικών επιστημών

Π. Παντίδος, Γ. Σταράκης

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις διαδικασίες κατασκευής εννοιών στις εργαστηριακές φυσικές επιστήμες στο πλαίσιο της διδασκαλίας στο νηπιαγωγείο. Περιλαμβάνει έξι τριώρες εργαστηριακές ασκήσεις, δύο τριώρες διαλέξεις/συζητήσεις (μία εισαγωγική και μία καταληκτική) και πέντε τριώρες διδασκαλίες στο νηπιαγωγείο. Οι εργαστηριακές ασκήσεις συντίθενται από παρεμβάσεις των φοιτητών/τριών πάνω σε “κομμάτια” του υλικού κόσμου του εργαστηρίου και από αναδραστικές συζητήσεις γύρω από τα ερωτήματα και τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες παρεμβάσεις. Σε συνεργασία με τον διδάσκοντα, οι φοιτητές/τριες επιλέγουν, μετασχηματίζουν και εφαρμόζουν σε παιδιά του νηπιαγωγείου κάποιες από τις δραστηριότητες που πραγματοποίησαν στο εργαστήριο. Τέλος, ολοκληρώνουν το μάθημα εφόσον παραδώσουν ένα κείμενο στο οποίο περιγράφονται και αξιολογούνται οι διδακτικές τους εφαρμογές.

93Λ. Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών II

Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΠΑ ή του ΠΔ 407/80. Το μάθημα συνδυάζει εργαστηριακού τύπου ασκήσεις και δραστηριότητες πρακτικής άσκησης. Οι φοιτητές/τριες αναπτύσσουν μια σειρά διδακτικών δραστηριοτήτων για την εισαγωγή μαθηματικών εννοιών στο νηπιαγωγείο, αξιοποιώντας υλικά και δραστηριότητες, καθώς και παιδαγωγικές μεθόδους των εμπνευστών αυτών των υλικών. Οι δραστηριότητες αυτές εφαρμόζονται σε νηπιαγωγεία και τα αποτελέσματά τους συνοψίζονται και σχολιάζονται.

93M. Θεωρίες και πράξη της αξιολόγησης: εναλλακτικές μορφές στην εκπαίδευση

B. Τσάφος

Στόχος του μαθήματος είναι να προσεγγίσουν οι φοιτητές/τριες την έννοια της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, τα είδη της και τις παιδαγωγικές τους συνεπαγωγές τόσο σε θεωρητικό όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικής πράξης. Σε αυτό το πλαίσιο θα παρουσιασθούν, πλαισιωμένες με παραδείγματα, αρχικά οι εναλλακτικές μορφές της εκπαιδευτικής αξιολόγησης (περιγραφική αξιολόγηση, αυτοαξιολόγηση, ετεροαξιολόγηση, portfolio κ.ά.) και το πλαίσιο παιδαγωγικών αρχών που τις διέπουν. Στη συνέχεια οι φοιτητές/τριες σε ομάδες θα επισκεφθούν νηπιαγωγεία, όπου θα διερευνήσουν τις δυνατότητες που παρέχει η αξιοποίηση τέτοιων εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται (α) σε εργασίες/παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και (β) σε τελική υποχρεωτική εργασία/παρουσίαση της πρακτικής τους.

93N. ΤΠΕ και εκπαιδευτική πράξη: θεωρητικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις

H. Βούλγαρη

Με τον αυξανόμενο ρόλο των υπολογιστών και του διαδικτύου στην καθημερινή ζωή, οι δεξιότητες ψηφιακού γραμματισμού είναι σημαντικές όχι μόνο για την επαγγελματική πορεία, αλλά και για την πλήρη συμμετοχή του ατόμου στην οικονομική, κοινωνική, και πολιτιστική ζωή. Στο σχολείο δίνεται η ευκαιρία να αναπτυχθούν οι συγκεκριμένες δεξιότητες των μαθητών μέσω της λειτουργικής ενσωμάτωσης Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πρακτική. Καθοριστικοί παράγοντες για την αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ, την ενίσχυση της διδασκαλίας και της μάθησης, και την επίτευξη των μαθησιακών στόχων αποτελούν ο τρόπος εφαρμογής, η προσέγγιση, το περιεχόμενο, και η επιλογή των κατάλληλων μέσων και εργαλείων ΤΠΕ. Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν, σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και η αξιολόγηση και επιλογή μέσων ΤΠΕ για εφαρμογή στην τυπική εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο του μαθήματος πραγματοποιούνται διαλέξεις, εργαστήρια, και παρεμβάσεις σε τάξεις προσχολικής ή πρώτης σχολικής εκπαίδευσης, με στόχο τη σύνδεση θεωρίας και πράξης. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται (α) να παρατηρήσουν, να καταγράψουν, και να αναλύσουν την καθημερινή σχολική πραγματικότητα σε σχέση με τη χρήση των ΤΠΕ, και (β) να σχεδιάσουν, να αναπτύξουν, να εφαρμόσουν, να αναλύσουν και να αξιολογήσουν διδακτικές παρεμβάσεις ή εφαρμογές (π.χ. εκπαιδευτικό λογισμικό) με τη χρήση μέσων και εργαλείων ΤΠΕ.

Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται μέσω εργασιών και παρουσιάσεων κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και με την κατάθεση τελικής έκθεσης αναφοράς.

Αν και δεν είναι προαπαιτούμενο, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες προτείνεται να έχουν παρακολουθήσει το μάθημα 512. Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσχολική εκπαίδευση. Συνιστάται, επίσης, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που θα επιλέξουν το μάθημα να έχουν τουλάχιστον βασικές δεξιότητες χρήσης Ηλεκτρονικού Υπολογιστή.

93E. Θεατροπαιδαγωγικές πρακτικές στο νηπιαγωγείο

Π. Γιαννούλη

Στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα αξιοποιήσουν θεατρικά παιχνίδια και θεατρικές τεχνικές που αναπτύσσουν τη φαντασία και καλλιεργούν την ομαδικότητα, έχοντας ως γνώμονα την παιδαγωγική, καλλιτεχνική και κοινωνική διάσταση του Θεάτρου στην Εκπαίδευση. Αξιοποιώντας την εμπειρία τους από τα μαθήματα θεατρικής έκφρασης που έχουν παρακολουθήσει και τα σχέδια μαθημάτων που θα παρουσιαστούν κατά τη διδασκαλία, θα εκπονήσουν ομαδικές εργασίες. Ειδικότερα, θα σχεδιάσουν διδακτικές παρεμβάσεις στις οποίες θα αξιοποιούνται θεατροπαιδαγωγικές μέθοδοι, θα τις εφαρμόσουν σε τάξη νηπιαγωγείου, θα καταγράψουν, θα αναλύσουν τα δεδομένα τους και θα παρουσιάσουν το σύνολο της δουλειάς αυτής με τη μορφή τελικής εργασίας.

930. Μουσείο και σχολείο: μουσειοπαιδαγωγικές πρακτικές

B. Τσάφος

Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο την προσέγγιση των στοιχείων που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της μουσειοπαιδαγωγικής στο πλαίσιο των σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων. Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο παρουσιάζονται οι σύγχρονες τάσεις και θεωρίες που διαμορφώνουν νέες προοπτικές εκπαιδευτικής αξιοποίησης των χώρων πολιτισμικής αναφοράς (αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, ιστορικά τοπία). Στο δεύτερο μέρος αναλύονται σε θεωρητικό επίπεδο τα πολιτισμικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικά (εκθέσεις, προγράμματα, εκπαιδευτικό υλικό) και παρουσιάζονται πρακτικές εφαρμογές από την ελληνική κυρίως πραγματικότητα. Οι φοιτητές/τριες επισκέπτονται νηπιαγωγεία επί τέσσερις εβδομάδες και καλούνται σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν μουσειοπαιδαγωγικές δραστηριότητες στην προοπτική διασύνδεσης της θεωρίας με την πράξη. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται σε εργασίες/παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και στην τελική εργασία/παρουσίαση των δραστηριοτήτων που υποστηρίζεται προφορικά στο τέλος του εξαμήνου.

93Π: Σχέδια εργασίας (project) στην προσχολική εκπαίδευση: θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις

E. Τσαλαγιώργου

Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προσέγγιση project στην προσχολική εκπαίδευση. Αρχικά, επιχειρείται η θεωρητική τεκμηρίωση της προσέγγισης project και η σύνδεσή της με το περιεχόμενο των υποχρεωτικών μαθημάτων της Πρακτικής Άσκησης των προηγούμενων εξαμήνων. Το ενδιαφέρον εστιάζεται στο ανοιχτό πλαίσιο οργάνωσης μαθησιακών εμπειριών που προσφέρουν τα project, στη σύνδεση της σχολικής ζωής με τα βιώματα, τις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών καθώς και την ενεργητική συμμετοχή τους στον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έμφαση δίνεται στον τρόπο με τον οποίο μπορούν οι εκπαιδευτικοί της προσχολικής εκπαίδευσης να αξιοποιήσουν την μέθοδο project στην προσπάθειά τους να εφαρμόσουν διαφοροποιημένες πρακτικές και να καλλιεργήσουν ένα δημοκρατικό και συνεργατικό πνεύμα. Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου και οι φοιτητές/τριες έχουν την ευκαιρία να σχεδιάσουν, εφαρμόσουν και αξιολογήσουν (μικρής κλίμακας) project σε νηπιαγωγεία. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται στην εκπόνηση και παρουσίαση γραπτών εργασιών τόσο στο τέλος όσο και κατά την διάρκεια του εξαμήνου.

Υποενότητα μαθημάτων 94: Πρακτική Άσκηση στις μεθόδους έρευνας (υποχρεωτικά)

Προαπαιτούμενα για όλα τα μαθήματα αυτής της υποενότητας είναι τα 401. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες I και 407. Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες II.

94Α. Ποσοτική μεθοδολογία στην εκπαιδευτική έρευνα και συγγραφή συναφών επιστημονικών εργασιών

Δ. Μάνεσης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής έρευνας με τη χρήση ποσοτικής μεθοδολογίας. Οι ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνουν στοιχεία για τον καθορισμό του ερευνητικού ερωτήματος, την οργάνωση της βιβλιογραφικής επισκόπησης μέσω πρόσβασης σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και online βάσεις επιστημονικών άρθρων, τους λειτουργικούς ορισμούς θεωρητικών εννοιών, τη διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων, την κατασκευή ερωτηματολογίων, τις κλίμακες μέτρησης και τις μεταβλητές, την αξιοπιστία και την εγκυρότητα, καθώς και την ανάλυση ποσοτικών δεδομένων. Οι φοιτητές/τριες θα αποκτήσουν τις απαραίτητες ικανότητες για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας, όπως για παράδειγμα η παρουσίαση και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων της ανάλυσης των δεδομένων, τα συμπεράσματα της εργασίας, η συζήτηση των αποτελεσμάτων, οι τρόποι αποφυγής λογοκλοπής και η αυτόματη εισαγωγή βιβλιογραφικών αναφορών με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού.

94Γ. Θέματα οπτικοακουστικής επικοινωνίας

E. Κούρτη

Στο μάθημα επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με θέματα που αφορούν τη σύγχρονη θεωρία και έρευνα για τα μέσα επικοινωνίας. Παρουσιάζονται οι κεντρικές έννοιες (παραγωγή, γλώσσα, αναπαράσταση και κοινό) που παρέχουν ένα θεωρητικό πλαίσιο το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα είδη των μέσων, καθώς και οι μέθοδοι και οι τεχνικές ανάλυσης οπτικοακουστικών κειμένων. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι φοιτητές/τριες μαθαίνουν να αναλύουν κριτικά διάφορες μορφές οπτικοακουστικών κειμένων (έντυπα, διαφημίσεις, τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραγωγές, ιστοσελίδες, βιντεοπαιχνίδια κλπ.). Επίσης, ασκούνται στο να παράγουν κατά ομάδες οπτικοακουστικά κείμενα με βάση την αρχή ότι επιτυγχάνεται καλύτερη κατανόηση των συμβάσεων και των χαρακτηριστικών των μέσων όταν τα άτομα έχουν μια άμεση εμπειρία της διαδικασίας παραγωγής τους. Λόγω της εργαστηριακής μορφής του μαθήματος, ο αριθμός των φοιτητών/τριών που μπορούν να συμμετέχουν είναι περιορισμένος (έως 30 άτομα).

94Δ. Εκπαιδευτικές πρακτικές και ανισότητες: σχέση σχολείου – οικογένειας

N. Ασκούνη

Το μάθημα οργανώνεται ως πρακτική άσκηση των φοιτητών/ριών στις ποιοτικές μεθόδους κοινωνιολογικής έρευνας στο πεδίο της εκπαίδευσης. Ο στόχος του μαθήματος είναι διπλός: (α) η μετάδοση συγκεκριμένου γνωστικού περιεχομένου, το οποίο εξειδικεύει τις γνώσεις που έχουν ήδη οι φοιτητές/τριες από το πεδίο της Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης, (β) η ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων και η εξοικείωση με την ερευνητική πρακτική, ως αποτέλεσμα της συμμετοχής των φοιτητών/ριών σε όλα τα στάδια της εμπειρικής έρευνας. Το συγκεκριμένο αντικείμενο της έρευνας διαφοροποιείται από χρονιά σε χρονιά, αλλά το γενικό πλαίσιο παραμένει το ίδιο: πρόκειται για την κοινωνιολογική διερεύνηση των εκπαιδευτικών πρακτικών γονέων ή/και εκπαιδευτικών μέσα από το πρίσμα των κοινωνικών ανισοτήτων. Με αφετηρία διαφορετικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις εξετάζεται η σχέση σχολείου και οικογένειας, καθώς και οι μηχανισμοί (ανα)παραγωγής των ταξικών ανισοτήτων στο επίπεδο των εκπαιδευτικών πρακτικών των γονέων (πρότυπα ανατροφής των παιδιών, παιδαγωγικές επιλογές, εκπαιδευτικές στρατηγικές, πολιτισμικές πρακτικές) και των εκπαιδευτικών (πρακτικές διαχείρισης της γνώσης και της παιδαγωγικής σχέσης, αξιολόγηση, κατηγοριοποίηση των μαθητών).

94Ε. Ανάλυση σχολικού λόγου

A. Βασιλοπούλου

Το εργαστηριακό αυτό μάθημα εμβαθύνει στις μεθόδους της παρατήρησης και της ανάλυσης λόγου και συνομιλίας. Στόχος του είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με θεωρητικά, εμπειρικά και πρακτικά ζητήματα της κοινωνικής αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές αλλά και των μαθητών μεταξύ τους. Δίνεται έμφαση στην κοινωνιολογική μελέτη του σχολικού λόγου στον χώρο του νηπιαγωγείου από τη σκοπιά της ανάλυσης συνομιλίας και της ανάλυσης υπαγωγής. Μέσα από τη σε βάθος μελέτη ηχογραφημένου και βιντεοσκοπημένου υλικού, φωτίζονται πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του ελεύθερου παιχνιδιού. Αντικείμενο ανάλυσης αποτελούν επίσης οι ασυμμετρίες στον σχολικό λόγο, η συγκρότηση της σχολικής γνώσης και επιμέρους φαινόμενα όπως η εναλλαγή συνεισφορών, η οργάνωση αλληλουχιών λόγου, οι λεξιλογικές επιλογές των συμμετεχόντων.

94Ζ. Οικογένειες παιδιών με αναπηρία και σχολείο: διερευνώντας ζητήματα συνεργασίας

E. Ντεροπούλου-Ντέρου

Στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα οι οικογένειες παιδιών με αναπηρίες εμφανίζονται να μη συμμετέχουν ισότιμα ως προς τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την εκπαιδευτική πορεία των παιδιών τους. Οι εμπειρίες και τα βιώματά τους παραμένουν αναξιοποίητα από τους ειδικούς επιστήμονες, μολονότι αποτελούν την εγγύτερη ως προς το παιδί με αναπηρίες πηγή πληροφοριών, εμπειριών και γνώσεων. Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/τριες στους τρόπους συνεργασίας σχολείου και οικογένειας, εστιάζοντας στον ρόλο του εκπαιδευτικού και του γονέα, στις διαφορετικές συνεργατικές προσεγγίσεις και στις

εκπαιδευτικές πρακτικές που εδραιώνουν σχέσεις συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν ενεργά σε ποιοτικές ερευνητικές μεθόδους προσέγγισης των ζητημάτων συνεργασίας δίνοντας έμφαση στο ερευνητικό εργαλείο της συνέντευξης.

94Η. Θέματα κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού

Στο μάθημα εξετάζονται ερευνητικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην αναπτυξιακή ψυχολογία και ειδικότερα στη μελέτη της ανάπτυξης του παιδιού. Θα συζητηθούν η έρευνα μεμονωμένης περίπτωσης και η παρατήρηση στη μελέτη της ανάπτυξης του παιδιού με αναφορές στη βιβλιογραφία για τις διαπροσωπικές σχέσεις των παιδιών με γονείς, αδέρφια, συνομηλίκους. Το μάθημα διεξάγεται σε μορφή σεμιναρίου και προϋποθέτει την παρακολούθηση και την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών στη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας και στη διεξαγωγή μιας μικρής έρευνας. Στόχος είναι οι φοιτητές/τριες να εξασκηθούν στη δημιουργία ενός ερευνητικού πρωτοκόλλου χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της μεμονωμένης περίπτωσης και της παρατήρησης. Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με μικρές ομαδικές εργασίες και μια τελική ατομική εργασία.

94Θ. Ερευνητικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών

Γ. Σταράκης

Το μάθημα θέτει ως βασικό στόχο την εξοικείωση με τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για να ανασύρουν τις αναπαραστάσεις που χρησιμοποιούν τα παιδιά στις συζητήσεις τους για τον “φυσικό κόσμο”, καθώς και στις παρεμβάσεις τους πάνω σε αυτόν. Οι φοιτητές/τριες θα συλλέξουν και θα αναλύσουν πρωτογενή δεδομένα από παιδιά του νηπιαγωγείου σχετικά με κλασικές έννοιες της Φυσικής (φως, δύναμη κτλ.) μέσω συνεντεύξεων και παρατήρησης και θα συντάξουν σχετική ερευνητική αναφορά.

94Ι. Μεθοδολογία ιστορίας

Φ. Ασημακοπούλου

Ζητήματα Ιστορίας και μεθοδολογία της Ιστορίας. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τις βασικές έννοιες της ιστορικής επιστήμης (χρόνος, χώρος, ιστορικό γεγονός, πηγές, παρελθόν, μνήμη κ.ά.) και τη μεθοδολογία τους (π.χ. χρήση πηγών, αρχειακή εργασία, διασταύρωση, αξιολόγηση). Παράλληλα παρουσιάζονται τα βασικά ιστοριογραφικά παραδείγματα (ιστορισμός, ρομαντική ιστοριογραφία, μαρξισμός, σχολή των Annales και “histoire totale”, περιοδικό *Past and Present*, νέα κοινωνική ιστορία, μικροϊστορία, ιστορία των γυναικών και του φύλου, μεταμοντερνισμός). Έμφαση δίνεται στους σύγχρονους προβληματισμούς για την Ιστορία, καθώς και στα νέα ερευνητικά πεδία μελέτης της ιστοριογραφίας του νέου ελληνισμού. Οι φοιτητρίες/τές καλούνται να αναζητήσουν πρωτογενείς πηγές (τεκμήρια, όπως εφημερίδες, βίντεο, φωτογραφίες, μουσική κ.ά., καθώς και αρχειακό υλικό), τη σχετική βιβλιογραφία, να παρουσιάσουν το υλικό τους στην ομάδα και να παραδώσουν ένα συνθετικό κείμενο σχετικά με τις τρεις επετείους που γιορτάζονται στο ελληνικό σχολείο: την 28η Οκτωβρίου, την 17 Νοέμβρη και την 25η Μαρτίου. Το σεμινάριο απευθύνεται σε φοιτητρίες/τές που παρακολουθούν ή έχουν παρακολουθήσει το υποχρεωτικό μάθημα 707. Ελληνική Ιστορία, 19ος αιώνας. Η αξιολόγηση των φοιτητριών/ών βασίζεται (α) σε παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και (β) σε τελική εργασία. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.

94Κ. Η εκπαιδευτική έρευνα δράσης

Β. Τσάφος

Παρουσίαση της εκπαιδευτικής έρευνας δράσης: χαρακτηριστικά, τρόποι διενέργειας, θεωρητική και επιστημονική πλαισίωση, εκπαιδευτικοί τομείς στους οποίους μπορεί να αξιοποιηθεί. Στο πλαίσιο του μαθήματος, αφού παρουσιαστούν και μελετηθούν εκπαιδευτικές έρευνες δράσης, θα δοθεί η δυνατότητα για μικρής κλίμακας ατομικές και ομαδικές ερευνητικές εργασίες σε νηπιαγωγεία σχετικές με την ανάπτυξη και την αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στο Νηπιαγωγείο και τις κατευθύνσεις του Οδηγού Νηπιαγωγού. Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες μέσα από τη συμμετοχή τους στις ομαδικές

έρευνες δράσης τη σημασία της συγκεκριμένης προσέγγισης ως μεθοδολογικού εργαλείου τόσο για την έρευνα όσο και για τη διδασκαλία. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται σε εργασίες/παρουσιάσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και στην τελική εργασία/παρουσίαση της έρευνας που υποστηρίζεται προφορικά στο τέλος του εξαμήνου.

94Α. Ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής: μεθοδολογία ανάλυσης των εκπαιδευτικών θεσμών

Ε. Ζαμπέτα

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση των εκπαιδευτικών θεσμών και της εκπαιδευτικής πολιτικής. Το μάθημα έχει ως στόχο την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την ανάλυση της εκπαιδευτικής πολιτικής. Οργανώνεται σε δύο σκέλη, τα οποία αναπτύσσονται παράλληλα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Το ένα σκέλος του μαθήματος ασχολείται με τη θεωρητική προσέγγιση ενός ζητήματος εκπαιδευτικής πολιτικής (όπως π.χ.: η θέση της θρησκείας στο σχολείο, ο ρόλος των γονέων στην εκπαίδευση και η “γονική επιλογή”, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών θεσμών). Το άλλο σκέλος του μαθήματος είναι εργαστηριακής μορφής, καθώς οι φοιτητές/τριες καλούνται να πραγματοποιήσουν μια έρευνα με αντικείμενο την ανάλυση της εκπαιδευτικής πολιτικής σε ζήτημα που αντιστοιχεί στην προβληματική που αναπτύσσεται στο θεωρητικό μέρος.

94Ν. Το φύλο των επαγγελματιών και της απασχόλησης

Μ. Λεοντσίνη

Το μάθημα εντάσσεται στην ενότητα της «Πρακτικής Άσκησης στην Έρευνα». Επιχειρείται η μελέτη και η ανάλυση του έμφυλου καταμερισμού εργασίας και των συνεπειών του στις βιογραφίες γυναικών και ανδρών καθώς και στη συνακόλουθη κοινωνική ιεράρχηση. Αναλύονται οι ιστορικές διαστάσεις του φύλου των επαγγελματιών (και της απασχόλησης), καθώς και σύγχρονες μορφές της συμμετοχής των γυναικών και των ανδρών στην εργασία. Το φύλο παρουσιάζεται στην κομβική σχέση του με την κοινωνική τάξη, τη φυλή, την εθν(ο)τική υπαγωγή κ.λπ., καθώς η δυναμική σύζευξη φύλου και εργασίας (απασχόλησης) αναδεικνύει τις δομές και τις σχέσεις εξουσίας. Βασικός στόχος είναι η εξοικείωση με εργαλεία ποιοτικής ανάλυσης της φεμινιστικής μεθοδολογίας και η συμπερίληψη του φύλου ως βασικής (κανονιστικής) αναλυτικής κατηγορίας στις Κοινωνικές Επιστήμες. Το μάθημα οργανώνεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος έχει σεμιναριακή μορφή και αφορά την ανάλυση του έμφυλου καταμερισμού εργασίας στη διαμόρφωση των μορφών απασχόλησης και των επαγγελματιών. Οι φοιτήτριες/τές θα χωριστούν σε μικρές ομάδες (3-5 ατόμων) και θα εκπονήσουν μια ομαδική εργασία, η οποία θα παρουσιαστεί στο σεμινάριο και θα κατατεθεί γραπτά στο τέλος του εξαμήνου (5000 λέξεις). Το δεύτερο μέρος έχει εργαστηριακή μορφή και περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και την πραγματοποίηση μιας έρευνας, σχετικά με τις συνέπειες του έμφυλου καταμερισμού εργασίας στις πορείες συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων, με έμφαση στα “γυναικεία” ή στα “ανδρικά” επαγγέλματα (ή μορφές απασχόλησης) στο ελληνικό πλαίσιο. Στόχος του δεύτερου μέρους είναι η χρήση της (εις βάθος ημιδομημένης) συνέντευξης. Θα πραγματοποιηθεί συλλογική επεξεργασία των εννοιών και των κατηγοριών ανάλυσης, οι οποίες θα συγκροτήσουν τον Οδηγό Συνέντευξης. Στη συνέχεια, κάθε φοιτήτρια/τής θα πραγματοποιήσει μια ημιδομημένη συνέντευξη, την οποία οφείλει να παρουσιάσει ως πρωτογενές υλικό προς επεξεργασία στο πλαίσιο του εργαστηρίου. Οι συνεντεύξεις θα αναλυθούν συλλογικά και θα διαμορφωθούν εκ νέου οι κατηγορίες της ανάλυσης, με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα. Κάθε φοιτήτρια/τής οφείλει να υποβάλει μία ατομική εργασία υπό μορφή δοκιμίου (7000 λέξεων), με την ανάλυση της συνέντευξης την οποία υλοποίησε, καθώς και την απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη. Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας οι φοιτήτριες αναμένεται να επεξεργαστούν θεωρητικά και να αξιοποιήσουν τις έννοιες και τη βιβλιογραφία του συνόλου του μαθήματος.

94 Ξ. Σημειωτική της διδασκαλίας των φυσικών επιστημών

Π. Παντίδος

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με την πολυτροπική φύση της διδασκαλίας των φυσικών επιστημών, η οποία λογίζεται ως διαδικασία παραγωγής νοήματος μέσα από το σύνολο των σημειωτικών πόρων που έχουν η/ο εκπαιδευτικός και οι εκπαιδευόμενες/οι στη

διάθεσή τους (προφορικός λόγος, ανθρώπινο σώμα, εικόνα, σχέδιο, υλικά αντικείμενα). Το μάθημα αποτελείται από διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις όπου οι φοιτήτριες/τές αναλύουν τον γλωσσικό κώδικα και την εικονογράφηση που χρησιμοποιούνται σε βιβλία για τις ΦΕ που αναφέρονται σε παιδιά, αναλύουν τη σωματική έκφραση σε βιντεοσκοπημένες διδασκαλίες ΦΕ, και παράγουν δικά τους αφηγηματικά κείμενα και βίντεο το οποίο σχετίζεται με τη δημιουργία ενός εξηγητικού πλαισίου για κάποια έννοια των ΦΕ. Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών υλοποιείται με ατομική γραπτή έκθεση/αναφορά, ατομικές γραπτές εργασίες και από μία ομαδική παραγωγή.

940. Ο γραμματισμός στην πρώιμη παιδική ηλικία: διερευνώντας τις ιδέες των παιδιών

M. Σφυρόερα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/των με την έννοια και τις πρακτικές γραμματισμού, ως κοινωνικού και πολιτισμικού φαινομένου. Στο πλαίσιο του μαθήματος αξιοποιούνται ερευνητικά δεδομένα και αναλύονται πρακτικές που γραμματισμού σε επίπεδο οικογένειας και σχολείου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά νοηματοδοτούν το γραπτό λόγο και οικοδομούν εξελκτικά τη σχέση τους με την ανάγνωση και τη γραφή, καθώς και στα μεθοδολογικά εργαλεία που επιτρέπουν τη διερεύνηση αυτής της σχέσης. Πιο αναλυτικά, στο μάθημα θα παρουσιαστούν οι θεωρητικές προσεγγίσεις της έννοιας του γραμματισμού και οι διαφορετικές πτυχές του γραμματισμού ως κοινωνικο-πολιτισμικού φαινομένου. Θα εξεταστούν επίσης οι νέες οπτικές του γραμματισμού, η έννοια των πολυγραμματισμών στην εποχή των ΤΠΕ και οι πρακτικές γραμματισμού στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον, ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξελκτική πορεία των μικρών παιδιών κατά την οικοδόμηση του γραπτού λόγου. Για όλα αυτά τα θέματα οι φοιτήτριες/τές θα έρθουν σε επαφή με θεωρητικά κείμενα και σχετικές έρευνες. Προκειμένου οι φοιτήτριες/ές να σχεδιάσουν και να εκπονήσουν μια δική τους μικρή έρευνα (κλινική συνέντευξη), θα παρουσιαστούν ερευνητικά εργαλεία για τη διερεύνηση των ιδεών που διαμορφώνουν τα παιδιά για την ανάγνωση και τη γραφή. Η αξιολόγηση του μαθήματος είναι διαμορφωτική καθώς θα υπάρξει αλληλεπίδραση με τη διδάσκουσα για την εκπόνηση των εργασιών σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

94Π. Γεωγραφίες των παιδιών: ερευνητικές προσεγγίσεις και μεθοδολογικά εργαλεία

Αι. Φάκου

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η σχέση των παιδιών με τον χώρο από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών και ειδικότερα του κλάδου που ονομάζεται “γεωγραφίες των παιδιών”, ο οποίος μελετά τον τρόπο που οι παιδικές ταυτότητες διαμορφώνονται στους χώρους της καθημερινότητας (σπίτι, γειτονιά, σχολείο) και επισημαίνει τη σημασία της ένταξης της διάστασης του χώρου στα Αναλυτικά Προγράμματα του σχολείου. Στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/ών με θεωρητικά και ερευνητικά ζητήματα της χωρικής προσέγγισης των παιδικών ταυτοτήτων. Επιχειρείται δηλαδή η ανάδειξη της σημασίας του χώρου της πόλης στη συγκρότηση και τη διαφοροποίηση της παιδικής ηλικίας και των παιδικών ταυτοτήτων σε συγκεκριμένα πεδία της καθημερινότητας καθώς και η περιπλοκή τους με κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί έμφαση στις αφηγήσεις, τα βιώματα και τον τρόπο δράσης των ίδιων των παιδιών, καθώς και στους χώρους που κινούνται καθημερινά. Θα εστιάσουμε σε συμμετοχικές προσεγγίσεις, στις οποίες η ερευνητική διαδικασία προσανατολίζεται στην ανάδειξη των ποικίλων φωνών και οπτικών δουλεύοντας μαζί με τα παιδιά. Το πρώτο σκέλος του μαθήματος είναι σεμιναριακής μορφής και έχει ως αντικείμενο τη θεωρητική προσέγγιση του χώρου της πόλης ως πεδίου συγκρότησης των παιδικών ταυτοτήτων. Το δεύτερο σκέλος του μαθήματος είναι εργαστηριακής μορφής και περιλαμβάνει την πραγματοποίηση έρευνας από τις/τους φοιτήτριες/τές με αντικείμενο ένα ζήτημα το οποίο να αντιστοιχεί στην προβληματική που αναπτύχθηκε στο θεωρητικό σκέλος. Επίσης το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητριών/ών με μεθοδολογικά εργαλεία, όπως τη φωτογραφία, το βίντεο, τους νοητικούς χάρτες, τις διαδρομές, συνεντεύξεις, τα group discussions. Το σεμινάριο προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των φοιτητριών/ών στη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας και στην οργάνωση μικρής κλίμακας έρευνας.

10. ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ

Στις Θεματικές Εβδομάδες (ΘΕ) εξετάζονται θέματα που συνδέονται με ζητήματα κρίσιμα για την εκπαίδευση όπως η διαπολιτισμική εκπαίδευση, το φύλο, η ειδική αγωγή, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η σχέση ψυχολογίας και εκπαίδευσης, καθώς και πρακτικές της τέχνης. Η ιδιαιτερότητά τους συνίσταται στα εξής: Καταρχάς στη διεξαγωγή τους συμβάλλουν επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων από άλλα, εκτός του Τμήματος, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, προσκεκλημένοι από τους υπεύθυνους διδάσκοντες. Επιπλέον, η διάρκεια των μαθημάτων συμπυκνώνεται σε μία εβδομάδα. Τέλος, η μορφή των μαθημάτων είναι εργαστηριακή, σε μικρές ομάδες και περιλαμβάνει οπωσδήποτε σύνδεση με τη διδακτική πράξη. Οι φοιτητές/τριες εκπονούν μια μικρή εργασία την οποία παραδίδουν πριν την εκάστοτε εξεταστική περίοδο. Απευθύνονται αποκλειστικά στους φοιτητές/τριες του Γ' έτους. Κάθε ακαδημαϊκό έτος διοργανώνονται τέσσερις (4) έως δέκα (10) ΘΕ, με θεματικές που είναι δυνατόν να ανανεώνονται. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν υποχρεωτικά μία από τις προσφερόμενες ΘΕ και τη δηλώνουν στη γραμματεία όπως και τα υπόλοιπα μαθήματα. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους ανακοινώνονται οι ΘΕ, το χρονικό διάστημα που θα λάβουν χώρα και το αναλυτικό τους περιεχόμενο. Ανάλογα με τον αριθμό των προσφερόμενων ΘΕ ορίζεται ο μέγιστος αριθμός συμμετοχής των φοιτητών/τριών ανά ΘΕ.

Τα μαθήματα πραγματοποιούνται στη διάρκεια μιας εβδομάδας και η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.

ΘΕ 1. Διαπολιτισμική εκπαίδευση

A. Ανδρούσου

Επεξεργασία σε μικρές ομάδες, με βιωματικό τρόπο, ζητημάτων που άπτονται της παρουσίας των ξένων παιδιών στο ελληνικό σχολείο. Με αφορμή διάφορα ερεθίσματα (ταινίες, μικρές θεατρικές παρεμβάσεις, μαρτυρίες, εκπαιδευτικό υλικό, κείμενα, κ.λπ.) προσεγγίζονται θέματα όπως: ταυτότητα/ετερότητα, μετανάστευση, ρατσισμός και ξενοφοβία, κοινωνικές διακρίσεις, μειονότητες κ.ά. Πεδίο αναφοράς είναι το σχολείο και η παιδαγωγική πράξη. Στις συναντήσεις προβλέπεται να συμμετέχουν εκπαιδευτικοί, σκηνοθέτες, μουσικοί, επιστήμονες διάφορων ειδικοτήτων, καθώς και μετανάστες πρώτης και δεύτερης γενιάς. Οι φοιτητές/τριες θα αξιολογηθούν με εργασία. Θα δοθεί φάκελος με κείμενα σχετικά με το θέμα. Προτεινόμενη ιστοσελίδα: www.kleidiakaiantikleidia.net

ΘΕ 2. Φύλο, σώμα, ετερότητες

M. Λεοντσίνη

Στη συγκεκριμένη ΘΕ εξετάζεται η συνεισφορά των αντιλήψεων για τα φύλα στη διαμόρφωση και την παραγωγή των σχέσεων εξουσίας. Η έννοια της "διαφοράς", κεντρικό επιχείρημα για τη διαμόρφωση της ετερότητας, κατέχει σημαντική θέση στις συζητήσεις. Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα να ανταλλάγουν απόψεις γύρω από τα εξής ερωτήματα: Αντιμετωπίζουμε τις διαφορές στα σώματα με τους ίδιους τρόπους σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη; Ποιες σημασίες και ποια νοήματα συγκροτούν τις έμφυλες σχέσεις στον κοινωνικό κόσμο; Οι ετερότητες σχετίζονται με εξουσιαστικές σχέσεις ή εντάσσονται σε διαδικασίες συνύπαρξης ικανές να ενισχύσουν την καινοτομία; Οι συναντήσεις οργανώνονται γύρω από προβολή ταινιών, παρακολούθηση εκθέσεων, διαλέξεις από καλλιτέχνες και επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων.

ΘΕ 4. Παιδί και παιχνίδι

Κ. Παπαδοπούλου

Στη συγκεκριμένη ΘΕ προσεγγίζονται ποικίλες διαστάσεις του παιχνιδιού μέσα από διαφορετικές επιστημονικές οπτικές (π.χ. ψυχολογία, κοινωνιολογία, παιδαγωγική) και εφαρμογές. Με αφορμή διαφορετικά ερεθίσματα (κείμενα, λογοτεχνικά βιβλία, ταινίες, δραστηριότητες, επισκέψεις μουσείων κ.λπ.), οι φοιτητές/τριες επεξεργάζονται με βιωματικό τρόπο σε μικρές ομάδες θεωρητικές προσεγγίσεις για το παιχνίδι και τον ρόλο του στην ανάπτυξη και την εκπαίδευση των παιδιών.

ΘΕ 6. Κοινωνικές ανισότητες και εκπαίδευση

Ν. Ασκούνη

Η συγκεκριμένη ΘΕ έχει στόχο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να προσεγγίσουν μέσα από τη σκοπιά της κοινωνιολογίας τις κοινωνικές ανισότητες στον χώρο της εκπαίδευσης και τους μηχανισμούς με τους οποίους ο εκπαιδευτικός θεσμός τις (ανα)παράγει. Το βασικό πεδίο αναφοράς είναι η σχολική καθημερινότητα και η εκπαιδευτική πράξη. Ειδικοί επιστήμονες και εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι παρεμβαίνουν ως εισηγητές, αναλύουν εμπειρίες και παραδείγματα από τη σχολική πραγματικότητα αναδεικνύοντας τη σημασία που έχει η κοινωνιολογική προσέγγιση τόσο για την κατανόηση/αναγνώριση των ανισοτήτων στο σχολικό περιβάλλον όσο και για την αντιμετώπισή τους. Η ΘΕ περιλαμβάνει εργαστήρια σε ομάδες και εισηγήσεις σε ολομέλεια. Αξιοποιούνται βιωματικές μέθοδοι και ποικίλα υλικά (κινηματογραφικές ταινίες, λογοτεχνικά κείμενα, στατιστικά στοιχεία, ποιοτικά ερευνητικά δεδομένα κλπ), ενώ δίνεται έμφαση στην ανάλυση της εμπειρίας των φοιτητών και φοιτητριών που συμμετέχουν.

ΘΕ 7. Διαφοροποιημένη παιδαγωγική

Μ. Σφυρόερα

Στόχος της ΘΕ είναι η προσέγγιση με βιωματικό τρόπο, από μικρές ομάδες φοιτητών/τριών, ζητημάτων που σχετίζονται με την παιδαγωγική αξιοποίηση της ανομοιογένειας στη σχολική τάξη. Οι φοιτητές/τριες με αφετηρία την επεξεργασία ταινιών, προσωπικών αφηγήσεων και σχετικών κειμένων και μέσα από βιωματικά εργαστήρια θα προσεγγίσουν έννοιες που συνδέονται με το θεωρητικό πλαίσιο της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής όπως: κίνητρο, αξιοποίηση του βιώματος, συστηματική παρατήρηση της εξέλιξης των παιδιών, διαμεσολαβητικός-υποστηρικτικός ρόλος του εκπαιδευτικού, συνεργατική μάθηση, δημιουργική αλληλεπίδραση κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη προβληματισμού σχετικά με τις σημαντικές ευκαιρίες που μπορεί να παρέχει η ανομοιογένεια στη σχολική τάξη σε μια προοπτική εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας. Στη διεξαγωγή της ΘΕ συμβάλλουν εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείου και δημοτικού), καθώς και πανεπιστημιακοί. Θα δοθεί φάκελος με κείμενα σχετικά με το θέμα. Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με εργασία.

ΘΕ 11. Μιλώντας για ζητήματα δημοκρατίας στο σχολείο

Οι όροι “δημοκρατική παιδεία” και “εκπαίδευση στη δημοκρατία” καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών, πρακτικών, ιδεών και δραστηριοτήτων που προσβλέπουν στην εξοικείωση και την εγκατάσταση ενός εκπαιδευτικού πλαισίου το οποίο επικεντρώνεται στους κανόνες δημοκρατικής συνύπαρξης μέσα στη σχολική κοινότητα. Η κοινωνική αλληλεγγύη και συνείδηση, η προαγωγή νέων μορφών συλλογικότητας και δράσης που θα προασπίζονται τη δημοκρατία, καθώς και η αναγνώριση και ο σεβασμός απέναντι σε κάθε μορφή διαφορετικότητας, είναι οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους στηρίζεται η συγκεκριμένη εκπαιδευτική παρέμβαση.

Σε αυτήν τη λογική η ΘΕ έχει σκοπό να δώσει εργαλεία (με αφετηρία βιωματικές πρακτικές, χρήση ταινιών, αφηγήσεων, μαρτυριών και άλλο πρωτότυπο παιδαγωγικό υλικό) μέσα από τα οποία (α) κοινωνικές έννοιες μπορούν να εισαχθούν στο σχολείο (νηπιαγωγείο ή δημοτικό), (β) αφού αποδομείται η ερμηνεία κοινωνικών φαινομένων με όρους ψυχολογίας ή φυσικής κατάστασης πραγμάτων (με ιδιαίτερη έμφαση στη δημοκρατία, τη διαφορά και την ανισότητα), τα ζητήματα αυτά τοποθετούνται και εξετάζονται σε σχέση με τις ιστορικές και τις κοινωνικές τους συντεταγμένες (γ) οι μαθητές και οι μαθήτριες προσεγγίζονται ως ενεργά υποκείμενα, ικανά να κατανοήσουν και να επεξεργαστούν κοινωνικές και πολιτικές έννοιες. Η δημοκρατία και οι κανόνες δημοκρατικής συνύπαρξης, ο φασισμός, ο ρατσισμός και ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελούν τις κατεξοχήν ενότητες που θα απασχολήσουν τη συγκεκριμένη ΘΕ.

ΘΕ 13. Παιδί και κινηματογράφος

Φ. Ασημακοπούλου, Ε. Κούρτη

Στη συγκεκριμένη ΘΕ θα εξετασθούν οι διάφορες εκδοχές της σχέσης παιδιών και κινηματογράφου. Στόχος είναι να αναδειχτούν ζητήματα που έχουν ανακύψει και ερωτήματα που έχουν γεννηθεί στο πλαίσιο της σχέσης αυτής μέσα από μια γενική αναλυτική κατεύθυνση στην οποία εντάσσονται ποικίλα θέματα που αφορούν τα παιδιά ως κοινωνική κατηγορία. Στο πλαίσιο αυτό, θα συζητηθούν ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο ταινιών για και με παιδιά, τον ρόλο και την αναπαράσταση της παιδικής ηλικίας στον ελληνικό και στον διεθνή κινηματογράφο, τα παιδιά ως θεατές, τα παιδιά-σταρ του κινηματογράφου, καθώς και ζητήματα σχετικά με την εμπορευματοποίηση των ταινιών (παραγωγή, διανομή και νομοθετικές ρυθμίσεις). Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί ο κινηματογράφος για εκπαιδευτικούς σκοπούς εστιάζοντας στις σχέσεις κινηματογράφου και ιστορίας.

ΘΕ 14. Το αειφόρο σχολείο

Γ. Λιαράκου

Η Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία αποτελεί μια μετασχηματιστική διαδικασία η οποία προσβλέπει ριζικές αλλαγές στο σχολείο, την εκπαίδευση, την κοινωνία, την πολιτική. Στόχος και εργαλείο της εκπαίδευσης αυτής τα αειφόρα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμοί με αιχμή του δόρατος το αειφόρο σχολείο (ΑΣ). Το ΑΣ στοχεύει στη συνολική αναθεώρηση του σχολείου προκειμένου να προωθηθούν ουσιαστικές αλλαγές που αφορούν και στα τρία βασικά επίπεδα λειτουργίας του (α) το παιδαγωγικό (μαθησιακή και διδακτική διαδικασία), (β) το τεχνικό/ οικονομικό (υποδομές, εξοπλισμός, διαχειριστικές πρακτικές) και (γ) το κοινωνικό/ οργανωσιακό (κουλτούρα, κοινωνικό κλίμα, εκπαιδευτική πολιτική). Στο πλαίσιο του μαθήματος θα επιδιώξουμε να προσεγγίσουμε την έννοια του αειφόρου σχολείου, να εξετάσουμε τα ειδοποιά χαρακτηριστικά του καθώς και παραδείγματα χωρών που έχουν καταστήσει αυτού του τύπου το σχολείο οργανικό τμήμα της εκπαιδευτικής τους πολιτικής.

ΘΕ 15. Σύγχρονες τάσεις στο ελληνικό κουκλοθέατρο. Μια άτυπη μορφή εκπαίδευσης;

Ξεκινώντας από την πεποίθηση ότι για να διδάξεις “τέχνη” πρέπει να τη γνωρίσεις όσο το δυνατόν καλύτερα εκ των έσω, οργανώνεται, σε συνεργασία με το Ελληνικό κέντρο κουκλοθέατρου Unima Hellas, μια ΘΕ γνωριμίας με θέμα το σύγχρονο ελληνικό κουκλοθέατρο. Ποιοι είναι οι Έλληνες κουκλοπαίκτες; Τι παραστάσεις παίζουν; Ποιες τεχνικές χρησιμοποιούν; Τι οραματίζονται; Πώς και πού κινούνται; Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν από κοντά Έλληνες κουκλοπαίκτες, θα παρακολουθήσουν παραστάσεις και θα συμμετάσχουν σε μια σειρά εργαστηρίων με διαφορετικές τεχνικές. Μετά το τέλος των παρουσιάσεων, οι φοιτητές/τριες, με την καθοδήγηση του/της διδάσκοντα/σκουσας, θα συζητήσουν το ζήτημα της εκπαιδευτικής διάστασης των παραστάσεων του κουκλοθέατρου και θα αξιολογηθούν στη βάση μιας σχετικής εργασίας.

ΘΕ 16. Ήχοι, φωνήματα και μουσικά-κινητικά παιχνίδια

Ο. Αγαλιανού, Ν. Τσαφταρίδης

Μουσική χωρίς ήχο δεν μπορεί να υπάρξει όπως δεν μπορεί να υπάρξει λόγος χωρίς φώνημα. Ο συνδυασμός των δύο άυλων αυτών στοιχείων οδηγεί σε αυτό που ευρέως αποκαλούμε τραγούδι. Ωστόσο, η οργάνωσή τους μπορεί να οδηγήσει σε τραγούδια με λέξεις χωρίς νόημα και με μουσική χωρίς μελωδία. Οι διάφοροι μουσικοί πειραματισμοί, οι οποίοι άρχισαν στις αρχές του 20ού αιώνα και συνεχίζονται μέχρι σήμερα, έχουν εμπλουτίσει σημαντικά την εργαλειοθήκη της σύγχρονης μουσικής και κινητικής αγωγής που απευθύνεται τόσο στην προσχολική και σχολική ηλικία όσο και σε ενήλικες ερασιτέχνες, αλλά και στην εκπαίδευση επαγγελματιών της μουσικής και του χορού. Η μουσική πράξη αποτελεί το βίωμα της μουσικής και πραγματοποιείται αποτελεσματικά, με παιγνιώδη τρόπο μέσα από μουσικές δραστηριότητες αποκαλούμενες “μουσικά-κινητικά παιχνίδια”. Αυτά περιλαμβάνουν τον αυτοσχεδιασμό, τη σύνθεση και την επιτέλεση με την κίνηση (λεπτή ή/και αδρή και εκφραστική) να τα διαπερνά χωρίς απαραίτητα να υπάρχει η ανάγκη διαχωρισμού τους αφού στην πράξη σε ένα βασικό επίπεδο μπορούν να αποτελέσουν έναν “αέναο κύκλο” και μια ενότητα.

Η ΘΕ διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Ως προς την θεωρία: την οριοθέτηση μουσικών-κινητικών όρων και εννοιών ως βασικών στοιχείων της σύγχρονης μουσικής παιδαγωγικής για την απόκτηση κοινής ορολογίας.
- Ως προς την πράξη: τον αυτοσχεδιασμό, τη σύνθεση και την επιτέλεση ήχου, φωνήματος και κίνησης
- Ως προς τον αναστοχασμό: τη διενέργεια ημερίδας παρουσίασης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της εφαρμογής των δύο πρώτων.

Οι διδακτικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν σεμινάρια και εργαστήρια τα οποία θα εμπλουτίζονται και από ειδικούς εξωτερικούς διδάσκοντες/ουσες.

ΘΕ 17. Μουσείο και εκπαίδευση

Β. Τσάφος

Η συγκεκριμένη ΘΕ έχει ως βασικό στόχο την προσέγγιση των στοιχείων που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της μουσειοπαιδαγωγικής στο πλαίσιο των σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων και αφορά τις ποικίλες μουσειοπαιδαγωγικές θεωρήσεις και πρακτικές και τον ρόλο του εκπαιδευτικού στο σχεδιασμό μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων. Μέσα από βιωματικά εργαστήρια και παρεμβάσεις-συζητήσεις με εκπαιδευτικούς, μουσειοπαιδαγωγούς και ειδικούς επιστήμονες, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με σύγχρονες τάσεις και θεωρίες που διαμορφώνουν νέες προοπτικές εκπαιδευτικής αξιοποίησης των χώρων πολιτισμικής αναφοράς (αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, ιστορικά τοπία). Οι φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια της ΘΕΒ καλούνται να αποτιμήσουν πρακτικές εφαρμογές από την ελληνική κυρίως πραγματικότητα, να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν προσομοιωτικά μουσειοπαιδαγωγικές δραστηριότητες στην προοπτική διασύνδεσης της θεωρίας με την πράξη. Έτσι μελετούν κριτικά εκπαιδευτικά προγράμματα μουσείων διερευνώντας τις επιστημονικές και παιδαγωγικές οριζουσές τους, εξοικειώνονται με κριτήρια κριτικής προσέγγισης των μουσείων και των εκπαιδευτικών τους προγραμμάτων και συσχετίζουν τα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα με την εκπαιδευτική πράξη, την οποία μπορούν να αντιμετωπίζουν ως μια σύνθετη δυναμική διαδικασία που αναπτύσσεται σε συγκεκριμένο εκπαιδευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο.

ΘΕ 19. Παιδαγωγικές πρακτικές και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τη συμπερίληψη

Π. Χαραβιτσίδης

Βασικός σκοπός της ΘΕ είναι να αναζητήσει και να συζητήσει παιδαγωγικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές που συμβάλλουν θετικά στη συμπεριληπτική εκπαίδευση. Σε αυτήν την προοπτική εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων θα επιχειρήσουν μέσα από την εμπύχωση βιωματικών εργαστηρίων να αναδείξουν αποτελεσματικούς τρόπους, με τους οποίους δουλεύουν στις τάξεις τους, προκειμένου να επιτύχουν την ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών και των μαθητριών τους στη μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν εκπαιδευτικά υλικά, τα οποία έχουν παραχθεί από εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με τους μαθητές και τις μαθήτριές τους, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργική ένταξη όλων των παιδιών στο σχολικό πλαίσιο. Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με εργασία.

11. ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η πτυχιακή εργασία συνδέεται με τις πιο δημιουργικές διεργασίες στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών. Προϋποθέτει στενή συνεργασία ανάμεσα στους διδάσκοντες και στους/τις φοιτητές/τριες, αλλά και μεταξύ των τελευταίων όταν η εργασία είναι ομαδική. Δημιουργείται η δυνατότητα για τους/τις φοιτητές/τριες να συνθέσουν τις γνώσεις που έχουν κατακτήσει με τρόπο επιστημονικό, αλλά και προσωπικό, να συνδυάσουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις με εμπειρικές εφαρμογές και παιδαγωγικές παρεμβάσεις μέσα από διαδικασίες τεκμηρίωσης και κριτικές αναλύσεις. Η εργασία παρέχει τη δυνατότητα να ενισχυθούν βασικές δεξιότητες που συνδέονται με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, επειδή συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, στην επίλυση προβλημάτων σε πολλαπλά επίπεδα, στην ικανότητα αυτενέργειας αλλά και συλλογικής εργασίας.

Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε ειδικά σεμινάρια για την πτυχιακή εργασία (ΕΣΠΕ), η παρακολούθηση της παρουσίασης διδακτορικών διατριβών, όπως και η ενδεχόμενη βοηθητική συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ, μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων. Η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας στηρίζεται σε πιο δυναμικές, διαμορφωτικές μεθόδους αξιολόγησης, καθώς η στενότερη επαφή με τους/τις διδάσκοντες/ουσες οδηγεί σε ενδιάμεσες αξιολογήσεις με υποστηρικτικό χαρακτήρα για την παραγωγή ενός αξιόλογου προϊόντος. Μέσω της θεματολογίας των πτυχιακών εργασιών μπορούν να ενισχυθούν οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις και, ως έναν βαθμό, οι διατμηματικές συνεργασίες.

Η δυνατότητα για εκπόνηση πτυχιακής εργασίας παρέχεται σε όσους/ες έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς αριθμό μαθημάτων αντίστοιχων με έξι εξάμηνα, δηλαδή τουλάχιστον 100 ΔΜ μετά από την επαναληπτική περίοδο εξετάσεων του Σεπτεμβρίου. Η εργασία είναι προαιρετική και λαμβάνει 12 ΔΜ, δηλαδή τις αντίστοιχες τεσσάρων μαθημάτων.

Κάθε διδάσκων/ουσα, ανάλογα με την ειδικότητα και τις ανάγκες των μαθημάτων του, μπορεί, εάν το επιθυμεί, να επιβλέπει πτυχιακές εργασίες, ατομικές ή συλλογικές. Οι συλλογικές εργασίες ενθαρρύνονται ιδιαίτερα και μπορούν να οργανώνονται σε ομάδες έως και τεσσάρων φοιτητών/τριών. Οι ενδιαφερόμενοι/ες φοιτητές/τριες θα πρέπει να έλθουν σε συνεννόηση με τον/την διδάσκοντα/σκουσα και, εφόσον γίνουν αποδεκτοί για διπλωματική εργασία, να δηλώσουν την επιλογή τους στη Γραμματεία. Η συνεργασία για τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας αναπτύσσεται στον κύκλο των ειδικών σεμιναρίων για την εκπόνηση πτυχιακών εργασιών (ΕΣΠΕ) που αναλαμβάνει κάθε διδάσκων/ουσα. Τα ΕΣΠΕ επικεντρώνονται στα θέματα που έχουν ανακοινώσει οι διδάσκοντες/ουσες. Στο πλαίσιο τους παρουσιάζεται το υλικό που επεξεργάζονται οι φοιτητές/τριες ενώ οι διδάσκοντες/ουσες, όταν το κρίνουν αναγκαίο, παρεμβαίνουν για να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση κάθε εργασίας.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους, παραδίδεται μέχρι τις 20 Μαΐου του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους και υποστηρίζεται στη διάρκεια του επόμενου μήνα (Ιουνίου). Σε περίπτωση που οι επιβλέποντες/ουσες κρίνουν ότι η επεξεργασία του θέματος δεν έχει ολοκληρωθεί, η υποστήριξη της πτυχιακής αναβάλλεται για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Οι φοιτητές/τριες που δεν ολοκληρώνουν την πτυχιακή εργασία στα συγκεκριμένα χρονικά όρια χάνουν το δικαίωμα υποστήριξης και θα πρέπει να κάνουν άλλες επιλογές μαθημάτων.

Η πτυχιακή εργασία οργανώνεται όπως κάθε ακαδημαϊκή εργασία και περιλαμβάνει: σελίδα τίτλου (όνομα ή τα ονόματα των συγγραφέων/φοιτητών, ο τίτλος, χρονολογία), περιεχόμενα, περίληψη, εισαγωγή, παρουσίαση της μεθοδολογίας που ακολουθείται, τα δεδομένα και την επεξεργασία τους, τα αποτελέσματα και τον σχολιασμό, τα συμπεράσματα, τυχόν προτάσεις για περαιτέρω έρευνα, τα παραρτήματα (εάν υπάρχουν) και βιβλιογραφία. Η πτυχιακή κατατίθεται δακτυλογραφημένη σε χαρτί Α4, έως 70 χαρακτήρες ανά γραμμή, με μέγεθος γραμματοσειράς 12 στιγμών, με διάστιχο 1,5 και περιθώρια 2,5 εκατοστών. Η εργασία πρέπει να έχει έκταση γύρω στις 18.000-20.000 λέξεις (περίπου 80 σελίδες).

Μετά την παράδοση της εργασίας ορίζονται ως αξιολογητές/τριες, εκτός από τον επιβλέποντα, και ένας διδάσκοντας συναφούς αντικειμένου. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση: (α) τον βαθμό ανταπόκρισης των φοιτητών/τριών στις απαιτήσεις όπως διαμορφώνονται στα ΕΣΠΕ (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση μόνον από τον/την επιβλέποντα/ουσα, (β) τη γραπτή εργασία που κατατίθεται (60% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τους δύο διδάσκοντες, (γ) την προφορική παρουσίαση της εργασίας (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τους δύο διδάσκοντες. Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της γραπτής εργασίας αφορούν: (α) την ποιότητα του γραπτού λόγου, (β) τη χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, (γ) την ποιότητα της πρακτικής ή της παρέμβασης που σχετίζεται με το θέμα που αναπτύσσεται, (δ) την ποιότητα και το επίπεδο στην ανάπτυξη των επιχειρημάτων του/της φοιτητή/τριας, (ε) την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

12. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑ

Ο εμπλουτισμός του ατομικού προγράμματος σπουδών με την παρακολούθηση ενός μαθήματος από άλλα Τμήματα του ΕΚΠΑ συνιστάται ένθερμα. Μαθήματα που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο σπουδών του ΤΕΑΠΗ προσφέρονται σε Τμήματα όπως το Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας, Ψυχολογίας, Παιδαγωγικής και Φιλοσοφίας, Φιλολογίας, Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης, Μουσικών Σπουδών, Θεατρικών Σπουδών, Φυσικής Αγωγής κ.ά. Για εγγραφή σε αυτά τα μαθήματα απαιτείται άδεια του διδάσκοντος ή της διδάσκουσας των εν λόγω Τμημάτων του ΕΚΠΑ και ενημέρωση της Γραμματείας πριν την έναρξη των δηλώσεων μαθημάτων εξαμήνου.

13. ΑΛΛΗ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Οι κάτοχοι των πτυχίων άλλων γλωσσών εκτός από την αγγλική (γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής και ρωσικής γλώσσας), αντίστοιχων με το επίπεδο Γ2 του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, ή πιστοποιητικού αναγνωρισμένου από τον ΑΣΕΠ πιστώνονται με τρεις διδακτικές μονάδες (3 ΔΜ) επιπλέον, σύμφωνα με το ισχύον ΦΕΚ και το παράρτημα του ΑΣΕΠ.

10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στο ΤΕΑΠΗ λειτουργούν τέσσερα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) κάποια από τα οποία σε συνεργασία με άλλα Τμήματα και Πανεπιστήμια.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»

Το ΠΜΣ εντάσσεται στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής. Στοχεύει στην ανάπτυξη της θεωρίας, της έρευνας και της πρακτικής στην Εκπαίδευση και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Επιδιώκει να διαμορφώσει επιστήμονες και επαγγελματίες οι οποίοι/ες συμμετέχουν στην έρευνα, στη διδασκαλία και στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών πολιτικών με έμφαση στην καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην εμπέδωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση. Ως αυτοτελές Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ λειτουργεί με νέο θεσμικό πλαίσιο από το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 (ΦΕΚ 2501/29-06-2018 τ. Β'). Έχει όμως ήδη εικοσιπενταετή λειτουργία και η ίδρυσή του έγινε το 1994. Πρόκειται για το πρώτο διακρατικό διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΑΠΗ.

Με πρωτοβουλία της Μαρίας Ηλιού, τότε καθηγήτριας του ΤΕΑΠΗ, σε συνεργασία με την Dr. Eva Gamarnikow από το Institute of Education (IoE) του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, ιδρύθηκε το 1994 το Πρόγραμμα «Συγκριτική Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα». Αφετηρία για την οργάνωσή του αποτέλεσε η ανάγκη να τεθούν τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προάσπισής τους στο επίκεντρο όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Το ακαδημαϊκό έτος 2001-02 το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών αναμορφώθηκε, αναπτύχθηκε και λειτούργησε ως ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» με δύο κατευθύνσεις (Κοινωνικές Διακρίσεις και Ειδική Αγωγή) και μεγαλύτερη έμφαση στη διακρατική συνεργασία. Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-9, η κατεύθυνση “Κοινωνικές Διακρίσεις” λειτούργησε ως αυτοτελές Κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, με τίτλο «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα». Ήδη από το 2006 είχε ξεκινήσει η χορήγηση Ενιαίου Τίτλου Σπουδών από τα δύο πανεπιστήμια (ΤΕΑΠΗ-ΕΚΠΑ και Institute of Education - Πανεπιστήμιο του Λονδίνου).

Μετά τη συγχώνευση το 2014 του Institute of Education με το University College London (UCL), το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» λειτούργησε (διατηρώντας τον ίδιο τίτλο) με αναμορφωμένο πρόγραμμα ως Κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΑΠΗ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του UCL Institute of Education (ΦΕΚ 2464/16-9-2014, τ. Β'). Η συνεργασία του ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ με το UCL IoE ολοκληρώθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2018-19. Το Κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ και του UCL IoE λειτούργησε έως το ακαδημαϊκό έτος 2020-21, οπότε αποφοίτησαν οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του Προγράμματος «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» αποκτούν γνώσεις που τους/τις καθιστούν ικανούς/ές να μελετούν και να αναλύουν α) τις διαφορετικές κατηγορίες κοινωνικών ταξινομήσεων και ιεραρχήσεων και (β) τους ποικίλους τρόπους με τους οποίους αυτές συνδέονται με την εκπαίδευση και συμβάλλουν στη συγκρότηση κοινωνικών σχέσεων εξουσίας, καθώς και στην παραγωγή ή την ενίσχυση κοινωνικών διακρίσεων. Αποκτούν επίσης ικανότητες μελέτης και σχεδιασμού πολιτικών, αλλά και πρακτικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τα παραπάνω στη λειτουργία του εκπαιδευτικού θεσμού.

Το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» μετέχει στο τριετές (2021-2024) Πρόγραμμα “**Humanitarian Action: Climate Change and Displacements**” (HumAct) στο πλαίσιο του Erasmus+. Πρόκειται για συνεργασία των ευρωπαϊκών χωρών της Πορτογαλίας και Ελλάδας με τις αφρικανικές Μοζαμβίκη και Πράσινο Ακρωτήριο.

Τα πανεπιστήμια Universidade de Cabo Verde και Universidade de Santiago του Πράσινου Ακρωτηρίου, Universidade Pedagogica, Universidade Pungue και Universidade Rovuma της Μοζαμβίκης συνεργάζονται με το Instituto Universitario de Lisboa της Πορτογαλίας (ίδρυμα που συντονίζει) και το ΕΚΠΑ (ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»), για την ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των αφρικανικών πανεπιστημίων στο αντικείμενο της ανθρωπιστικής δράσης σε σχέση με την κλιματική αλλαγή και την μετακίνηση ανθρώπινων ομάδων. Ειδικότερα, στόχος του προγράμματος είναι να: (α) αναπτύξει την ικανότητα παρέμβασης στο ίδιο το περιεχόμενο και τις βασικές συνιστώσες της ανθρωπιστικής δράσης, (β) ενισχύσει την ερευνητική ικανότητα διδασκόντων/σκουσών και φοιτητών/τριών ως προς το αντικείμενο της ανθρωπιστικής δράσης, (γ) βελτιώσει τις παιδαγωγικές στρατηγικές των εκπαιδευτικών, (δ) ενδυναμώσει την ενεργητική συμμετοχή της κοινότητας. Επιστημονική υπεύθυνη εκ μέρους του ΕΚΠΑ είναι η ομότιμη καθηγήτρια κοινωνικής ψυχολογίας Θάλεια Δραγώνα.

Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του ΠΜΣ και τους διδάσκοντες/ουσες, καθώς και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του προγράμματος και στην ιστοσελίδα: <http://www.ehr.ecd.uoa.gr>.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με τον νόμο 4485/2017 είναι:

- Η Συνέλευση του Τμήματος
- Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ από πέντε μέλη του ΤΕΑΠΗ.
- Η διευθύντρια του ΠΜΣ και πρόεδρος της ΣΕ, καθηγήτρια Μαίρη Λεοντσίνη, και αναπληρώτρια διευθύντρια, καθηγήτρια Εύη Ζαμπέτα.

Το ΠΜΣ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γραμματεία του ΤΕΑΠΗ, που στεγάζεται στην οδό Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, υπεύθυνη: Αναστασία Γόντικα, γραμματέας ΤΕΑΠΗ. Υποστηρίζεται, επίσης, από το Γραφείο του ΠΜΣ το οποίο στεγάζεται στο κτίριο της οδού Ναυαρίνου 13α, γραφ. 2, τηλ.: 210 3688095.

Υπεύθυνη του γραφείου υποστήριξης του ΠΜΣ είναι η Ελένη Σωτηρίου.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ειδική Αγωγή»

Το ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή» λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 ως ανεξάρτητο και αυτοτελές Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ). Ως κατεύθυνση στην «Ειδική Αγωγή» λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 στο πλαίσιο λειτουργίας του διαπανεπιστημιακού και διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» σε συνεργασία με το Institute of Education, University of London. Έως το 2004 χρηματοδοτήθηκε από την αντίστοιχη δράση του ΕΠΕΑΕΚ και από το ακαδημαϊκό έτος 2014-15 λειτούργησε με αναμορφωμένο πρόγραμμα (ΦΕΚ 2464/16-9-2014, τ. Β').

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 με την υπ' αριθ. 735/30-5-2018 Πρυτανική Πράξη πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4485/2017, η επανίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Ειδική Αγωγή - Special Education» (ΦΕΚ 2432/26-06-2018, τ. Β').

Το ΠΜΣ θα λειτουργήσει έως το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028.

Από την αρχή της λειτουργίας του, σκοπός του συγκεκριμένου ΠΜΣ ήταν η εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών (ΜΦ) σε θέματα ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Βασική επιδίωξη του Προγράμματος είναι η προσφορά υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών λαμβάνοντας υπόψη τους νέους επιστημονικούς προβληματισμούς για εξειδικευμένες γνώσεις σε συγκεκριμένους τομείς της εκπαίδευσης.

Το ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή» αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητες του ΤΕΑΠΗ ως προς τα μέλη ΔΕΠ που διαθέτει, τις δραστηριότητές του για την ανάπτυξη της έρευνας και της επαγγελματικής εξειδίκευσης, καθώς επίσης και τις συνεργασίες του Τμήματος με άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας αλλά και άλλων κρατών. Ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, η οποία καλείται να αντιμετωπίσει πολλαπλές κοινωνικές διαφορές και προκλήσεις στον χώρο της εκπαίδευσης.

Το ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή» έχει ως στόχο οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες να αποκτήσουν θεωρητικές γνώσεις, ολοκληρωμένη εξειδίκευση, απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες για ευρύτερη επιστημονική, ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα, καθώς και κριτική σκέψη για τη δημιουργική ανάγνωση της καθημερινότητας μέσω του επιστημονικού διαλόγου. Το ΠΜΣ δίνει έμφαση στην ερευνητική πρακτική και την εκπαιδευτική πρακτική άσκηση. Οι απόφοιτοι/ες του ΠΜΣ διαθέτουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες στην επιστημονική έρευνα και την επαγγελματική πρακτική που επιτρέπουν τόσο την παραγωγή ερευνητικού έργου, όσο και την κριτική αποτίμηση της ποιότητάς του, καθώς και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του στην επαγγελματική πράξη.

Ειδικότερα το ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή» στοχεύει:

(α) στην προώθηση, μέσω των εξειδικευμένων γνώσεων και πρακτικών, της εκπαιδευτικής και κοινωνικής ένταξης ομάδων πληθυσμού που φέρουν αναπηρία,

(β) στην καταπολέμηση του αποκλεισμού των ανάπηρων μαθητών/τριών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης,

(γ) στην προώθηση της αναγκαιότητας για τη δημιουργία ενταξιακών δομών εκπαίδευσης στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης και

(δ) στη βελτίωση της στελέχωσης των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης με απόφοιτους του Προγράμματος που τους επιτρέπεται λόγω της παιδαγωγικής επάρκειας, της εξειδικευμένης γνώσης και της αναγνωρισμένης συνάφειας από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής να διοριστούν στη δημόσια εκπαίδευση, σε δημόσιους Ιατροπαιδαγωγικούς, Διαγνωστικούς, Θεραπευτικούς και άλλους φορείς.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του ΠΜΣ «Ειδική Αγωγή» αποκτούν γνώσεις:

(α) για την κλινική-διαγνωστική εικόνα των αναπηριών,

(β) για την κοινωνική, πολιτισμική και πολιτική διάσταση της αναπηρίας,

(γ) για τις σύγχρονες προσεγγίσεις σχετικά με την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη ανάπηρων ατόμων,

(δ) για την ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθείται στην ειδική αγωγή, στην ενταξιακή εκπαίδευση και στον τομέα των σπουδών στην αναπηρία.

Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους/τις διδάσκοντες/ουσες, καθώς και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ και βρίσκονται αναρτημένα στην Ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ειδική Αγωγή» διοικείται από τη Συνέλευση του ΤΕΑΠΗ. Τα θέματα εισηγούνται τα μέλη της συντονιστικής, που για το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 ορίστηκαν ως εξής: διευθύντρια Ευδοξία Ντεροπούλου-Ντέρου, αναπληρώτρια διευθύντρια Καλλιρρόη Παπαδοπούλου και μέλη οι Α. Γιαννικοπούλου, Β. Τσάφος και Λ. Αναγνωστάκη.

Το ΠΜΣ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γραμματεία του ΤΕΑΠΗ, που στεγάζεται στην οδό Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, υπεύθυνη: Αναστασία Γόντικα, γραμματέας ΤΕΑΠΗ. Υποστηρίζεται επίσης από το γραφείο του ΠΜΣ στη διεύθυνση Σταδίου 5, 7ος όροφος, γρ. 719. Στο Γραφείο του ΠΜΣ απασχολείται η Κατερίνα Μίχα.

τηλ.: 210 3689311, e-mail: pmsea@ecd.uoa.gr

Ιστοσελίδα: www.ecd.uoa.gr/metap.htm

Διδρυματικό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση»

Το Διδρυματικό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με αντικείμενο «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση» δέχθηκε τους/τις πρώτους/ες φοιτητές/τριες κατά το ακαδημαϊκό έτος 2005-06. Από το ακαδημαϊκό έτος 2014-15 (ΦΕΚ 951/27-5-15, τ. Β΄) στο ΠΜΣ συνεργάζονται το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και το Τμήμα Ηλεκτρονικών-Μηχανικών Τ.Ε. του ΤΕΙ Πειραιά. Το ΠΜΣ στοχεύει στην ανάπτυξη της κριτικής αξιολόγησης της έρευνας στον χώρο των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση, στη διεύρυνση των γνώσεων των φοιτητών/τριών σχετικά με τις πρακτικές εφαρμογές στον συγκεκριμένο χώρο, καθώς και στην ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με ειδικούς στην εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στους τομείς της εκπαίδευσης.

Με την υπ' αριθ.773 /02-07-2018 Πρυτανική πράξη πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4485/2017, η επανίδρυση του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών των Τμημάτων Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, με τίτλο «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση» (Information and Communication Technologies for Education (ΦΕΚ 3644/27-08-2018, τ. Β΄)/ ΦΕΚ Δημοσίευσης κανονισμού: 3696/29-08-2018.

Το ΔΠΜΣ λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 έως το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028.

Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους/τις διδάσκοντες/ουσες, καθώς και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ και βρίσκονται αναρτημένα στην Ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Το ΔΠΜΣ διοικείται από εννεαμελή Ειδική Διδρυματική Επιτροπή (ΕΔΕ), στην οποία μετέχουν μέλη από κάθε συνεργαζόμενο Τμήμα και δύο εκπρόσωποι των ΜΦ Πρόεδρος της ΕΔΕ είναι η Μαρία Σφυρόερα, αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ και αναπληρωτής Πρόεδρος ο Στυλιανός Σαββαΐδης, καθηγητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ είναι πενταμελής και συγκροτείται με απόφαση της ΕΔΕ. Επισπεύδων φορέας είναι το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ, το οποίο έχει και την ευθύνη της διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος. Το ΠΜΣ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γραμματεία του ΤΕΑΠΗ, που στεγάζεται στην οδό Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, υπεύθυνη: Αναστασία Γόντικα, Γραμματέας ΤΕΑΠΗ. Υποστηρίζεται, επίσης, από το Γραφείο του ΠΜΣ στο οποίο απασχολείται η Φραντζέσκα Μπόθου, τηλ.: 210 3688042, e-mail: fmpothou@ecd.uoa.gr.

Ιστοσελίδα του ΠΜΣ: <http://www.icte.ecd.uoa.gr>

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία»

Το Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία» οργανώθηκε από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και λειτούργησε με αναμορφωμένο πρόγραμμα (ΦΕΚ 3610/31-12-2014, τ. Β΄) από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 έως και το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021.

Το Πρόγραμμα είχε ως αντικείμενο τη Συμβουλευτική Ψυχολογία και τη Συμβουλευτική και σχεδιάστηκε για να προσφέρει επιστημονική γνώση και επαγγελματικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου για τη δημιουργία εξειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού στη Συμβουλευτική Ψυχολογία και τη Συμβουλευτική, ευαισθητοποιημένου σε πολιτισμικά ζητήματα, μέσα από τις δύο κατευθύνσεις:

1. Συμβουλευτική Ψυχολογία
2. Συμβουλευτική

Το ΔΔΠΜΣ λειτούργησε έως και την αποφοίτηση των εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών του. Ιστοσελίδα του ΔΔΠΜΣ: www.gcp.ecd.uoa.gr και η ιστοσελίδα του ΤΕΑΠΗ: www.ecd.uoa.gr.

Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική»

Από το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 ιδρύθηκε το Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική», σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4485/17, με την υπ' αρ. 259/30-06-2020 απόφαση της Συγκλήτου ΕΚΠΑ, από τα Τμήματα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Κοινωνικής Εργασίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΦΕΚ 2980/20-07-2020, τ. Β΄). Η με αρ. 260/30-06-2020 απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ που αφορά στην έγκριση του Κανονισμού του ΔΠΜΣ «Συμβουλευτική», δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2924/17-07-2020, τ. Β΄.

Το ΔΠΜΣ έχει αντικείμενο τη «Συμβουλευτική» και αποτελεί εξέλιξη του ΠΜΣ «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία» που λειτούργησε από το 2009-2010 (με διεύρυνση τόσο οργανική, όσο και στην εξειδίκευσή του). Σκοπός του ΔΠΜΣ είναι να προσφέρει υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακή εκπαίδευση στο επιστημονικό πεδίο της Συμβουλευτικής.

Λαμβάνοντας υπόψη τους σύγχρονους διεπιστημονικούς προβληματισμούς και τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας για εξειδικευμένες γνώσεις στους συγκεκριμένους τομείς της συμβουλευτικής στην εκπαίδευση, της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας και της Συμβουλευτικής στην Κοινωνική εργασία, το ΔΠΜΣ στοχεύει:

Στην παροχή θεωρητικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις αρχές, στη φιλοσοφία, στα πεδία εφαρμογής, στον σχεδιασμό παρεμβάσεων συμβουλευτικής και ταυτόχρονα, στην πρακτική και βιωματική εμπειρία των φοιτητών/τριών, στην εμπλοκή τους σε αναστοχαστικές διαδικασίες, καθώς και στη διαμόρφωση ερευνητικής σκέψης, προβληματισμού και μεθοδολογίας.

Ολοκληρώνοντας το Πρόγραμμα οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση ανάλογα με το πεδίο εξειδίκευσης:

- Να γνωρίζουν τις ιστορικές και θεωρητικές βάσεις των συμβουλευτικών προσεγγίσεων.
- Να εφαρμόζουν συμβουλευτικές πρακτικές και δεξιότητες, με στόχο την προώθηση του “ευ ζην”. Να υποστηρίζουν δηλαδή τα άτομα που είναι αποδέκτες/τριες των υπηρεσιών τους, στην επεξεργασία των δυσκολιών τους, την επιτυχή διαχείριση των καταστάσεων κρίσης που αντιμετωπίζουν και την ενδυνάμωσή τους, στο να θέτουν και να ικανοποιούν τις ανάγκες και τους στόχους τους.

- Να εστιάζουν στη σχέση μεταξύ του/της συμβούλου και του/της συμβουλευόμενου/ης, εκτιμώντας την ετερότητα και προωθώντας την ατομική ενδυνάμωση και την κοινωνική αλλαγή.
- Να εφαρμόζουν διαδικασίες αξιολόγησης που εφαρμόζονται στον χώρο της Συμβουλευτικής.
- Να αντιμετωπίζουν επαγγελματικά και δεοντολογικά ζητήματα στην πρακτική και άσκηση της Συμβουλευτικής.
- Να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να αναδεικνύουν τις κοινωνικές και προσωπικές συνθήκες που επηρεάζουν την ψυχολογική ανάπτυξη, την εκπαίδευση και την κοινωνική φροντίδα.

Το ΔΠΜΣ, μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, οδηγεί στην απονομή «Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών» στη «Συμβουλευτική» με τρεις προσφερόμενες ειδικεύσεις:

1. «Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση»
2. «Συμβουλευτική Ψυχολογία»
3. «Συμβουλευτική Κοινωνική Εργασία»

Πρόκειται για εξειδικεύσεις στα πεδία των παιδαγωγικών επιστημών, της Ψυχολογίας και της Κοινωνικής εργασίας στο πεδίο της Συμβουλευτικής. Η εν λόγω εξειδίκευση σε συνδυασμό με την πρακτική άσκηση και εποπτεία στα πεδία προσδίδει στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες εξειδίκευση στα πεδία της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, καθώς, πέραν των θεωρητικών μαθημάτων, εκπονούν πρακτική άσκηση στη Συμβουλευτική Ψυχολογία στο πλαίσιο διεπιστημονικών ομάδων με εκπαιδευτές/τριες Ψυχολόγους, στην Κοινωνική εργασία αντίστοιχα με εκπαιδευτές/τριες Κοινωνικούς λειτουργούς, ειδικευμένους/ες στη Συμβουλευτική και την Ψυχοθεραπεία, και στο πλαίσιο της εκπαίδευσης σε μονάδες πρωτοβάθμιας ή/και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ΚΕΣΥ, κ.λπ., σε δομές απεξάρτησης, και άλλα πλαίσια παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Ο τίτλος απονέμεται από το τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με αναφορά των ονομάτων όλων των συνεργαζόμενων Τμημάτων και Ιδρυμάτων στους χορηγούμενους τίτλους σπουδών.

Το ΔΠΜΣ διοικείται από εννεαμελή Ειδική Διδρυματική Επιτροπή (ΕΔΕ), στην οποία μετέχουν μέλη από κάθε συνεργαζόμενο Τμήμα και δύο εκπρόσωποι των ΜΦ. Πρόεδρος της ΕΔΕ είναι η Αγάπη Κανδυλάκη, καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΔΠΘ, και Αντιπρόεδρος της ΕΔΕ η Καλλιρρόη Παπαδοπούλου, αναπλ. καθηγήτρια του ΤΕΑΠΗ.

Επισπεύδων φορέας είναι το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ, το οποίο έχει και την ευθύνη της διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος. Το ΔΠΜΣ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γραμματεία του ΤΕΑΠΗ, που στεγάζεται στην οδό Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, υπεύθυνη: Αναστασία Γόντικα, Γραμματέας ΤΕΑΠΗ. Υποστηρίζεται, επίσης, από το Γραφείο του ΠΜΣ στο οποίο απασχολείται η Ελένη Σωτηρίου, τηλ.: 210 3688095, e-mail: esotir@ecd.uoa.gr

Ιστοσελίδα: www.counselling.ecd.uoa.gr

11. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΤΕΑΠΗ έχοντας στόχο την προώθηση της επιστημονικής έρευνας, προσφέρει τη δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής στα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει. Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες πρέπει να είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Ειδικότερα, οι υποψηφιότητες για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλονται δύο φορές τον χρόνο κάθε Νοέμβριο και Μάιο με βάση την απόφαση της Γ.Σ. Ο/Η υποψήφιος/α υποβάλλει στη Γραμματεία του Τμήματος τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά (άρθρο 6 του κανονισμού διδακτορικών σπουδών).

Η ερευνητική πρόταση του/της υποψηφίου/ας κατατίθεται με την αίτηση για την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής και η έκτασή της κυμαίνεται από 4.500 έως 5.500 χιλιάδες λέξεις στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα. Ειδικότερα, ακολουθεί τη δομή των διεθνών ερευνητικών κανόνων και περιλαμβάνει:

- Προτεινόμενο τίτλο, θεματική περιοχή και έως πέντε λέξεις κλειδιά.
- Σύντομη θεωρητική πλαισίωση του υπό διερεύνηση θέματος και καταγραφή της υπάρχουσας επί του θέματος γνώσης.
- Σκοπό και ερευνητικά ερωτήματα.
- Θεωρητική μεθοδολογική προσέγγιση και μεθοδολογικό σχεδιασμό.
- Ερευνητική δεοντολογία και αναφορά σε απαιτούμενες ενέργειες για την αδειοδότηση από τις επίσημες επιστημονικές και διοικητικές δομές.
- Δείγμα και μέθοδο εύρεσης του δείγματος.
- Ερευνητικά εργαλεία.
- Μέθοδο ανάλυσης ερευνητικών ευρημάτων.
- Προσδοκώμενα ερευνητικά αποτελέσματα.
- Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης ερευνητικής πρότασης.
- Βιβλιογραφικές αναφορές.

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του ΤΕΑΠΗ αξιολογήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2013-14. Ο κανονισμός διδακτορικών σπουδών επικαιροποιήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 και είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος: http://www.ecd.uoa.gr/?page_id=5691.

12. ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Στο ΤΕΑΠΗ παρέχεται η δυνατότητα διεξαγωγής μεταδιδακτορικής έρευνας από διδάκτορες των οποίων η διατριβή εμπίπτει στα ερευνητικά αντικείμενα του Τμήματος. Την εποπτεία της έρευνας αναλαμβάνει ένα μέλος ΔΕΠ του ΤΕΑΠΗ. Το θέμα της μεταδιδακτορικής έρευνας εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος έπειτα από εισήγηση του εποπτεύοντος μέλους ΔΕΠ. Το Τμήμα μπορεί να ζητήσει από τον/την υποψήφιο/α, εφόσον αυτός/ή το επιθυμεί, να αναλάβει διδακτικές υποχρεώσεις. Τη διδασκαλία αναλαμβάνει από κοινού με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Το ΤΕΑΠΗ δεν έχει υποχρέωση αμοιβής των μεταδιδακτορικών ερευνητών/τριών, παρέχει όμως το δικαίωμα της πρόσβασης στη Βιβλιοθήκη με δικαίωμα δανεισμού, καθώς και άλλες σχετικές διευκολύνσεις για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Ο κανονισμός μεταδιδακτορικών σπουδών είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του τμήματος: <https://www.ecd.uoa.gr/metadidaktoriki-erevna/>.

13. ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Αθηνών (ΔΝΑ) ιδρύθηκε και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1995-96 με τον Νόμο 2327/95 (ΦΕΚ 156/31-7-95, Κεφ. Β', άρθρα 5, 6, 7, 8 και 9). Τότε ανατέθηκε στο ΤΕΑΠΗ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών η ευθύνη για την οργάνωση και τη λειτουργία του. Δόθηκε ωστόσο η δυνατότητα συνεργασίας με άλλα Τμήματα για την επίτευξη των σκοπών του ΔΝΑ. Τα αρχεία του ΔΝΑ έχουν παραδοθεί στο ΤΕΑΠΗ. Σήμερα, η λειτουργία του ΔΝΑ βρίσκεται υπό αναθεώρηση και προς το παρόν οι εκπαιδευτικές του δραστηριότητες έχουν διακοπεί.

14. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΕΑΠΗ

Τα Εργαστήρια είναι θεσμοθετημένες ακαδημαϊκές δομές, αποτελούν μέρος της οργανωτικής δομής του ΤΕΑΠΗ και καλύπτουν ανάγκες του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου σε εξειδικευμένα γνωστικά πεδία. Βασικοί στόχοι των Εργαστηρίων είναι:

- Η υποστήριξη και η ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου που παρέχει το ΤΕΑΠΗ.
- Η ανάπτυξη της έρευνας από το εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό του Τμήματος και η παραγωγή νέας γνώσης.
- Η ανάπτυξη του εργαστηριακού χαρακτήρα των σπουδών και η παροχή στους/στις φοιτητές/τριες μεθοδολογικών εργαλείων που τους επιτρέπουν να συνδέουν την επιστημονική θεωρία με την εκπαιδευτική πράξη.
- Η ανάπτυξη του ερευνητικού χαρακτήρα των σπουδών: η εξοικείωση με την έρευνα των προπτυχιακών φοιτητών/τριών και η ενίσχυση και υποστήριξη των ερευνητικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και των υποψηφίων διδακτόρων.
- Η εποπτεία της πρακτικής άσκησης προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο πεδίο εξειδίκευσης κάθε Εργαστηρίου.
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων και η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού.
- Η επιμόρφωση εκπαιδευτικών και η δια βίου εκπαίδευση.
- Η ανάπτυξη του επιστημονικού διαλόγου μέσα από την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, διαλέξεων, από δημοσιεύσεις και εκδόσεις, καθώς και την πρόσκληση επιστημόνων που η ειδικότητά τους είναι συναφής με τα γνωστικά αντικείμενα κάθε Εργαστηρίου.
- Η συνεργασία με κέντρα ερευνών και ακαδημαϊκά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού.
- Η εξυπηρέτηση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών αναγκών, όταν και όποτε ζητείται συγκεκριμένη συνδρομή σε ζητήματα που εντάσσονται στα γνωστικά αντικείμενα κάθε Εργαστηρίου.
- Η ανάπτυξη τόσο γενικών όσο και εξειδικευμένων ερευνητικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων των φοιτητών και φοιτητριών, δεξιότητες οι οποίες αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή ένταξή τους στην αγορά εργασίας μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Τα Εργαστήρια στεγάζονται στους χώρους του Τμήματος και διαθέτουν υλικοτεχνική υποδομή κατάλληλη για τις ιδιαίτερες ανάγκες που υπηρετεί το καθένα. Συνολικά έχουν ιδρυθεί επτά Εργαστήρια, τα οποία λειτουργούν συνεργατικά και αλληλοϋποστηρικτικά, το καθένα όμως εξειδικεύεται σε συγκεκριμένα ερευνητικά πεδία. Αναλυτικά τα Εργαστήρια είναι τα εξής:

1) Εργαστήριο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικής Παρέμβασης (Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 90/2015, ΦΕΚ 1514/20-7-15, τ. Β' και ΦΕΚ 2029/17-9-15, τ. Β')

Διευθύντρια: Αλεξάνδρα Ανδρούσου, καθηγήτρια
Σταδίου 5, 7ος όροφος

Το αντικείμενο του Εργαστηρίου σχετίζεται με τα ζητήματα που θέτει για τους εκπαιδευτικούς θεσμούς η εθνοπολιτισμική ανομοιογένεια των σύγχρονων κοινωνιών. Τα εκπαιδευτικά συστήματα των δυτικών χωρών καλούνται να διαχειριστούν έναν όλο και αυξανόμενο ανομοιογενή πληθυσμό ως προς τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνότητα, να βρουν τρόπους για την επιτυχή εκπαιδευτική ένταξη των "διαφορετικών" ομάδων και κατά συνέπεια να συμβάλουν στην κοινωνική τους ένταξη. Τα ζητήματα αυτά βρίσκονται στο επίκεντρο του σύγχρονου επιστημονικού διαλόγου. Οι θεωρητικές προκλήσεις είναι μεγάλες, γιατί η πολλαπλότητα του ερευνητικού πεδίου ευνοεί διεπιστημονικές προσεγγίσεις. Από την άλλη πλευρά, τα ζητήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση της εθνοπολιτισμικής ετερότητας έχουν ιδιαίτερη σημασία για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.

Το Εργαστήριο αποτελεί μετεξέλιξη του Κέντρου Διαπολιτισμικής Έρευνας και Παιδαγωγικής Παρέμβασης, στο πλαίσιο του οποίου έχει παραχθεί πολυσχιδές και πλούσιο ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο και εκπαιδευτικά υλικά. Το έργο αυτό συνδέεται κυρίως με την υλοποίηση ενός μακρόχρονου (από το 1997 μέχρι σήμερα) προγράμματος του Υπουργείου Παιδείας για τη βελτίωση της εκπαίδευσης των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Οι ερευνητικοί άξονες του Εργαστηρίου “Διαπολιτισμική Έρευνα και Παιδαγωγική Παρέμβαση” οργανώνονται γύρω από τα παρακάτω ζητήματα:

- Ζητήματα ταυτότητας και ετερότητας
- Σχολική ένταξη και αποκλεισμός
- Διακρίσεις, ξενοφοβία και ρατσισμός
- Εκπαίδευση αλλόγλωσσων μαθητών/τριών
- Συνεργασία σχολείου και οικογένειας
- Μειονότητες, μετανάστες/τριες και ανθρώπινα δικαιώματα.

2) Εργαστήριο Συμβουλευτικής Ομηλικών και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης

(Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 91/2015, ΦΕΚ 1534/22-7-15, τ. Β' και ΦΕΚ 2029/17-9-15, τ. Β')

Διευθύντρια: Λήδα Αναγνωστάκη, επίκουρη καθηγήτρια
Σταδίου 5, 7ος όροφος

Το Εργαστήριο στοχεύει:

- Στην κάλυψη, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, καθώς και άλλων Τμημάτων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών σε θέματα που εμπίπτουν στα αντικείμενα δραστηριότητας του Εργαστηρίου.
- Στη συνεργασία κάθε μορφής με Κέντρα Ερευνών και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον οι επιστημονικοί στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.
- Στην ανάπτυξη του εργαστηριακού χαρακτήρα των σπουδών προκειμένου οι φοιτητές/τριες να εξοικειωθούν με την επίλυση ρεαλιστικών προβλημάτων
- Στην εποπτεία της άσκησης και την εκπαίδευση των φοιτητών/τριών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων.
- Στην παραγωγή εκπαιδευτικού και ερευνητικού υλικού
- Στην εξυπηρέτηση κοινωνικών και εκπαιδευτικών αναγκών, όταν και όποτε ζητείται συγκεκριμένη συνδρομή που εντάσσεται στη θεματική του εργαστηρίου
- Στην επιδίωξη συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της διδασκαλίας με μέλη των Τμημάτων του ΕΚΠΑ καθώς επίσης και των λοιπών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.
- Στην οργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων, καθώς και την πρόσκληση Ελλήνων/ίδων και αναγνωρισμένων επιστημόνων της αλλοδαπής.
- Στην παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες κατά τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 159/1984 (Α'53).
- Στο πλαίσιο του εργαστηρίου λειτουργεί το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών (ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ.) με σκοπό να βοηθήσει την ομαλή προσαρμογή των φοιτητριών και των φοιτητών στο Πανεπιστήμιο και τη φοιτητική ζωή, προσφέροντας συναισθηματική στήριξη και παρέχοντας πληροφορίες σε ακαδημαϊκά θέματα. Το ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ. λειτουργεί από το 1995 σε εθελοντική βάση και στελεχώνεται από φοιτήτριες/ές του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Για περισσότερες πληροφορίες ακολουθήστε τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.facebook.com/sykeom>

3) Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ)

(Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 92/2015, ΦΕΚ 1514/20-7-15, τ. Β')

Διευθύντρια: Γεωργία Λιαράκου, αναπληρώτρια καθηγήτρια
Ιπποκράτους 15, 3ος όροφος

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση / Εκπαίδευση για τη Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ) συγκροτεί ένα διεπιστημονικό πεδίο που πραγματεύεται τις σχέσεις ανθρώπου-κοινωνίας-φύσης στο πλαίσιο του συνολικού περιβάλλοντος με στόχο την Αειφορία. Επιδιώκει τη διαμόρφωση πολιτών ικανών να δημιουργήσουν μian αειφόρα περιβαλλοντική και κοινωνική κατάσταση πραγμάτων μέσα από την ανάπτυξη των κατάλληλων γνώσεων, στάσεων, αξιών, ικανοτήτων και μορφών συμπεριφοράς. Παράλληλα, εισάγει μια διαφορετική προσέγγιση στην ίδια την έννοια της εκπαίδευσης.

Το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ) αποτελεί μετεξέλιξη του Κέντρου Έρευνας, Μελέτης και Εφαρμογών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και αξιοποιεί το πλούσιο ερευνητικό και εκπαιδευτικό του έργο. Ειδικότερα επιδιώκει:

- Να ενθαρρύνει την έρευνα σε σχέση με τις διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες και τις συνθήκες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης στους/στις μαθητές/τριες και σε άλλες ομάδες του πληθυσμού και γενικότερα να ενθαρρύνει και να υλοποιεί έρευνες με στόχο την ανάπτυξη της επιστήμης και της εκπαίδευσης που οι ανάγκες της χώρας απαιτούν.

- Να υποστηρίξει τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Επικοινωνίας και γενικότερα Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο πλαίσιο τόσο της τυπικής όσο και της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης και επικοινωνίας.

- Να ενθαρρύνει την έρευνα και να υποστηρίξει εφαρμογές γύρω από τη βασική εκπαίδευση, την επιμόρφωση και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

4) Εργαστήριο Ειδικής, Ενταξιακής Εκπαίδευσης και Σπουδών στην Αναπηρία

(Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 93/2015, ΦΕΚ 1514/20-7-15, τ. Β')

Διευθύντρια: Ευδοξία Ντεροπούλου-Ντέρου, αναπληρώτρια καθηγήτρια
Σταδίου 5, 7ος όροφος

Το Εργαστήριο ως ερευνητική και εκπαιδευτική μονάδα προωθεί την ανάπτυξη της Ενταξιακής Εκπαίδευσης και των Σπουδών στην Αναπηρία, κεντρική επιδίωξη της οποίας είναι η διαμόρφωση μιας νέας ενταξιακής τάξης πραγμάτων. Το Εργαστήριο ανάγεται σε φορέα πρόκλησης και επίτευξης κοινωνικών αλλαγών με στόχο την αποδοχή της αναπηρίας και την άρση των πρακτικών διάκρισης και αποκλεισμού. Παράλληλα, οι καινοτομίες που εισάγει η ενταξιακή σκέψη στην εκπαίδευση, μέσα από τις διεπιστημονικές θεωρήσεις, τις νέες διδακτικές στρατηγικές και παιδαγωγικές πρακτικές, καθιστούν τόσο την ίδια όσο και όποιον φορέα τη στηρίζει, δυνάμει πυρήνες ανανέωσης του συνολικού εκπαιδευτικού συστήματος κατά προέκταση δε και της κοινωνίας στο σύνολό της.

Το Εργαστήριο Ειδικής, Ενταξιακής Εκπαίδευσης και Σπουδών στην Αναπηρία αποτελεί μετεξέλιξη του Κέντρου Έρευνας και Τεκμηρίωσης Ενταξιακών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, του οποίου και αξιοποιεί το πλούσιο ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο. Ειδικότερα επιδιώκει:

- την ανάπτυξη της έρευνας στον χώρο της ενταξιακής εκπαίδευσης και πολιτικής,
- την έκδοση επιστημονικών βιβλίων για εκπαιδευτικούς και γονείς,
- την επιμόρφωση και την εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε θέματα ένταξης,
- την εκπαιδευτική υποστήριξη εκπαιδευτικών και γονέων,
- τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων.

5) Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Στατιστικής και Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση
(Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 155/2015, ΦΕΚ 2451/13-11-15, τ. Β')

Ναυαρίνου 13α, Υπόγειο

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν στη σύγχρονη κοινωνία αφενός πολύτιμα εργαλεία διδασκαλίας και μάθησης, και αφετέρου δυναμικά μέσα για τη διαχείριση και την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής πράξης και διαδικασίας, τόσο στο πρακτικό επίπεδο των εκπαιδευτικών μονάδων, όσο και σε γενικότερο ερευνητικό και επιστημονικό πλαίσιο. Η ιδιαίτερη αξία της εφαρμοσμένης στατιστικής είναι να εξασφαλίσει στους/στις υποψήφιους/ες εκπαιδευτικούς σταθερά θεμέλια γνώσεων και πρακτικών μεθόδων επιστημονικής έρευνας που θα τους καταστήσουν ικανούς/ές για συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση, είτε μετά το πέρας των σπουδών τους στον χώρο της εκπαιδευτικής βαθμίδας που θα εργάζονται, είτε στη συνέχιση των σπουδών τους. Το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Στατιστικής και Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση επιδιώκει:

- Να ενθαρρύνει την έρευνα σε σχέση με τις διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες και τις συνθήκες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων στην εφαρμοσμένη στατιστική και στις ΤΠΕ στους/στις φοιτητές/τριες και σε άλλες ομάδες του πληθυσμού.
- Να υποστηρίξει τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων της Εφαρμοσμένης Στατιστικής και των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση στο πλαίσιο τόσο της τυπικής όσο και της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης και επικοινωνίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο επίπεδο της προσχολικής εκπαίδευσης.

6) Παιδαγωγικό Εργαστήριο

(Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 151/2015, ΦΕΚ 2451/13-11-15, τ. Β')

Διευθυντής: Βασίλης Τσάφος, καθηγητής
Ιπποκράτους 15, 4ος όροφος

Το Παιδαγωγικό Εργαστήριο εξυπηρετεί ακαδημαϊκές και ερευνητικές ανάγκες, την εποπτεία της άσκησης προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και την υποστήριξή τους με εκπαιδευτικό υλικό, την ανάπτυξη εκπαιδευτικού και ερευνητικού υλικού, την οργάνωση και την υποστήριξη του δικτύου νηπιαγωγών που συνεργάζονται με το ΤΕΑΠΗ. Το Εργαστήριο επιδιώκει να συμβάλλει στην περαιτέρω καλλιέργεια του κριτικού πνεύματος των φοιτητών/τριών αφενός μέσω της εξοικείωσής τους με την επίλυση πρακτικών προβλημάτων, με την καλλιέργεια της θεωρίας και τη μεταφορά της θεωρίας στην πράξη και αφετέρου μέσω της αυτομάθησης, της αυτενέργειας, της ανάμειξής τους σε ατομικές και/ή ομαδικές εργασίες, στις οποίες καλούνται να λάβουν πρωτοβουλίες και να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα.

Το Παιδαγωγικό Εργαστήριο στοχεύει στην προαγωγή της έρευνας στους παρακάτω τομείς:

- Διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες
- Θέματα τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης και επικοινωνίας
- Επιμόρφωση και συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
- Ενταξιακή εκπαίδευση, διαφοροποιημένη παιδαγωγική και κριτική παιδαγωγική.

7) Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας και Εκπαίδευσης

(Πρυτανική Πράξη Ίδρυσης 156/2015, ΦΕΚ 2451/13-11-15, τ. Β')

Διευθύντρια: Μαίρη Λεοντσίνη, καθηγήτρια
Σταδίου 5, 7ος όροφος

Το αντικείμενο του Εργαστηρίου εντάσσεται στα πεδία της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, της Παιδικής Ηλικίας, των Φύλων, της Εκπαιδευτικής Πολιτικής και εστιάζει στη μελέτη των θεσμών και των πρακτικών που παράγουν ή ενισχύουν τις κοινωνικές ανισότητες, τις ιεραρχήσεις και τις κοινωνικές διακρίσεις. Στις σημερινές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, της

πολυπολιτισμικότητας και της βαθιάς κρίσης, κοινωνικής και οικονομικής, οι ανισότητες στην εκπαίδευση φαίνεται ότι ενισχύονται και εμφανίζονται με πολλαπλές μορφές. Τα ζητήματα που σχετίζονται με τις κοινωνικές ανισότητες και ιεραρχήσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Κατά συνέπεια, η ανάπτυξη θεωρητικών και ερευνητικών εργαλείων για τη μελέτη των σύγχρονων κοινωνικών φαινομένων και αλλαγών είναι μια βασική προϋπόθεση για την κατανόηση, αλλά και την προσπάθεια άμβλυνσης των ανισοτήτων και των διακρίσεων, ιδιαίτερα στο πεδίο της εκπαίδευσης.

Τα πεδία έρευνας και παρέμβασης του Εργαστηρίου είναι:

- Οι ανισότητες ως προς το φύλο, την κοινωνική τάξη και την εθνότητα
- Οι σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών θεσμών, οικονομίας και αγοράς εργασίας
- Η κατασκευή των κοινωνικών ιεραρχήσεων και των σχέσεων εξουσίας, με ιδιαίτερη έμφαση στο πεδίο της εκπαίδευσης
- Η παιδική ηλικία ως κοινωνική κατηγορία και οι θεσμοί της
- Η εκπαίδευση και τα ανθρώπινα δικαιώματα
- Οι διαδικασίες συγκρότησης ταυτοτήτων σε μαθησιακό/εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της IEA

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης και Εκπαιδευτικής Πολιτικής (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, IEA) έχει έδρα στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ερευνητική δραστηριότητα που άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 στο Πανεπιστήμιο Πατρών από τη Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη.

Το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον του Κέντρου εστιάζεται στην κοινωνικο-οικονομική προέλευση, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά και τις εκπαιδευτικές στρατηγικές και πρακτικές που σχετίζονται με τη σχολική επιτυχία και τη σχολική αποτυχία. Παράλληλα, η σχέση του σχολείου και της κοινωνικής δομής αποτελεί ιδιαίτερο αντικείμενο έρευνας λόγω του ειδικού ρόλου που έχει ο εκπαιδευτικός θεσμός στην αναπαραγωγή της ελληνικής κοινωνίας.

Από το 1996 το Κέντρο λειτούργησε στο ΤΕΑΠΗ του ΕΚΠΑ με διευθύντρια την καθηγήτρια Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη μέχρι τον Ιούνιο του 2012, οπότε τη διεύθυνση ανέλαβε ο καθηγητής Δημήτρης Χασάπης έως τη συνταξιοδότησή του. Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 τη διεύθυνση ανέλαβε ο καθηγητής Βασίλης Γιαλαμάς μέχρι 31.8.2022.

Η IEA λειτουργεί ως δίκτυο δια-εθνικών εκπαιδευτικών ερευνών με τη συνεργασία ερευνητών, εκπαιδευτικών και ειδικών εκπαιδευτικής πολιτικής, που έχει αναπτυχθεί στη διάρκεια των σαράντα ετών λειτουργίας. Σήμερα, πανεπιστημιακοί και ειδικοί/ές ερευνητές/τριες από εξήντα περίπου διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα συγκροτούν το δίκτυο της IEA που έχει ολοκληρώσει περίπου είκοσι δια-εθνικές έρευνες. Οι έρευνες καταγράφουν, συσχετίζουν, αποσαφηνίζουν, ερμηνεύουν και διαθέτουν στην ερευνητική κοινότητα και στις κοινωνίες των εκπαιδευτικών συστημάτων που αναφέρονται σε αυτές, πραγματολογικό υλικό και αναλύσεις για τους παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική επιτυχία ή αποτυχία και τις εκπαιδευτικές πρακτικές.

Οι έρευνες περιλαμβάνουν μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων και ανάλυση των διδακτικών βιβλίων. Περιλαμβάνουν καταγραφή της επίδοσης των μαθητών/τριών σε ειδικές δοκιμασίες, του κοινωνικού και πολιτισμικού τους περιβάλλοντος, των αντιλήψεων και των στάσεων και των εκπαιδευτικών στρατηγικών τους. Περιλαμβάνουν επίσης καταγραφή των εκπαιδευτικών πρακτικών και των στάσεων των εκπαιδευτικών, καθώς και των εκπαιδευτικών πρακτικών του σχολείου και των ειδικότερων συνθηκών του εκάστοτε σχολικού περιβάλλοντος.

Το Κέντρο παρέχει υποστήριξη σε όσα σχολεία ή/και φορείς της εκπαίδευσης το ζητήσουν. Για τον σκοπό αυτό διατυπώνεται συγκεκριμένο αίτημα από τον φορέα και το Κέντρο απαντά σε εύλογο χρονικό διάστημα. Το Κέντρο της IEA στεγάζεται στον 1ο όροφο, Ιπποκράτους 31.

15. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ

Υποτροφίες και Βραβεία ΕΚΠΑ

Το ΕΚΠΑ διαχειρίζεται διάφορα Κληροδοτήματα ειδικού σκοπού που χορηγούν υποτροφίες και βραβεία. Οι υποτροφίες χορηγούνται για προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή σε εκπαιδευτικά ιδρύματα άλλων κρατών.

Πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην κεντρική σελίδα του ΕΚΠΑ, στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

https://www.uoa.gr/foitites/paroches_drastiriotites/ypotrofies_brabeia

Υποτροφίες ΙΚΥ

Στους/Στις προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες των ΑΕΙ και ΤΕΙ χορηγούνται βραβεία και υποτροφίες από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

Για πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις υποβολής αιτήσεων για τη χορήγηση υποτροφιών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, συμβουλευτείτε την επίσημη ιστοσελίδα του ΙΚΥ:

<http://www.iky.gr>

Επίσης, πληροφορίες παρέχονται από το Τμήμα Διαγωνισμών του ΙΚΥ

<https://www.iky.gr/el/nea-iky-gr/anakoinoiseis-iky-gr#>

Νέα Ιωνία, Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41, Τ.Κ. 142 34

Βιβλιοθήκες του ΕΚΠΑ

Για τις ανάγκες των σπουδών τους συνιστάται στους φοιτητές/τριες του ΤΕΑΠΗ να αξιοποιούν και άλλες βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου, όπως είναι οι ακόλουθες:

Βιβλιοθήκη Φιλοσοφικής Σχολής <http://www.lib.uoa.gr/bibliothikes-scholon/filosofikis.html>
(Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210 7277605.

Βιβλιοθήκη της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών

<http://www.lib.uoa.gr/bibliothikes-scholon/oikonomikon-kai-politikon-epistimon.html>

Αιόλου 42-44, 5ος όροφος, τηλ.: 210 3689570 & 210 3689533

Επίσης συνιστάται η χρήση της Βιβλιοθήκης της Πανεπιστημιακής Λέσχης, Ιπποκράτους 15, όπου στα αναγνωστήρια (2ος και 4ος όροφος) οι φοιτητές/τριες μπορούν να μελετούν είτε με δικά τους βιβλία είτε με εκείνα της βιβλιοθήκης. Για τα φοιτητικά αναγνωστήρια βλ. περισσότερες πληροφορίες στην ενότητα Πανεπιστημιακή Λέσχη.

Βλ. επίσης την κεντρική ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης και του Κέντρου Πληροφόρησης του ΕΚΠΑ, στο <http://www.lib.uoa.gr>

Μονάδα Προσβασιμότητας για φοιτητές/τριες με αναπηρία

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για φοιτητές/τριες με αναπηρία (ΦμεΑ) του ΕΚΠΑ επιδιώκει την ισότιμη πρόσβαση στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών/τριών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ περιλαμβάνει:

Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ,

Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας,

Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο,

Υπηρεσία Μεταφοράς,

Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής για ΦμεΑ.

Το Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας περιλαμβάνει: (α) Αξιολόγηση Ικανοτήτων ΦμεΑ με επιστημονική μεθοδολογία με σκοπό να προτείνει εξειδικευμένη λύση προηγμένων Υποστηρικτικών Τεχνολογιών (ΥΤ). Επίσης παρέχει βοήθεια στην προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού και λογισμικού ΥΤ πληροφορικής καθώς και τεχνική υποστήριξη, (β) Υπηρεσία Εθελοντικής Υποστήριξης για τον συντονισμό της συστηματικής, διακριτικής και ασφαλούς εξυπηρέτησης των ΦμεΑ από καταρτισμένους/ες εθελοντές/τριες συμφοιτητές/τριές τους σε θέματα που αφορούν τις σπουδές τους, (γ) Υπηρεσία τηλεδιερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική γλώσσα και (δ) Υπηρεσία Παραγωγής προσβάσιμων συγγραμμάτων σε διαφορετικούς μορφότυπους.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΦμεΑ σε κάθε Τμήμα/Σχολή του ΕΚΠΑ έχουν οριστεί:

(α) σύμβουλος καθηγήτρια ΤΕΑΠΗ: αναπληρώτρια καθηγήτρια Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου.

(β) αρμόδια υπάλληλος της Γραμματείας και αναπληρώτρια της για την εξυπηρέτηση ΦμεΑ με τους/τις οποίους/ες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν επιπλέον να επικοινωνούν τηλεφωνικά, με φαξ, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μέσω της Υπηρεσίας Διαμεταγωγής.

Αρμόδια υπάλληλος ΤΕΑΠΗ: Ι. Νικολιδάκη, τηλ.: 210 3688063

e-mail: inikol@ecd.uoa.gr

Αναπληρώτρια υπάλληλος ΤΕΑΠΗ: Μ. Ηλιοπούλου, τηλ.: 210 3688039

e-mail: marilis@ecd.uoa.gr

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνα: 210 7275687, 210 7275320, 210 7275345

Φαξ: 2107275193

e-mail: access@uoa.gr

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

MSN ID: m.emmanouil@di.uoa.gr

Skype ID: memmanouil

Αποστολή SMS: 6958450861

16. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ

Στεγάζεται στην οδό Ιπποκράτους 15 και Ακαδημίας. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το Τμήμα σίτισης φοιτητών/τριών, τα Φοιτητικά αναγνωστήρια, το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Εύρεσης Εργασίας φοιτητών/τριών, τον Πολιτιστικό Όμιλο φοιτητών/τριών, το Ταμείο Αρωγής φοιτητών/τριών και το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών.

<https://www.lesxi.uoa.gr>

Τμήμα σίτισης φοιτητών/τριών

4ος όροφος

Η κύρια δραστηριότητα του Τμήματος Σίτισης είναι η παροχή σχετικής κάρτας. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες δικαιούνται κάρτα σίτισης έχουν τη δυνατότητα να σιτίζονται από 1η Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους έως 30 Ιουνίου του επόμενου έτους στα συμβεβλημένα εστιατόρια ή τις εστίες ή τα οικοτροφεία, εάν διαμένουν σε αυτά.

https://www.lesxi.uoa.gr/foititiki_merimna/tmima_sitisis_foititon

Φοιτητικά αναγνωστήρια

2ος και 4ος όροφος

Τα Αναγνωστήρια λειτουργούν ως εξής: 2ος όροφος: Δευτέρα-Παρασκευή 8:30 έως 19:00, 4ος όροφος: Δευτέρα-Παρασκευή 8:30 έως 19:00.

https://www.lesxi.uoa.gr/foititiki_merimna/foititika_anagnostiria_kai_bibliothiki

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Εύρεσης Εργασίας

4ος όροφος

Το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας φοιτητών/τριών μεριμνά για την προβολή των δραστηριοτήτων της Πανεπιστημιακής Λέσχης, με την έκδοση πληροφοριακών εντύπων και περιοδικών και συνεργάζεται με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς ώστε να διευκολύνει τους/τις φοιτητές/τριες στην εύρεση εργασίας.

Έχει την εποπτεία λειτουργίας του Πολιτιστικού Ομίλου φοιτητών/τριών του ΕΚΠΑ (Π.Ο.Φ.Π.Α.) και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο της Πανεπιστημιακής Λέσχης τον προϋπολογισμό που αφορά στις πολιτιστικές δραστηριότητες αυτού.

Αναλαμβάνει τη διοργάνωση των φοιτητικών πολιτιστικών εκδηλώσεων (θεατρικών, χορευτικών παραστάσεων, εκθέσεων φωτογραφίας, προβολών κινηματογραφικών ταινιών, συναυλιών Μουσικού Τμήματος κ.λπ.), εκδρομών, τελετών και δεξιώσεων.

https://www.lesxi.uoa.gr/foititiki_merimna/tmima_dimosion_scheseon_kai_eyreseos_ergasias

Πολιτιστικός Όμιλος Πανεπιστημίου Αθηνών

Ημιώροφος

Ο Πολιτιστικός Όμιλος φοιτητών/τριών περιλαμβάνει τέσσερις τομείς: (α) τον Θεατρικό, (β) τον Χορευτικό, (γ) τον Κινηματογραφικό και (δ) τον Φωτογραφικό. Σε συνεργασία με το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

https://www.lesxi.uoa.gr/foititiki_merimna/politistikos_omilos_panepistimioy_athinon_pofpa

Ταμείο Αρωγής φοιτητών/τριών

3ος όροφος

Λειτουργεί ως ανεξάρτητη υπηρεσία με σκοπό την ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών/τριών ώστε να καλυφθούν οι έκτακτες ανάγκες τους.

https://www.lesxi.uoa.gr/el/foititiki_merimna/tameio_arogis_foititon

Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών

Γραμματεία στον 2ο όροφο του κτιρίου Ιπποκράτους 7

Το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών λειτουργεί ως ανεξάρτητη ακαδημαϊκή μονάδα, όπου οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα εκμάθησης ξένων γλωσσών. Σήμερα στο Διδασκαλείο διδάσκονται είκοσι τέσσερις γλώσσες όλων των επιπέδων. Τα μαθήματα γίνονται στο κέντρο της Αθήνας και μπορούν να τα παρακολουθήσουν φοιτητές/τριες όχι μόνο του ΕΚΠΑ, αλλά και όλων των ελληνικών ΑΕΙ, καθώς και εργαζόμενοι/ες ή άλλοι ενδιαφερόμενοι/ες, ενώ τα δίδακτρα είναι ιδιαίτερα χαμηλά.

<http://www.didaskaleio.uoa.gr>

17. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να μετέχουν σε ένα ή και περισσότερα αθλήματα που προσφέρουν τα προγράμματα και τμήματα άθλησης του πανεπιστημιακού γυμναστηρίου στην Πανεπιστημιούπολη, στα Άνω Ιλίσια.

https://www.uoa.gr/foitites/paroches_drastiriotites/panepistimiako_gymnastirio